

TUUSULA

*”Tuusulassa
on hyvä
elää.”*

Talousarvio 2023 Taloussuunnitelma 2023–2027

Valtuusto 12.12.2022

TUUSULA

TUUSULA TALOUSARVIO 2023

TUNNUSLUKUJA

Asukasmäärä
40 734

Nettokulut €/asukas
2 422

Oppimisen ja
varhaiskasvatuksen menot
94,3 milj. euroa

sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

TULOT

Verotulot
106,8 milj. euroa (-48,5 %)

Valtionosuudet
24,4 milj. euroa (-31,2 %)

Käyttöomaisuuden
myyntivoitot
10,2 milj. euroa (0 %)

MENOT

Toimintamenot
170,1 milj. euroa (-42,2 %)

Oppimisen ja
varhaiskasvatuksen menot
94,3 milj. euroa (+4,1 %)

Vesihuoltoliikelaitos
5,1 milj. euroa

INVESTOINNIT & RAHOITUKSET

Investoinnit
88,1 milj. euroa

Lainakanta
233 milj. euroa

Lainakanta
5 720 euroa /asukas

MUUT TUNNUSLUVUT

Tilikauden tulos
11,0 milj. euroa

Vuosikate/poistot
154,5 %

Veroprosentti
7,11 %

sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

Pormestarin esipuhe

Katse vuodessa 2023

Olemme historiallisen suuren muutoksen edessä. Vuoden vaihtuessa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Muutoksessa kunnilta katoaa noin puolet sekä menoista että tuloista. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat olleet vaikeasti ennustettava osa kuntien menoista, joten muutoksen myötä kuntatalouden ennustettavuus paranee jatkossa. Uudistukseen liittyy kuitenkin vielä joitakin avoimia kysymyksiä ja huolen aiheita.

Valmistaudumme vuoteen 2023 voimakkaasti kiihtyneen inflaation, kohoavien energianhintojen ja korkojen sekä Ukrainan sodan keskellä. Edessämme on todennäköisesti taloudellinen taantuma, jonka syvyyttä ja kestoa on vaikea arvioida.

Tuusulan talous on vahvalla pohjalla, ja investoimme strategian mukaisesti palveluverkkoon. Vuonna 2022 valmistui päiväkotitoiminta Martta Wendelin ja pidettiin lukio ja kulttuuritalo Monion harjannostajaiset. Monio valmistuu vuoden 2023 elokuussa, ja alueen kulttuuritarjonta lisääntyy merkittävästi. Tuusulanjärven kampus valmistuu vuoden 2024 syksyksi, ja Riihikallion sekä Rykmentinpuiston

monitoimikampukset etenevät rakentamisvaiheeseen vuonna 2023. Pohjois-Tuusulassa Peltokaaren päiväkotitoiminta aloittaa toimintansa vuoden 2025 alussa. Rakennusten ohella panostamme laatuun lisäämällä kasvatuksen resursseja. Tarvetta resurssien lisäämiselle on, sillä lasten ja nuorten määrä on kasvanut.

Tavoitteenamme on ollut asukasluvun kasvu, ja strategian mukaisesti haluamme varmistaa Tuusulan elinvoiman. Vuonna 2022 väkiluku rikkoi 40 000 asukkaan rajan. Vuonna 2023 Tuusulassa saattaa olla jopa 41 000 asukasta. Olemme yksi Suomen nopeimmin kasvavista kunnista ja investoimme rohkeasti tulevaisuuteen.

Olemme saaneet yritystontteja hyvin kaupaksi, ja tällä saralla on lähikuukausina odotettavissa lisää hyviä uutisia. Tuusulan itäväylän varrelle rakentuu lähivuosina merkittävä työpaikkakeskittymä. Vuosikymmenen jälkimmäisellä puolella ensimmäiset yritykset aloittavat toimintansa Focus-alueella. Tuusula on logistisesti hyvällä sijainnilla ja työpaikkojen määrä kasvaa jo lähivuosina useilla sadoilla.

Systemaattinen työ strategisten tavoitteiden eteen näkyy myös esimerkiksi keskeisten ohjelmien, kuten asuntopoliittisen ohjelman ja yleiskaavan valmistelussa. Yleiskaava tulee valtuuston päätöksentekoon vielä loppuvuonna 2022. Suunnitelmallisen maankäytön ja asuntopoliittikan avulla turvaamme Tuusulan laadukkaan ja taloudellisesti kestävä kasvun sekä luomme viihtyisiä asuinalueita myös tulevaisuudessa.

Hyrylän keskusta uudistuu merkittävästi tulevina vuosina. Palvelukeskuksen kaavamuuksien hyväksyntä valtuustossa 2022. Valtio arvioi tällä hetkellä Tulevaisuuden Sote-keskuksen investointia. Sote-keskus parantaa merkittävästi Hyrylän palvelutarjontaa ja antaa mahdollisuuden kehittää Hyrylän kaupallisia palveluita nykyisen terveyskeskuksen paikalle.

Viime talvi toi näkyvyyttä mediassa Tuusulanjärven talviliiikuntamahdollisuuksien myötä. Luonto- ja virkistyskohteet ovat valtteja, joiden varaan rakennamme tulevaisuudessakin. Panostamme muun muassa urheilukeskuksen kehittämiseen. BMX-rata ja voimisteluhalli valmistuivat vuonna 2022. Jäähallien ja koko urheilukeskuksen hallinnollinen yhdistäminen sekä monitoimihallin investointi etenevät suunnitelmien mukaan.

Valmistelemme nyt loppuvuonna 2022 palveluiden järjestämistä koskevaa suunnitelmaa. Otamme huomioon ulkoiset muospaineet ja palveluverkon uudistamiseksi aloitetun työn tuomat muutokset omassa toiminnassamme. Jatkossa arvioimme vuosittain sitä, että rakenteemme ovat mahdollisimman tarkoituksenmukaiset muuttuvaan toimintaympäristöön nähden. Jatkuva uudistuminen muutoksessa on tärkeää, jotta olemme jatkossa ketterämpiä, tehokkaampia ja taloudellisesti kestäviä.

Epävarmasta talouden tilanteesta huolimatta Tuusulan kasvu jatkuu. Kunnan vahvan talouden perustana ovat kasvavan kunnan hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset yritykset.

Kalle Ikkela
Pormestari

Sisällysluettelo

TUUSULA TALOUSARVIO 2023	2
Pormestarin esipuhe	4
Sisällysluettelo	5
1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	8
1.1. TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023-2026	9
1.1.1 Visio	10
1.1.2 Päämäärät	10
1.1.3 Toimintatapa	11
1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet	12
1.1.5 Vuositavoitteet	12
1.1.6 Keinot	13
1.1.7 Indikaattorit	15
1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2023 tavoitteet ja toimenpiteet	16
1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	26
1.2.1 Tuusulan väestösunnite 2021–2045	27
1.2.2. Asuminen	33
1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys	35
1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	37
1.3.1 Yleinen taloustilanne	38
1.3.3 Tuusulan kunnan talous	40
1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	41
1.4.1 Verotulot	42
1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät	42
1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys	43
1.4.4 Valtionosuudet	43
1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut	44
1.4.6 Investoinnit	45
1.4.7 Rahoitus- ja lainat	46
1.5. HENKILÖSTÖ	47
1.6. KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA	49
1.7. HANKINNAT	50
1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	51
1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	52
1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset	52
1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet	52
1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit	52

1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä.....	53
1.8.6 Strategiset riskit.....	54
1.8.7 Toiminnalliset riskit	55
1.8.8 Vahinkoriskit.....	56
1.8.9 Taloudelliset riskit	57
1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS.....	58
1.9.1 Talousarvion osat	59
1.9.2 Talousarvion sitovuus.....	60
1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT.....	62
1.10 Konsernin tytäryhteisöt.....	63
1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista	64
1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet	66
2. KÄYTTÖTALOUS	69
2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2023	70
KUNTATOIMIALA	74
2.2 KUNTATOIMIALA	75
Kunnan toiminnan painopisteet 2023.....	76
YLEISHALLINNON JA JOHDON TUKI	78
2.3 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI	79
2.3.1 Kunnanviraston johto	82
2.3.2 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	85
YHTEISET PALVELUT.....	87
2.4 YHTEISET PALVELUT.....	88
2.4.1 Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	91
2.4.2 Hallinto- ja asiakaspalvelut.....	93
2.4.3 Talouden ohjaus	95
2.4.4 Kehittäminen ja tietohallinto	97
SIVISTYS	99
2.5 SIVISTYS	100
2.5.1 Sivistyksen tukipalvelut	104
2.5.2 Varhaiskasvatus.....	105
2.5.3 Oppiminen	107
2.5.4 Kulttuuri.....	109
2.5.5 Vapaa-aika	111
KASVU JA YMPÄRISTÖ	113
2.6.1 Kehittäminen ja Hallinto.....	117
2.6.2 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	118

2.6.3	Projektitoimisto	120
2.6.4	Maankäyttö ja paikkatieto.....	122
2.6.5	Kaavoitus	124
2.6.6	Rakennusvalvonta	126
2.6.7	Yhdyskuntatekniikka.....	128
2.6.8	Tilapalvelut	130
3.	LASKELMAT.....	132
3.1	TUOSLASKELMA	133
3.2	RAHOITUSLASKELMA.....	134
3.3	KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS	135
	Yhdistelty Rahoituslaskelma.....	138
3.4	VESIHUOLTOLIIKELAITOS.....	139
4.	LIITTEET	146
4.1	KOHDERAHOITTEISIA TEHTÄVIÄ HOITAVAT YKSIKÖT.....	147
4.1.1	Ruokapalvelut.....	147
4.1.2	Tilapalvelut	147
4.1.3	Rykmentinpuisto	147
4.1.4	Holhoustoimen edunvalvontapalvelut	148
4.1.5	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	148
4.1.6	Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue	148
4.2	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	149
4.2.1	Henkilöstösuunnittelu ja sen tavoitteet	149
4.2.2	Uudet toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet.....	159
4.2.3	Uudet määräaikaiset työsuhteet.....	162
4.2.4	Määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistaminen.....	164
4.3	INVESTOINNIT.....	166
4.3.1	Investointien hankekortit.....	167
4.4	HANKINTASUUNNITELMA	183
4.5	KÄYTTÖTALOUSOSAN TAULUKOIDEN LUKUOHJE	186

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

---

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	8
1.1. TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023–2026	9
1.1.1 Visio	10
1.1.2 Päämäärät	10
1.1.3 Toimintatapa	11
1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet	12
1.1.5 Vuositavoitteet	12
1.1.6 Keinot	13
1.1.7 Indikaattorit	15
1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2023 tavoitteet ja toimenpiteet	16

1.1. TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023–2026

Kuntastrategia on kunnan ja tuusulalaisten yhteinen strategia. Se vaikuttaa kaikkiin kunnan toimijoihin ja se ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia. Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuonna 2021. Kaikkien valtuustoryhmien hyväksymä pormestariohjelma toimi kuntastrategiatyön pohjana.

Strategian uudistustyön tuloksena syntyi ”elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa” -kuntastrategia vuosille 2021–2025. Strategiatyöhön osallistui laaja joukko tuusulalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilöstöä erilaisten osallistuvien työpajojen, seminaarien ja kyselyiden kautta.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 4.10.2021 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvan vision, toimintatavat ja päämäärät sekä niistä johdetut 14 valtuustokauden tavoitetta. Lisäksi määritettiin strategiset keinot tehdä strategiasta totta.

Strategiakokonaisuus muodostuu strategiaperustasta ja sen pohjalta johdetuista vuositavoitteista ja toimenpiteistä, indikaattoreista sekä strategisista keinoista. Strategiakokonaisuudesta päätettiin valtuustossa 13.12.2021. Strategiset keino-ohjelmat ja hyvinvointisuunnitelma alasuunnitelmien hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022. Strategiakokonaisuus täydentyy edelleen vuoden 2023 aikana hyväksyttävien strategiaa toteuttavien strategisten asiakirjojen myötä.

1.1.1 Visio

Tuusulan visio on ”Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa”.

Visio sitoo Tuusulan uudistetun brändin osaksi strategiaa. Elämisen taiteella tarkoitetaan, että jokaisen tuusulalaisen elämä on arvokasta ja jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa Tuusulassa – rakentaa Tuusulassa omannäköisensä elämän. Hyviä puitteita elämään tarjoavat esimerkiksi monipuoliset asumisen mahdollisuudet, hyvät kulttuurin ja vapaa-ajan mahdollisuudet sekä laadukas varhaiskasvatus ja opetus. Tuusulalla on mahdollisuudet hyvään ja kestäväan kasvuun, mutta sen edellytyksenä on vahva kuntatalous.

1.1.2 Päämäärät

Tuusulan visiota toteuttaa kolme strategista päämäärää:

- Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä.
- Tuusulassa on hyvä elää.
- Tuusula kehittyy kestävästi.

Mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä -päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta veto- ja pitovoiman, asumisen ja elinympäristön, yritysten ja työpaikkojen sekä vapaa-ajan, harrastamisen ja kulttuurin näkökulmista. Päämäärän mukaan tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia, yritys- ja työpaikka-alueita sekä harrastamisen ja kulttuurista nauttimisen paikkoja.

Tuusulassa on hyvä elää -päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, oppimisen ja osaamisen sekä turvallisuuden näkökulmista. Päämäärä korostaa laadukkaiden palveluiden ja osallisuuden merkitystä ihmisten hyvinvoinnin luomisessa. Päämäärän alla huolehditaan myös kuntalaisten turvallisuudesta. Tuusula uudistaa palveluverkkoaan rakentamalla uusia päiväkotia ja kouluja, jotka tarjoavat myös kuntalaisille yhteisiä olohuoneita ja yhdessä tekemisen paikkoja. Osallisuus, vaikuttaminen ja yhdessä tekeminen voivat tuoda lisää hyvinvointia kaikille.

Tuusula kehittyy kestävästi -päämäärää toteuttamaan on asetettu neljä tavoitetta kestävyys- ja ilmastotekojen, luonnon monimuotoisuuden, liikkumisen ja talouden näkökulmista. Päämäärä tuo esiin kunnan kestävyys- ja ilmastoteot, työn luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen ja esimerkiksi maankäytön ja liikkumisen merkityksen ilmaston kannalta kestävässä elämässä. Kestävä kuntatalous sisältyy tämän päämäärän alle ja toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelmaa.

1.1.3 Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”. Se korostaa sekä yhdessä tekemisen tärkeyttä että palveluita kehittämistä kuntalaislähtöisesti

Me

Me olemme asukkaita, yhteisöjä, yrityksiä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme ja toteutamme kunnan strategian. Me luomme kasvavan Tuusulan tarinaa ja tulevaisuutta.

Teemme

Teemme uutta Tuusulaa toisiamme ymmärtäen. Saamme tuloksia aikaan ja onnistumme yhdessä. Meistä jokainen on merkityksellinen ja voimme tehdä elämisen taidetta joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta!

Yhdessä

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa ja keskustelussa. Arvostamme moninaisuutta ja kunnioitamme erilaisuutta. Kannamme vastuuta toistemme hyvinvoinnista. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta

Uutta syntyy luovasti ideoiden. Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme kestävään tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on johdettu strategian visiosta, päämääristä ja yhteisestä toimintatavastamme. Tavoitteita laatiessa on huomioitu pormestariohjelma sekä osallistuvan strategiaproessin aikana esiin nousseita keskeisiä asioita. Valtuustokauden tavoitteita on 14.

Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä.
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa
  12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta
  13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla
- Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

1.1.5 Vuositavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on asetettu valtuustokaudeksi 2021–2025. Niitä toteuttamaan määritetään vuositavoitteita ja toimenpiteitä vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuositavoitteet ja toimenpiteet saavuttamalla edetään kohti valtuustokauden tavoitteita.

Vuositalvoitteita ja toimenpiteitä vuodelle 2023 valmisteltiin toimialueilla kevästä 2022 asti osana talousarvion valmistelua. Tavoitteita ja toimenpiteitä on käsitelty ja työstetty valmistelun aikana yhdessä eri toimielinten luottamushenkilöiden kanssa.

Valtuustokauden tavoitteista johdettujen vuositavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan neljännes- ja puolivuosisuoriraporteissa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Valtuustokauden tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

1.1.6 Keinot

Strategiaperustan laadinnan yhteydessä määritettiin kolme strategiaa tukevaa ohjelmaa strategian tavoitteiden saavuttamisen tueksi. Ohjelmat koostuvat digitalisaation hyödyntämisestä, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä (edunvalvonta) sekä osaamisesta ja kyvykkyyksistä (henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen). Laaditut strategiset ohjelmat hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022.

Vaikuttaminen ja yhteistyö

Vaikuttamisen ja yhteistyö (edunvalvonta) - ohjelman kehittämisen kärjet ovat elinvoiman edistäminen, hyvinvoinnin edistämisen ja TE-palveluiden siirto kunnille. Tämän lisäksi ohjelmassa on kuvattu muita kunnan edunvalvonnan sekä yhteistyön sekä vaikuttamisen keskeisiä kohteita. Elinvoiman edistämässä nähdään keskeisenä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) 2023 sopimus, Helsingin seudun liikenne (HSL) ja muut kunnan liikennehankkeet sekä elinvoimaisen Tuusulan rakentaminen.

Hyvinvoinnin edistämässä keskeisiä ovat hyvinvointialueen palvelut Tuusulan kunnan näkökulmasta, palveluiden verkko, kunnan ja hyvinvointialueen toimiva yhteistyö sekä hyvinvoivan sivistyskunnan rakentaminen. TE-palveluiden siirto kunnille toteutunee vuoden 2024 lopussa ja keskeistä edunvalvonnassa on hyvin toimivan yhteistoiminta-alueen muodostaminen, jonka tuella varmistetaan jatkossa seutukuntamme osaavan työvoiman saanti sekä laadukas työllisyyden hoito.

Osaaminen ja kyvykkyydet

Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelmassa on kolme kehittämisen kärkeä:

- Osaamisen kehittämisen suunnittelu perustuu strategiaan ja on luonteeltaan ennakoivaa
- Johtamisella luodaan mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi
- Rakenteita ja menetelmiä muotoillaan tukemaan paremmin organisaation ja henkilöstön osaamistarpeita.

Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelman tavoitteena on varmistaa, että kunnassa on tulevaisuudessa riittävä määrä henkilöstöä ja strategian toteuttamisen kannalta vaadittavaa osaamista. Ohjelman puitteissa luodaan henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamalli sekä kehitetään osaamista, kyvykkyyttä ja työhyvinvointia tukevaa johtamista ja rakenteita. Osaavalla ja hyvinvoivalla henkilöstöllä on kykyä sopeutua toimintaympäristön muutoksiin, kehittää omaa työtään ja kohdata asukkaiden muuttuvia palvelutarpeita.

Vuonna 2023 ohjelman painopisteitä ovat:

- Osaamisen hallinnan järjestelmän käyttöönotto
- Esihenkilöiden osaamisen johtamisen valmennuksen käynnistäminen
- Kehityskeskustelumallin kehittäminen
- Pehdyttämisen kehittäminen
- Työnantajakuvan- ja kehittäminen
- Työkykyjohtamisosaamisen vahvistaminen ja työurasuunnittelun kehittäminen
- Valmentava johtaminen ja työyhteisön yhdessä tekemiseen kannustaminen

Digitalisaatio

Digitalisaatio-ohjelmassa on viisi kärkeä:

- Kuntalaisille sujuva arki sähköisillä palveluilla
- Vuorovaikutteinen kunta - kuntalaisten digitaalinen osallistaminen
- Tiedolla johdettu, datapohjainen Tuusula
- Kustannustehokkuutta digitalisaatiolla
- Ajanmukaiset digikyvykkyydet kunnan uudistumista kiihdyttävänä pohjana

Laaja-alainen ohjelma mahdollistaa ohjelman hyödyntämisen ohjausrakenteena kaikelle kunnan digikehittämiselle, mikä tuo läpinäkyvyyttä ja ryhtiä pirstaloituneeseen kokonaisuuteen.

Sähköisten palveluiden osana hankitaan ja otetaan käyttöön sähköisen asioinnin ratkaisukokonaisuus, joka muodostuu yhteisestä sähköisen asioinnin alustaratkaisusta (2023), sen mahdollistamista uusista asiointipalveluista (2023–2025) ja siihen integroiduista olemassa olevista sähköisen asioinnin palveluista (2023–2025). Tavoitteena on, että vuonna 2025 sähköisen asioinnin ratkaisukokonaisuus palvelee tunnistettuna osana kunnan palveluverkkoa.

Vuorovaikutteisuuden näkökulmasta ohjelmassa selvitetään, miten digitaalisilla palveluilla voidaan lisätä kuntalaisten osallistumista kunnan kehittämiseen ja päätöksentekoon. Ohjelman aikana jatkokehitetään olemassa olevia vuorovaikutteisuutta tukevia digitaalisia ratkaisuja (esim. osallistuvan budjetoinnin alusta) ja tarvittaessa toteutetaan kokonaan uusia kuntalaisten osallistumisen mahdollistavia digitaalisia kanavia.

Tiedolla johtamisen osalta kehitetään ja otetaan käyttöön digitaalisia työkaluja, jotka mahdollistavat visualisoinnin keinoin tiedon helpon käsittelyn ja hyödyntämisen osana arjen päätöksentekoa. Tavoitteena on laajentaa käsiteltävää tietoa talous- ja HR-alueiden ulkopuolelle, ja samalla tuoda tietoa entistä paremmin eri työntekijäryhmien saataville ja hyödynnettäväksi. Tiedolla johtamisen kokonaisuutta edistetään lähtökohtaisesti valmistratkaisujen kautta, millä pyritään kustannustehokkaaseen ja nopeaan etenemiseen.

Digitalisaation mahdollistaman kustannustehokkuuden saavuttamiseksi kiinnitetään ohjelman kautta uudenlaista huomiota kunnan digitalisaation kokonaisohjaukseen. Työvälineiden osalta mahdollistetaan ajasta ja paikasta riippumaton, sujuva ja tietoturvallinen työskentely.

Ajantasaisten digikyvykkyyksien saavuttamiseksi on kunnassa tehty määrätietoista työtä ohjelmaa tukien. Ohjelmassa kiinnitetään huomiota erityisesti oman osaamisen kasvattamiseen, mikä mahdollistaa digitaalisen työympäristön kehittämisen nykyajan vaatimusten mukaisesti (esim. monivaiheinen tunnistautuminen tietoturvan ylläpitämiseksi). Aikaisemmasta digikehityspolusta luovutaan, kun digitalisaation kokonaisohjaus tuodaan ohjelman alle. Digitalisaation ohjauksen kirkastamiseksi nykytoiminnoista eriytetään oma digitalisaatio- ja tietohallintoyksikkö.

1.1.7 Indikaattorit

Jokaiselle valtuustokauden tavoitteelle on määritetty indikaattoreita, joiden avulla seurataan tavoitteen saavuttamista.

Valtuustokauden tavoitteet	Strategiset indikaattorit
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> Kuntalaisten palvelutyytyväisyys (hyödynnetään muissakin tavoitteissa) Sähköisen asiointin osuuden kasvu
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavan toteutuminen Elinvoimaisuusindeksi
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot.	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkasvu Myytyjen ja vuokrattujen tonttien määrä Valmistuneet asunnot talotyypeittäin
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla läkenneyhteisillä.	<ul style="list-style-type: none"> Yritysten palvelutyytyväisyys Työpaikkatonttivaranto Työpaikkatonttien myynti/vuokraus Työllisyysaste ja avoimet työpaikat Yritysten nettoperustanta
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Kävijämäärät eri kohteissa Käyttäjien palvelutyytyväisyys Harrastajien ja harrastusten määrä
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> Koettu terveys Yksinäisyyden kokemus Asumismuodot ja tulojakauma asunalueilla
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta.	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumisaste yhdistystoimintaan Kehittämisverkostojen kautta syntyvä toiminta
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä.	<ul style="list-style-type: none"> Äänestysaktiivisuus eri ikäryhmissä Osallistuvan budjetoinnin äänestysaktiivisuus Asukastilaisuuksien/osallistuvien prosessien määrä ja osallistujamäärä
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkkunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista	<ul style="list-style-type: none"> Sijoittuminen jatko-opintoihin Asiakas/huoltaja-arvioinnin tyytyväisyys (keskiarvo) Pitää koulunkäynnistä %
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	<ul style="list-style-type: none"> Koettu turvallisuus Rikosten määrä Liikenneonnettomuuksien määrä
11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> Kestävään kehityksen indeksi Päästötavoitteet (päästöt/asukas) Hiljäläisyydestavoitteen toteutuminen
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.	<ul style="list-style-type: none"> Vesistöjen ekologinen tila, umavesien hygieeninen laatu Metsäisten alueiden määrän kehittyminen Luonnonsuojelualueiden määrä.
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikumista Tuusulassa ja seudulla	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehittyminen Kevyenliikenteen väylien km-määrä
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen	<ul style="list-style-type: none"> Verotulojen kasvu Käyttöomaisuuden myyntitulot Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin Kunnan käytössä olevien tilojen brmz/asukas Toimintakate / asukas Velat/asukas

1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2023 tavoitteet ja toimenpiteet

Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
1.1 Käynnistämme hyvinvointialueen edunvalvonnan ja varmistamme laadukkaat palvelut yhdyspintatyön avulla	<ul style="list-style-type: none"> Toimeenpanemme vaikuttamisen ja yhteistyön keino-ohjelman 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
1.2 Valmistelemme uutta sote-keskusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Varmistamme, että ikäihmisten ja erityisryhmien kokoontumistilat toteutuvat sote-keskuksen yhteyteen Varmistamme asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden perhekeskuksen ja sote-aseman suunnittelussa 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
1.3 Toteutamme palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevaa suunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Tarkastelemme valittujen palveluiden järjestämistä ja kuvaamme palveluiden järjestämisen nykytilanteen 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
1.4 Jatkamme laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödynnämme palveluverkkouudistuksen kunnan markkinoinnissa.	<ul style="list-style-type: none"> Teemme jatkuvaa markkinointia palveluverkkokärjellä Huomioimme hankkeiden etenemiseen liittyvät merkkipaalat Teemme ruotsinkielistä viestintää Tuusulanjärven kampuksen toteutukseen liittyen 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
1.5 Kehitämme asiakkuuksien johtamista, asiakaspalvelua ja asiakaskokemusta	<ul style="list-style-type: none"> Arvioimme asiakaspalvelun laatua ja asiakas- ja asukastyytyväisyyttä Kehitämme kunnan asiakaspalvelua Varmistamme TuusInfon palveluiden alueellisen kattavuuden Varmistamme palveluiden jalkautumismahdollisuudet 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

1.6 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa	• Jatkamme Tuusulanjärven kampuksen rakentamista.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Jatkamme Rykmentinpuiston monitoimikampuksen toteutuksen elinkaarimallilla.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Käynnistämme Lahelan monitoimikampuksen hankinnan elinkaarimallilla ja edistämme sen suunnittelua.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Edistämme Peltokaaren päiväkodin rakentamista, käynnistämme toteutuksen vuokramallilla	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Teemme päätöksen Rykmentinpuiston kampukselle sijoittuvan päiväkodin toteutuksesta.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Laadimme Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen hankesuunnitelman.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Toteutamme Halosenniemen saunan konservoinnin.	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Korjaamme Taidekeskus kasarmin taiteen taloksi.	SIVISTYS
1.7 Kehitämme opetuksen, kirjastojen ja museoiden sähköisiä palveluita	• Toteutamme kokoelmätietokannan Finna-valmiuden.	SIVISTYS
	• Laadimme ylikunnallisen virtuaalimuseon kehittämissuunnitelman.	SIVISTYS
	• Otamme käyttöön uuden kirjastojärjestelmän	SIVISTYS

2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
2.1 Edistämme Hyrylän keskustan kehittymistä yleissuunnitelman mukaisesti.	• Käynnistämme Hyrylän keskustan katu- ja aukioalueiden toteutuksen palvelukeskushankkeen edettyä	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Aloitamme Koskensillantien asemakaavamuutoksen laatimisen	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Selvitämme sote-korttelin ja pääkirjaston korttelin kehittämismahdollisuudet	KASVU JA YMPÄRISTÖ

	<ul style="list-style-type: none"> • Teemme esisopimuksen kahden Suutarintien jäljellä olevan asuinkerrostalotontin myymisestä. 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> • Aloitamme keskustan pitkäaikaispysäköintiratkaisun ja sen hankinnan valmistelun 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> • Vahvistamme Rykmentinpuiston ja Hyrylän keskustan yhteyttä 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> • Käynnistämme Varuskunnanaukion ja Tuusulanväylän alikulun suunnittelun 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> • Valmistelemme matkakeskuksen toiminnan siirtoa uudelle linja-autoasemalle 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
2.2 Valmistelemme yleiskaavan toteutussuunnitelman ja laadimme Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Teemme yleiskaavan toteutussuunnittelun ja aikataulutamme selvitysalueiden yleissuunnitelmat • Saatamme valmiiksi Lahelanpelto III:n ja Lahelanorren vaatimat suunnitelmat • Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan laatimisen 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
2.3 Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Hyväksymme Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ja katusuunnitelmat • Käynnistämme Jokelan asemanseudun asemakaavamuutoksen 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
2.4 Panostamme Kellokosken kartanon alueen ja keskustan kehittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Panostamme Kellokosken kartanon alueen ja keskustan kehittämiseen. 	KASVU JA YMPÄRISTÖ

3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
3.1 Kasvatamme kunnan maaomaisuutta	<ul style="list-style-type: none"> • Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikka-tonttien varannon varmistamiseksi 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
3.2 Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa	<ul style="list-style-type: none"> • Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivitystarpeiden kartoittamista uuden pormestariohjelman mukaisesti 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
3.3 Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotavoitteeseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ

	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelemme ja rakennamme kunnallistekniikkaa asemakaavojen etenemisen mukaan MAL-tavoitteet mahdollistaen 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
3.4 Hyväksymme ja toteutamme asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita.	<ul style="list-style-type: none"> • Edistämme erityisryhmien ja ikääntyneiden yhteisöllistä asumista • Laadimme ikääntyneiden asumisen ennakointi-suunnitelman • Huomioimme hyväksytyin asuntopoliittisen ohjelman linjaukset tuottajamuotoisten tonttien luovutusehdoissa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
3.5 Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit.	<ul style="list-style-type: none"> • Luovutamme yli 100 omakotitonttia vuodessa • Kehitämme nopeamman tonttituotannon prosessin • Rakennamme tonttien edellyttämän kunnallistekniikan 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
4.1 Vahvistamme yritysalueiden kaavavarantoa ja myytäviä tontteja.	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkimme Kellokosken työpaikka-alueiden varannon lisäämistä ja avaamme keskustelut maanomistajien kanssa alueiden hankinnasta • Hyväksymme Rykmentinportti I -asemakaavan ja katusuunnitelmat • Jatkamme Focus-alueen asemakaavoitusta yleissuunnitelman valmistuttua • Aloitamme Focus- ja Kehä IV-alueiden kunnallistekniikan suunnittelun • Aloitamme Sammonmäen tp-alueen kunnallistekniikan rakentamisen • Käynnistämme Senkkerinmäen alueen kaava-suunnittelun 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ

4.2 Kehitämme yhdenluukun palveluprosessia yrityksille.	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme yritysten kokemaa palvelun laatua ja mittaamme asiakastyytyvää Kartoitamme vaihtoehtoja toteuttaa digitaalinen asiointi yrityspalveluissa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
---	--	--

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
5.1 Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet	<ul style="list-style-type: none"> Rakennamme monitoimihallin Kehitämme palvelutoimintaa ja tilavarausjärjestelmää. Varmistamme alueen pysäköintikapasiteetin riittävyyden rakentamalla asemakaavojen mukaiset pysäköintipaikat 	SIVISTYS SIVISTYS KASVU JA YMPÄRISTÖ
5.2 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme Tuusulanjärven eteläisen virkistysreitit Laadimme Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelman 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ

Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
6.1 Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme yhdenvertaisuutta ja aktiivista kansalaisuutta ohjaamopalveluissa Olemme aktiivisesti mukana tekemässä ja toteuttamassa yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystyötä erityisesti asiakaspinnassa tapahtuvan rakeenteellisen syrjinnän ja heteronormatiivisten rakenteiden poiston näkökulmista Laadimme ja hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman 	YHTEISET PALVELUT YHTEISET PALVELUT YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
6.2 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa	<ul style="list-style-type: none"> Huomioimme Hyte-kertoimien vaikutukset hyte-työssä ja talousarvion laadinnassa Vahvistamme kunnan, hyvinvointialueen ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman yhteyttä 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

6.3 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja laajennamme olohuonetoimintaa.	• Kehitämme ikäihmisten olohuoneiden toimintamallia edelleen	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Koulutamme yhteisöllisen toiminnan vetäjiä ja vapaaehtoisia	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Luomme ja kokoamme verkoston toiminnan tueksi ja kehittämiseksi	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Selvitämme ikäihmisten ohjaamistarpeen ja matalan kynnyksen toiminnan laajuuden yhdessä hyvinvointialueen kanssa	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Toteutamme ikäihmisten hyvinvointikyselyn	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
7.1 Yhdenmukaistamme avustuskäytännöt kuntatasolla.	• Uudistamme avustusten kokonaisuutta poikkihallinnollisessa yhteistyössä	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
7.2 Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä kunnan brändin vahvistamiseksi.	• Toteutamme kunnan brändiä tukevan markkinointikampanjan	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
7.4 Jatkamme järjestösuunnitelman toimeenpanoa	• Lisäämme kolmannen sektorin toiminta-aluetta koskevaa koordinoitua ja palkkaamme vapaaehtoisuustoiminnan koordinaattorin	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
8.1 Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä	• Arvioimme osallisuusmallin toteutumista	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Jatkamme kuntalais- ja asiakaslähtöistä kehittämistä	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Järjestämme henkilöstön koulutuksia palvelumuotoiluun ja osallistuviin menetelmiin, virtuaalifasilitointiin ja erilaisten sähköisten alustojen hyödyntämiseen	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

8.2 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutumismallia ja osallistumisalustaa.	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusta tavoitteena äänestys% nosto ja budjetoitavan summan kasvattaminen 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
8.3 Edistämme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme valtuustokauden puolivälisarvioinnin.	<ul style="list-style-type: none"> Arvioimme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme puolivälisarvioinnin Edistämme verkostojen itsenäistä toimintaa, omatoimisuutta ja vapaata hakeutumista verkostoihin 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
9.1 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arviointia	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme tiimityötä, yhteisopettajuutta ja osaamisen kehittymistä kaikissa yksiköissä. 	SIVISTYS
	<ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta -kriteeristöä sekä yhteisesti kerättävää tietoa 	SIVISTYS
	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme toimintakulttuuria palveluverkon uusissa kohteissa 	SIVISTYS
	<ul style="list-style-type: none"> Arvioimme ja kehitämme laajennetun oppivelvollisuuden valvontavastuun resursseja ja prosesseja. 	SIVISTYS
	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme ja arvioimme kasvun ja oppimisen tuen toimintamuotoja. 	SIVISTYS
	<ul style="list-style-type: none"> Olemme mukana alueellisessa ja valtakunnallisessa kehittämistoiminnassa ja haemme valtionavustuksia tavoitteittemme saavuttamiseksi. 	SIVISTYS

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
10.1 Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme varautumista riski- ja haavoittuvuusanalyysien perusteella 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme toimenpidelistan, johon määritellään nykytila ja tavoitetila sekä vastuutahot toteutukselle 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

	<ul style="list-style-type: none"> Järjestämme henkilöstölle ja luottamushenkilöille varautumiskoulutusta, joka auttaa tunnistamaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja toimimaan mahdollisissa häiriötilanteissa 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
10.2 Teemme laadukasta sisäilmatyötä	<ul style="list-style-type: none"> Kehitämme viestintää ja sisäilmatyöryhmän toimintaa 	SIVISTYS, KASVU JA YMPÄRISTÖ

Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
11.1 Laadimme kestävä kehityksen suunnitelman	<ul style="list-style-type: none"> Vastuutamme kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanon ja suunnitelman toteutuksen 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	<ul style="list-style-type: none"> Edistämme kunnan ympäristökasvatusta ja energiatehokkuutta 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	<ul style="list-style-type: none"> Koulutamme kunnan henkilöstöä ja päätöksentekijöitä kestävään kehitykseen ja ilmastotyöhön 	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
11.2 Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin	<ul style="list-style-type: none"> Vastuutamme ilmastotavoitteiden toimeenpanon ja suunnitelman toteutuksen 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme kunnan vähähiilisyystavoitetta 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Käynnistämme elinkeinoelämän ja kunnan välisen ilmastokumppanuuden suunnittelun ja toteutuksen 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Vahvistamme ekotukihenkilöverkoston toimintaa Keski-Uudenmaan kunnissa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön hiilineutraalisuuslaskennan kaikissa prosessin vaiheissa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Säästämme kaavoituksessa arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja –varastoja 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	<ul style="list-style-type: none"> Selvitämme rakentamisen hiilikuormaa 	KASVU JA YMPÄRISTÖ

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
--------------	------------	------------

12.1 Lisäämme luonnon monimuotoisuutta osana alueidenkäytön prosesseja/ kaavoitusta	<ul style="list-style-type: none"> Pilotoimme ekologisen kompensatiokohteen Perustamme uusia luonnonsuojelualueita ja ennallistamme jo perustettuja luonnonsuojelualueita 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
12.2 Laadimme hulevesiohjelman	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksymme hulevesimääräykset 	KASVU JA YMPÄRISTÖ
12.3 Tavoittelemme vesistöjen hyvää ekologista tilaa	<ul style="list-style-type: none"> Laajennamme Tuusulanjärven kunnostushanketta järven valuma-alueella tehtäviin vesiensuojelutoimiin Jatkamme järvien ja jokien valuma-alueilla tehtäviä vesiensuojelutoimia 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikumista Tuusulassa ja seudulla

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
13.1 Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin	<ul style="list-style-type: none"> Laadimme pyöräliikenteen tarkennetun verkkosuunnitelman peilaten sitä pääkaupunkiseudun suunnitelmaan Teemme maastopyöräreitit näkyviksi 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ
13.2 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palvelevana Tuusulan sisäisessä liikenteessä sekä seutuliiikenteessä	<ul style="list-style-type: none"> Selvitämme kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutason Keski-Uudenmaan palvelualueella ja seudulla Selvitämme mahdollisuudet joukkoliikenteen kehittämiseen (mm. Sote-palveluiden saavutettavuus, älykkäät kutsu-liikennetkaisu, pikaraitiotie Keravan asemalle, suorat yhteydet Hyrylästä Kamppiin, raideliikenteen kehittäminen) 	KASVU JA YMPÄRISTÖ KASVU JA YMPÄRISTÖ

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Toimenpide	Vastuutaho
14.1 Tehostamme ja lisäämme tilojen käyttöä ja sovellamme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia, pelisääntöjä ja hallintamallia kampushankkeissa	<ul style="list-style-type: none"> Otamme käyttöön uudistetun tilavarausjärjestelmän Sovellamme yhteiskäytön pelisääntöjä kampushankkeissa ja luomme kampuskohdaiset toimintaohjeet Hyödynnämme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia ja hallintamallia kampushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa 	SIVISTYS SIVISTYS SIVISTYS

14.2 Arvioimme poliittisen johtamisjärjestelmän toimivuutta	• Toteutamme toimielinten työskentelyn arvioinnin (valtuustokauden puolivälisarviointi)	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Toteutamme strategian toteutumisen arvioinnin	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
	• Arvioimme eettisen ohjeiston toteutumista	YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI
14.3 Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa	• Toimeenpanemme laaditun suunnitelman	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Edistämme suunnitelmassa nimettyjen kohteiden kaavoja ja myyntitoimenpiteitä suunnitelman mukaan.	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Tuemme suunnitelman toteutusta tekemällä kunnallistekniikan suunnittelu- ja muutostyöt tarpeen mukaan.	KASVU JA YMPÄRISTÖ
	• Käynnistämme vapautuvien Hyökkälän ja Sahatien koulukortteleiden asemakaavamuutokset	KASVU JA YMPÄRISTÖ
14.4 Kehitämme hankintoja ja parannamme niiden vaikuttavuutta	• Toiminnallistamme hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteitä	YHTEISET PALVELUT
	• Kehitämme kilpailutusten sujuvuutta ja sopimusten laatua (hinta, paikallisuus, käytettävyys). Keinoina hankintojen parempi ennakointi ja suunnittelu, taloudellisten vaikutusten arviointi sekä sopimusehtojen laadukas valmistelu.	YHTEISET PALVELUT
	• Hyödynnämme toimittajiemme ostokanavia, keskitämme sopimus- ja päivittäishankinnat valittuihin sopimusten mukaisiin kanaviin	YHTEISET PALVELUT
	• Kehitämme hankinnasta maksuun prosessia sekä käynnistämme tilausjärjestelmän hankinnan suunnittelun	YHTEISET PALVELUT

1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	26
1.2.1 Tuusulan väestösunnite 2021–2045	27
1.2.2 Asuminen	33
1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys	35

1.2.1 Tuusulan väestösuunnite 2021–2045

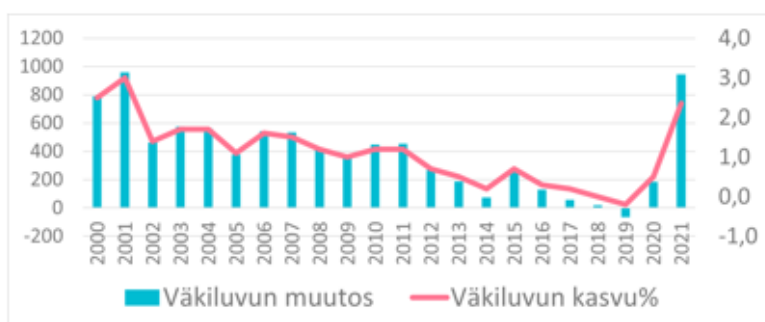
Tuusulan kunnan väestönkehityksestä on laadittu väestösuunnite vuosille 2022–2046. Laskelmia kunnan tulevasta väestönkehityksestä tarvitaan, jotta palvelutuotannon, investointien ja verotulojen osalta voidaan varautua tulevaan.

Väestösuunnitteet ovat kunnan päätöksiin, suunnitelmiin ja valintoihin perustuvia väestönkehityksen suunnitelmia. Väestöennusteet ovat menneeseen kehitykseen perustuvia laskelmia, joihin ei sisälly ennusteen laatijan suunnittelemaa väestönkehitystä eikä aluepoliittista tahdonilmaisua.

Tuusulan väestösuunnite laaditaan sekä koko kunnan tasolla, että tarkentuen kunnan eri alueille. Suunnitteessa laaditaan myös ikäryhmäkohtaiset tarkastelut. Kunnalle on laadittu viisi vaihtoehtoista väestösuunnitetta. Trendiennusteen kasvu perustuu aiempien vuosien kehitykseen ja se ei huomioi kunnan tulevaisuuden suunnitelmia. Tavoite-ennusteissa huomioidaan kunnan tahtotila kasvaa.

Väestönkehitys 1990–2021

Tuusulan asukasluku oli vuoden 2021 lopussa 39 718. Kasvua edellisvuoteen oli 2,4 %. Väkiluku kasvoi 7 761 henkilöä (24 %) vuodesta 2000. Vaihtelu vuosittaisessa väestönkehityksessä on ollut hyvin suurta.

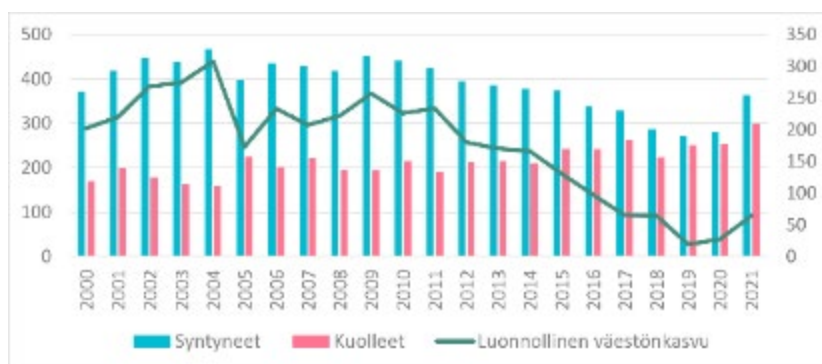
Taulukko 1. Tuusulan väkiluvun ja väestön kasvuprosentin kehitys vuosina 2000-2021.

Vuosi	Asukas-luku	Väki-luvun muutos (hiöä)	Kasvu %
1996	29.349	558	1,9
1997	29.957	608	2,1
1998	30.404	447	1,5
1999	31.168	764	2,5
2000	31.957	789	2,5
2001	32.915	958	3
2002	33.377	462	1,4
2003	33.952	575	1,7
2004	34.513	561	1,7
2005	34.890	377	1,1
2006	35.434	544	1,6
2007	35.968	534	1,5
2008	36.386	418	1,2
2009	36.766	380	1
2010	37.214	448	1,2
2011	37.667	453	1,2
2012	37.936	269	0,7
2013	38.125	189	0,5
2014	38.198	73	0,2
2015	38.459	261	0,7
2016	38.588	129	0,3
2017	38.646	58	0,2
2018	38.664	20	0
2019	38.559	-65	-0,1
2020	38.783	184	0,5
2021	39.718	935	2,4

Luonnollinen väestönlisäys

Luonnollinen väestönlisäys (syntyneet - kuolleet) lisäsi Tuusulan väestöä voimakkaasti vuosina 2000–2009, mutta 2010-luvulla luonnollinen väestönlisäys väheni. Vuonna 2012 alkanut syntyvyyden lasku taittui vuonna 2020 ja vuonna 2021 syntyi 364 lasta. Kuolleiden määrä on ollut kasvussa, vuonna 2022 kuoli 300 henkeä.

Tuusulan väestöstä 17,9 % oli lapsia, 63,7 % työikäisiä ja 18,5 % eläkeikäisiä vuonna 2021. Eniten muutosta tapahtui yli 65-vuotiaissa, joita vuonna 2000 oli 8,7 % ja vuonna 2021 jo 18,5 %. Yli 65-vuotiaiden osuus kasvoi jaksolla 2000–2021 4558 henkilöä. Merkittävää kasvua tapahtui myös 55-64-vuotiaissa (+ 2059). Ikäryhmät, joissa väestö väheni ovat 0–14-vuotiaat (- 273) ja 25–34-vuotiaat (- 18).

Kuvio 2. Syntyneet, kuolleet ja syntyneiden enemmyys vuosina 2000–2021.

Vuosina 2010–2021 Tuusulan väestönlisäys oli 2960 henkilöä (6,7 %). Luonnollinen väestönlisäys oli 1437 henkilöä, kokonaisnettomuutto 1523 henkilöä ja nettomaahanmuutto 735 henkilöä.

Tuusulan syntyvyys laski voimakkaasti 2010-luvulla. Samalla väestö ikääntyi. Lapsettomien aikuistalouksien osuus kasvoi. Työikäisten talouksien merkitys laski. Vuonna 2021 lähes kaikilla kunnan alueilla enemmistö aikuistalouksista oli lapsettomia. Syntyvyys kääntyi hienoiseen kasvuun 2021–2022. Väestöllinen huoltosuhde (lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhde työikäisten määrään) on kasvanut viime vuosikymmenet. Vuonna 2000 väestöllinen huoltosuhde oli Tuusulassa 46,5 ja vuonna 2021 57,1.

Muuttoliike

Vuonna 2021 Tuusulaan muutti 3460 henkeä ja täältä muutti pois 2665 henkeä, kuntien välinen nettomuutto oli positiivista toista vuotta perätyksen. Muuttovoitto nousi 653 henkeen. Tuusulan muuttovetovoima vahvistui koronapandemian aikana.

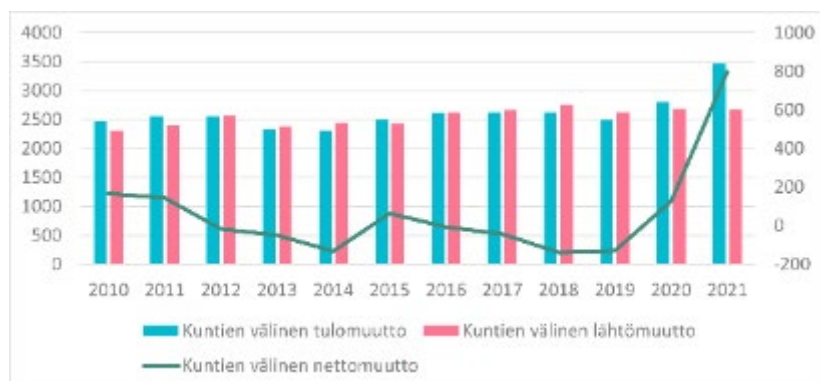
Tuusula on saanut muuttovoittoa Vantaalta, Helsingistä ja Espoosta. Tuusula kärsii merkittäviä muuttotappioita Järvenpäälle, Hyvinkäälle ja korkeakoulukaupungeille.

Tuusula on kärsinyt muuttotappioita nuorten 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, 2010-luvulla muuttotappiot ovat olleet suurempia kuin 2000-luvulla. Vuosien 2020–2021 aikana muuttotappiot jäivät alemmalle tasolle.

Tuusula saa suuria muuttovoittoja 25–44-vuotiaista ja lapsista. Muuttovoitot 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä alenivat 2010-luvulla, mutta 2020-luvulla muuttovoitto oli lähes samalla tasolla kuin 2000-luvun alussa. Tuusula kärsii kohtuullisia muuttotappioita yli 45-vuotiaiden ikäryhmissä.

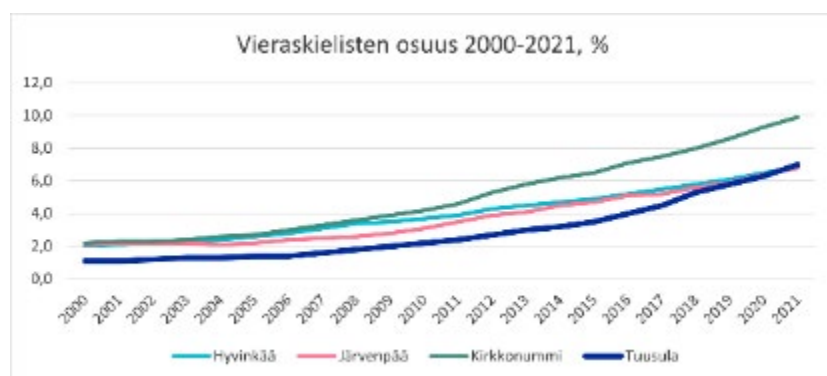
Tuusulan muuttotappio kotimaisissa kieliryhmissä oli 227 henkilöä vuosina 2010–2021. Vielä 2010-luvun alussa kunta sai muuttovoittoa kotimaisista kieliryhmistä, mutta kärsi tämän jälkeen muuttotappioita vuosikymmenen ajan. Muuttotappio kääntyi reiluksi muuttovoitoksi vuonna 2021.

Tuusula sai vieraskielisestä väestöstä maan sisäistä muuttovoittoa 1 015 henkilöä vuosina 2010–2020. Vieraskielisten määrän kasvu perustui etenkin viron ja venäjänkielisiin. Vuonna 2021 kotimaiskielistä tullut muuttovoitto oli huomattavasti korkeampi kuin vieraskielisistä.

Kuvio 3. Maan sisäinen tulomuutto, lähtömuutto ja nettomuutto vuosina 2010–2021

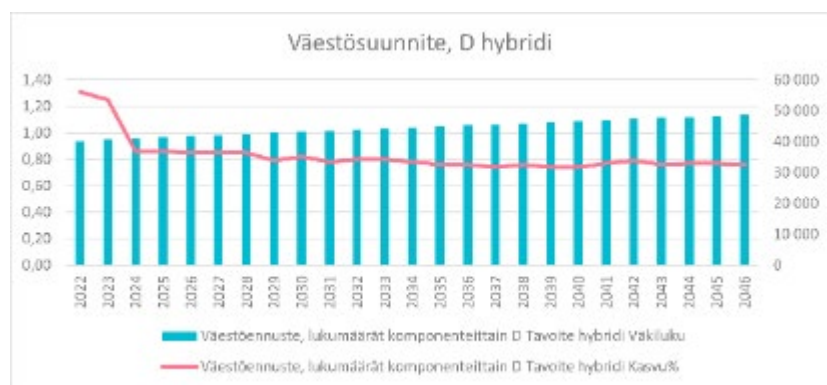
Vieraskielisten määrä on ollut nousussa koko 2000-luvun ajan. Vuonna 2000 vieraskielisten osuus oli 1,1 % ja vuonna 2021 oli 7 %. Vuonna 2021 Tuusulassa asui 2776 vieraskielistä, joista 1053 oli viron-, 512 venäjän- ja 142 englanninkielistä. Vuonna 2000 Tuusulassa asui 363 vieraskielistä.

Kuvio 4. Vieraskielisten osuus vuosina 2000–2021 (%)

Suunnite vuosille

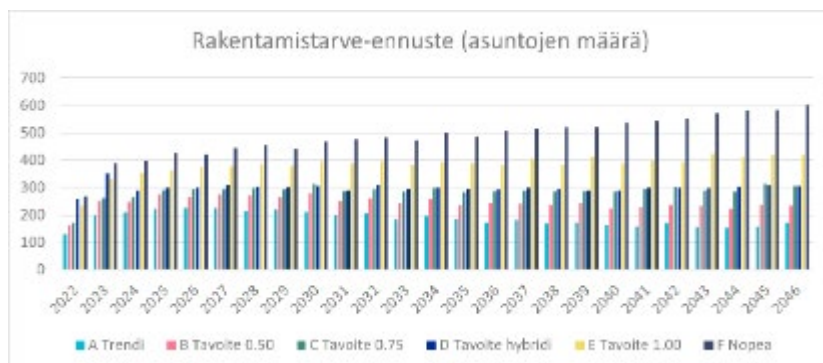
Tuusulan talousarvio 2023 on laadittu kunnan lähivuosien nopea kasvu sekä strategian mukainen 0,75 % pitkän tähtäimen kasvu huomioiden (D Tavoite hybridi). Vuonna 2046 Tuusulassa asuu suunnitteen mukaan 48 818 asukasta. Trendi-ennusteen (A 0,2–0,3 %) toteutuessa asukasluku olisi 42 407. Nopean kasvun ennusteen (F 1,2–1,6 %) toteutuessa Tuusulassa asuisi 57 027 asukasta.

Kuvio 5. Väestömäärän kehitys suunnitteessa D Tavoite Hybridi vuosina 2022–2046.

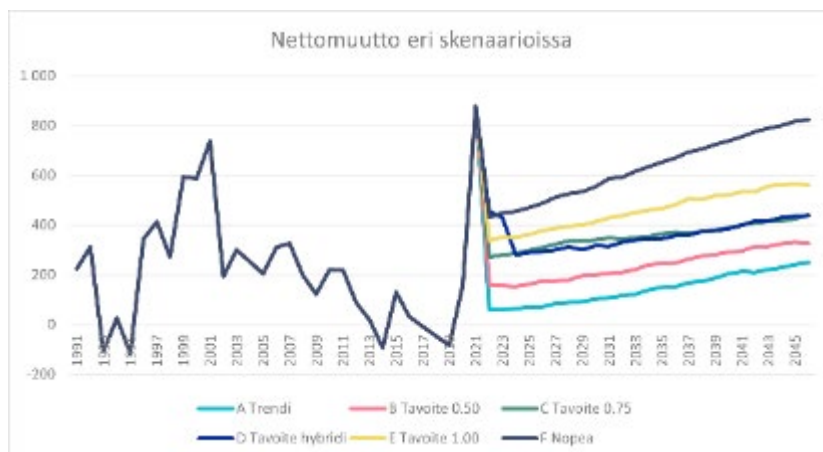
Rakentamistarve-ennuste ja nettomuutto

Rakentamistarve-ennuste näyttää minkä verran kunnassa tulisi rakentaa, jotta ennusteiden mukainen väestönkasvu mahdollistuisi. Luonnollisen väestönkasvun vähentyessä, on haluttuun väestönkasvuun päästäkseen saatava yhä enemmän muuttovoittoa. Muuttovoitto edellyttää uudisasuntotuotantoa. Asuntojen rakentamistarvetta nostaa myös se, että perheet pienenevät ja yksinasuminen lisääntyy. Tuusulan on jatkossa rakennettava yhä voimakkaammin, jotta saavutamme toivotun väestönkasvun tason.

Kuvio 6. Tuusulan rakentamistarve-ennuste eri skenaarioissa vuosina 2022–2046

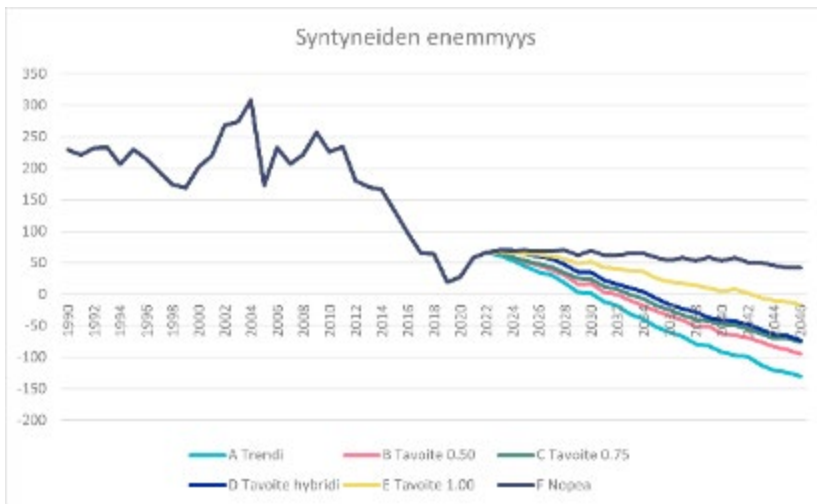
D Tavoite hybridi suunnitteen mukaisen kasvun saavuttaminen edellyttää, että Tuusulaan rakennetaan noin 300 asuntoa/vuosi 2022–2046. Nopean kasvun saavuttaminen edellyttäisi vielä suurempaa asuntotuotantoa.

Kuvio 7. Nettomuuton määrä eri skenaarioissa vuosina 2022–2046.

Syntyneiden enemmitys

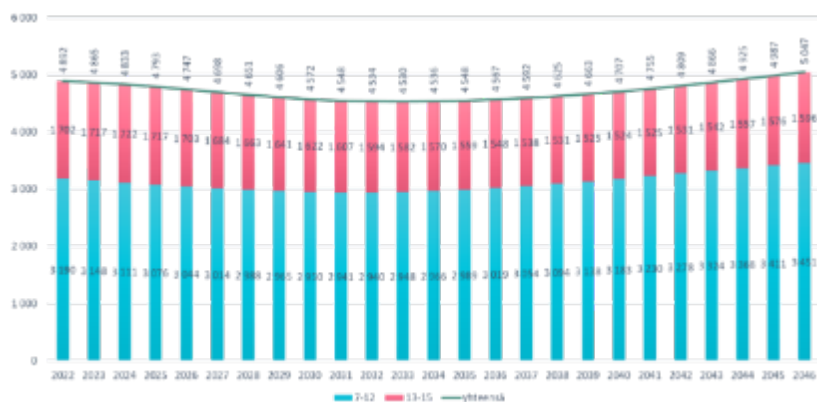
Syntyneiden enemmitys pienenee syntyvyyden laskiessa ja kuolleisuuden kasvaessa. Suunnitteessa D Tavoite hybridi syntyneiden enemmitys kääntyy negatiiviseksi vuonna 2035.

Kuvio 8. Syntyneiden enemmyyden aikasarja vuodesta 1990 vuoteen 2021 ja syntyneiden enemmitys eri suunniteskenaarioissa vuosina 2022–2046.

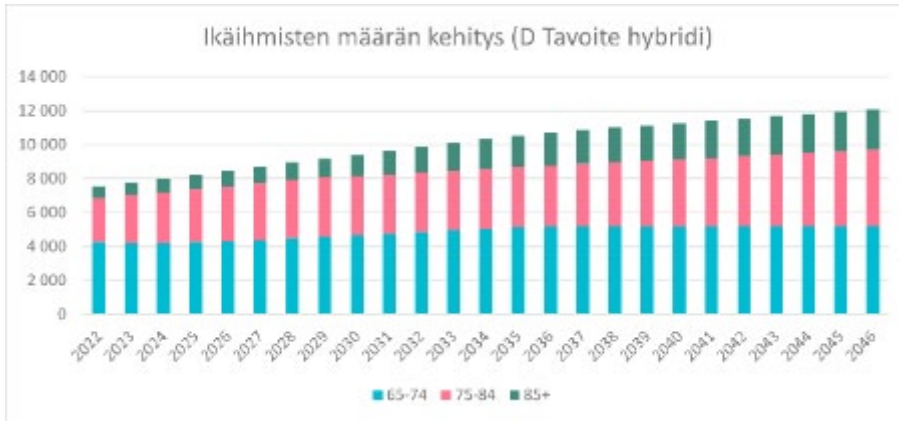
Ikäryhmittäinen kehitys

Lapsiperheiden koko pienenee 2020-luvulla. Kokonaan lapsettomien talouksien osuus kasvaja sinkkotalouksien määrä kasvaa. Nämä muutokset vaikuttavat tarvittavien asuntojen kokoon, mutta mahdollisesti myös sijaintiin ja tyyppiin. Muuttoliikkeessä lasten painoarvo tulee laskemaan.

Kuvio 9. Perusopetuksen oppilaiden määrän kehitys suunnitteessa D Tavoite Hybridi vuosina 2022–2046.

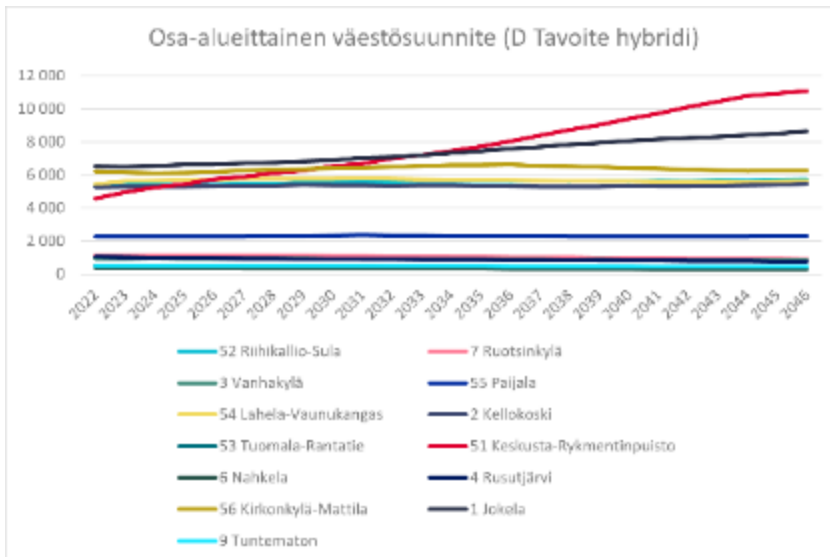
Tuusulan väestö ikäännyy voimakkaasti. Yli 75-vuotiaiden ja etenkin yli 85-vuotiaiden ennakoitu kasvu on poikkeuksellisen nopeaa Tuusulassa sekä KUUMA-kunnissa, joissa lähtötaso on hyvin matala. Tuusulassa yli 85-vuotiaan väestön määrä kasvaa yli 200 %, kun koko maassa kasvu on noin 100 %. Tuusulassa on vuonna 2022 noin 700 yli 85-vuotiasta ja vuonna 2046 heitä on jo lähes 2400.

Kuvio 10. Ikäihmisten määrän kehitys suunnitteessa D Tavoite Hybridi vuosina 2022–2046.

Alueellinen kehitys

Osa-alueittaiset ennusteet kuvaavat miten väestömäärät kasvavat Tuusulan suunnittelualueilla.

Kuvio 12. Osa-alueittainen väestönkehitys suunnitteessa D Tavoite Hybridi vuosina 2022–2046.

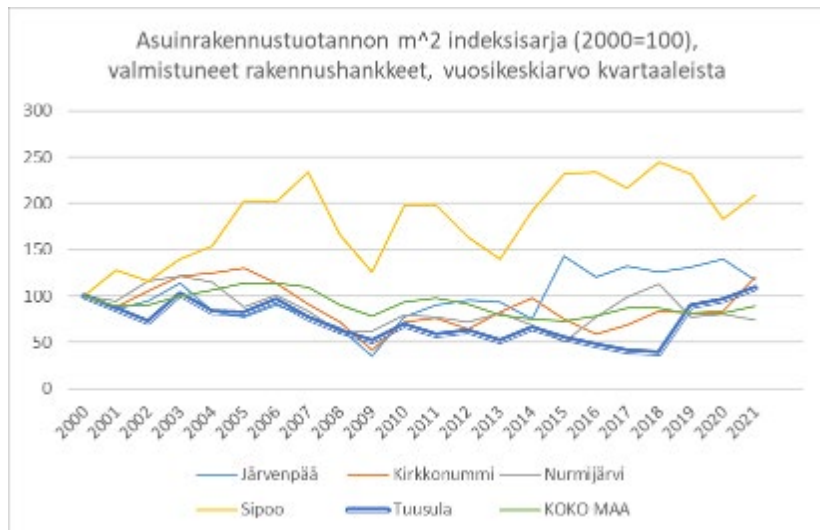
Tuusulan suurin kasvu keskittyy Keskusta-Rykmentinpuiston ja Jokelan alueille. Myös Lahela-Vaunukankaalle ja Kellokoskelle ennakoitaan kasvua. Kirkonkylä-Mattilan väestömäärän ennakoitaan vähenevän 2030 luvusta lähtien. Muilla alueilla muutokset ovat maltillisia.

Demografiset muutostrendit ja keskittynyt asuntotuotanto tukevat alueiden eriytyvää väestökehitystä. Tulevan asuntotuotannon tulisi estää eriytymisen negatiivisia vaikutuksia. Keskeisiä riskejä ovat voimakkaasti eri suuntaisesti kehittyvät alueet, ikärakenteen erot alueiden välillä, vieraskielisen väestön keskittyminen yksittäisille alueille, taloudellinen eriytyminen alueiden välillä.

1.2.2 Asuminen

Tuusulan asuntotuotanto on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Asuntotuotantoa on vauhdittanut etenkin kerrostalorakentaminen. Tuusulan asuntotuotannon kasvu on ollut voimakasta verrattuna muiden KUUMA-kuntien ja myös koko maan asuntotuotantoon.

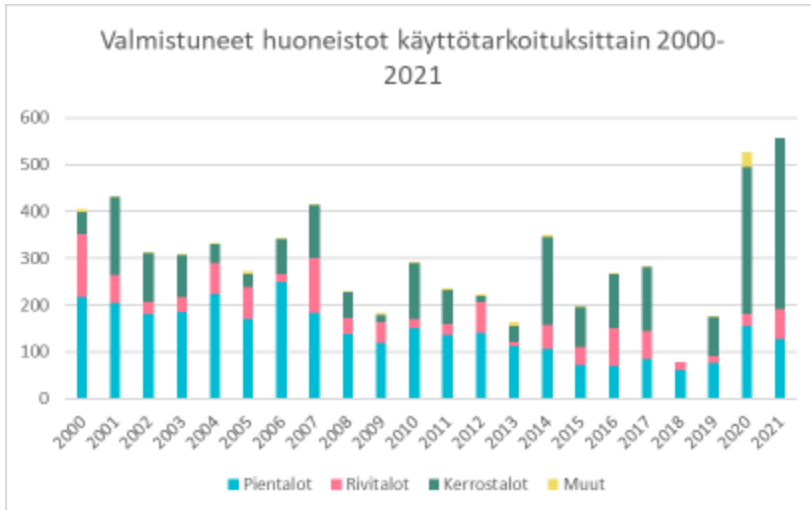
Lähde: Tilastokeskuksen maksulliset tietokannat, Rakennettu ympäristö -palvelu

Vuonna 2021 asuntoja valmistui ennätysellisen paljon: 557 asuntoa. Kunta ylitti vuosina 2020 ja 2021 Helsingin seudun kuntien, valtion ja HSL:n välisessä MAL-sopimuksessa sovitun asuntotuotantotavoitteen. Asuntotuotantoa vauhditti erityisesti Rykmentinpuiston rakentaminen.

Lähde: Tilastokeskus ja Facta Kuntarekisteri, Tuusulan kunta

Tuusulan asuntokanta kasvoi 2000-luvulla pääosin pientalojen muodossa, kun taas 2010-luvun loppupuolen asuntokannan kasvoi pääosin kerrostalorakentamisessa. Asuntokannan kasvu painottui omistusasuntoihin vuosina 2000–2020. Nykyinen asuntokanta koostuu pääosin omistusasunnoista. Viime vuosina valmistuneiden asuntojen huoneistotyyppit ja hallintamuodot ovat monipuolistaneet kunnan asuntokantaa.

Lähde: Facta Kuntarekisteri, Tuusulan kunta

Muuttoliikkeen merkitys korostuu kunnan väestönkasvussa, kun syntyvyys laskee. Tuusula saa muuttovoittoa eniten 25–44-vuotiaista ja alle 15-vuotiaista. Mitä paremmin asuntotuotanto vastaa muuttajien tarpeisiin, sitä enemmän Tuusulan on mahdollista saada muuttovirtoja.

Väestön ikääntyminen tulee vaikuttamaan merkittävästi ikäihmisille sopivien asuntojen kysyntään. Oletettavasti Tuusulan iäkäs väestö keskittyy taajamiin, kuten 2010-luvulla. Asuntokuntien määrä kasvaa tulevaisuudessa väestön ikärakenteen ja yksin asuvien määrän kasvun vuoksi. Asuntotuotannossa tuleekin olla tarjolla erityisesti yhden henkilön asutokunnille sopivia asumisen ratkaisuja.

Kohonneet rakennus- ja rahoituskustannukset sekä asuntokaupan hidastuminen ovat alkaneet jarruttaa asutorakentamista. Asumiskustannusten ja erityisesti sähkön kuluttajahintojen nousu, kiihtynyt inflaatio sekä asuntolainojen korkojen nousu voivat hillitä myös pientalojen rakentamisvauhtia. Vuonna 2023 valmistuu vielä runsaasti uusia asuntoja, mutta tämän suunnan arvioidaan kääntyvän.

1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys

Elinkeinot

Elinkeinojen toimintaympäristö on olennaisesti muuttunut tiukentuneiden ilmastotavoitteiden, teknologian ja digitalisuuden nopean kehityksen sekä geopoliittisen tilanteen sekä koronapandemian seurauksena.

Koronan seurauksena esim. verkkokaupat, päivittäistavarakauppa, tavarakuljetus ja eri teollisuudenalat sekä toimintojaan digitalisoinneet yritykset ovat pärjänneet muuttuneessa toimintaympäristössä. Ukrainan sota on vaikuttanut talouden kokonaiskysyntään ja myös teollisuuden haasteina ovat komponenttien sekä raaka-aineiden hinnannousu sekä saatavuusongelmat. Geopoliittinen tilanne on myös vaikuttanut negatiivisesti yritysten investointihalukkuuteen. Työpaikkatonttien kysyntä on ollut melko vilkasta, mutta rakennushankkeiden toteutumisessa on epävarmuutta. Lisäksi yritysten tulevaisuuden haasteena on osaavan ja toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvan työvoiman puute. Tulevaisuudessa työvoimapula uhkaa useita toimialoja, joten on syytä varautua myös työperäisen maahanmuuton edistämiseen.

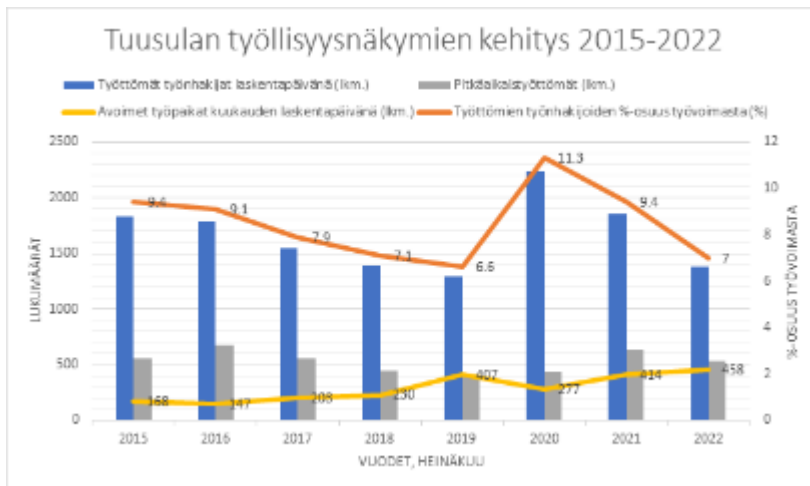
Uusien työpaikkojen syntymisen näkökulmasta on hyvä, että Tuusulan yritysten nettoperustanta on voimakkaasti positiivista ja on yhä voimakkaassa kasvusuunnassa.

Työllisyys

Työmarkkinat ovat olleet murroksessa muutaman viime vuoden ajan. Koronapandemian jälkeinen kehitys on ollut suotuisaa. Uudellamaalla työllisyyden kasvun on aiheuttanut työvoimapulaa useammalla toimialalla, kuten varasto- ja logistiikka-, ravintola ja matkailu- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Vuonna 2022 Tuusulan työllisyystilanne on hyvä: heinäkuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 1385 henkilöä, mikä on noin 12 % vähemmän kuin vuosi sitten. Kunnan maksuvastuulla olevien työmarkkinatukea saaneiden määrä väheni. Elokuussa 2022 tukea saaneiden määrä oli 358, mikä on 26 % vähemmän vuoden takaiseen verrattuna.

Nuorisotyöttömyys on Tuusulassa ollut valtakunnan tasoa matalampaa, mutta kehitys seuraa valtakunnallista trendiä. Nuorten työllisyyden hoitoa haastaa erityisesti nuorten suosimille palveluammateille tapahtunut työn muutos. Työt ovat usein pätkä- ja osa-aikatöitä, jolloin erilaisten tukien ja palkan yhteensovittaminen on haastavaa. Syyskuun alussa 2022 alle 25 –vuotiaita työttömiä oli 118, työttömyyden määrä tällä ikäluokalla on tippunut noin 23 % vuoden 2021 takaisesta tilanteesta.

Ulkomaisten työvoiman määrä Tuusulassa oli elokuussa 2022 995 henkilöä, joista työttömiä työnhakijoita oli 150 henkilöä. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus koko ulkomaisesta työvoimasta oli noin 15 %, joka on keskimäärin pienempi kuin koko Suomessa (23 %) tai Uudellamaalla (noin 22 %).

Työllisyyden ja avoimien työpaikkojen kehitys Tuusulassa 2015–2022. Lähde Statfin -tietokanta 9/2022.

TUNNUSLUKUJA

Työvoiman määrä	19 614 hlöä
Työttömyysaste 8/2022	6,3 %
Työpaikkaomavaraisuus % v.2020	79,6 %
Kunnan maksuosuus työttömyysturvasta 2022	2 M€ (arvio)
Uudet avoimet työpaikat 8/2022	479 kpl
Yritysten nettoperustanta H1/2021	+ 56 yritystä
Yritysten toimipaikat top 3	1) Rakentaminen 717 kpl 2) Tukku ja vähittäiskauppa 626 kpl 3) Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta 425 kpl

”Tuusulassa nuorisotyöttömyys valtakunnan tasoa matalampaa”.

1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT

1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	37
1.3.1 Yleinen taloustilanne	38
1.3.3 Tuusulan kunnan talous	40

1.3.1 Yleinen taloustilanne

Suomen talouden arvioidaan kasvavan 1,7 % vuonna 2022 (VM talouskatsaus 19.9.2022). Alkuvuosi 2022 oli taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Kotitaloudet kuluttivat erityisesti palveluita, joiden käyttö oli rajoitettua covid-epidemian aikana.

Talouden kasvu hidastuu merkittävästi loppuvuodesta 2022. Yleinen epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutusta ja investointeja. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin 2023, mutta talouden ajautuminen taantumaan on hyvin mahdollista.

Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v.2023. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot. Yhdysvaltojen talous kehittynee myönteisemmin, maan työllisyyden ja palkkojen kasvu on edelleen vahvaa. Kiinan talouskasvua rasittavat koronasulut ja kiinteistösektorin ongelmat. Euroalueen ja Yhdysvaltojen korot ovat nousseet voimakkaasti, mutta inflaatio ei ole vielä pysyvästi hidastunut. Maailman tavarakauppa on vilkastunut ja komponenttipula on hellittämisessä. Maailmankauppa kasvaa 4,2 % v.2022, ja kasvu hidastuu hieman v.2023.

Suomen ulkomaankauppaa varjostavat Venäjän viennin romahtaminen, vienti- ja tuontihintojen voimakas nousu sekä Euroopan ja Yhdysvaltojen heikentyneet talousnäkymät. Vuonna 2023 viennin kasvu vauhdittuu hieman, vaikka yritykset eivät löydäkään täysimääräisesti korvaavia markkinoita Venäjän viennin tilalle.

Asuntorakentaminen vähenee selvästi v. 2023. Epävarmuus voi viivästyttää teollisuuden ja palveluyritysten investointeja. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus tukee yksityisten investointien toteutumista.

Hintojen nopea nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa. Kotitalouksien käytettävissä olevan reaalityulon arvioidaan kääntyvän jälleen kasvuun v. 2023 inflaation hidastuessa ja sosiaalietuuksien kasvaessa. Vuonna 2023 yksityinen kulutus kasvaa 0,8 % kotitalouksien reaalityulojen kasvaessa vain niukasti.

Talouskasvun hidastumisen odotetaan lisäävän työttömyyttä etenkin rakennustoiminnassa, kaupassa ja kemianteollisuudessa. Työttömyysasteen ennakoitaan kohoavan ainoastaan hieman, 6,7 %:iin. Mikäli työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja työvoiman saatavuus eivät rajoita merkittävästi työmarkkinoiden toimivuutta, laskee työttömyysaste 6,5 prosenttiin v. 2024.

Vuosien 2021–2022 vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Talouskasvu hidastuu merkittävästi ensi vuonna, ja alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt varautumistoimet heikentävät julkista taloutta tulevina vuosina. Ennakoitu vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana lähitulevaisuudessa. Kestävyyssvajaan arvioidaan olevan noin 9 mrd. euroa vuonna 2026.

Ensi vuodesta lähtien Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti kuntatalous jää alijäämäiseksi. Myös hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä.

Suomen talouden riskit liittyvät keskeisesti energiapulaan, korkeaan inflaatioon ja nouseviin korkoihin. Talous saattaa heiketä huomattavasti erityisesti Euroopassa. Mahdollinen hinta-palkkakierre johtaisi kiristyvään rahapolitiikkaan ja korkeampiin korkoihin. Epävarmat näkymät voivat lykätä investointeja tai estää niiden toteutumisen. Myönteiset riskit liittyvät maailman tavarakaupan logistiikkaongelmien hellittämiseen. Lisäksi talouden näkymien heikentyminen voi hidastaa inflaatiota odotettua nopeammin.

Kansantalouden tunnuslukuja	VM:n ennuste 19.9.2022					E2024
	2019	2020	2021	E2022	E2023	
BKT:n muutos	1,2	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4
Kuluttajahintojen muutos	1,0	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8
Työttömyysaste	6,7	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	64,9	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	1,3	1,5
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	0,1	-0,2	-0,1	1,4	1,8	2,0

1.3.2 Kuntatalous

2022

Kuntatalouden ennusteen (VM) mukaan verotulojen hyvä kasvu pitää kuntien vuosikatteen lähes viime vuoden tasolla ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi. Vuosikate kattaa poistot sekä nettoinvestoinnit. Tilikauden tulos asettuu reiluun miljardin euroon. Lukuihin vaikuttaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vahvistaa toiminnan- ja investointien rahavirtaa kertaluonteisesti lähes 700 milj. eurolla. Epävarmuutta tulokseen aiheuttavat sote-menojen nopea kasvu sekä covid-19-viruksesta aiheutuvat menot sekä epidemian hoitoon liittyvien menojen korvausten täsmentymättömyys.

2023–2026

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Sekä kuntien tulot, että menot lähes puolittuvat. Kuntien menojen kasvupaine helpottuu. Kuntien tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palveluntarve vähenee koko maan tasolla syntyvyyden laskun vuoksi.

Kuntatalouteen ei kohdistu vuonna 2023 juurikaan pysyviä uusia tai laajenevia tehtäviä. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan pysyvästi 1.8.2023 lähtien ja kuntien asiakasmaksut pienenevät kaikkiaan vuositasolla 70 milj. euroa. Valtio korvaa vuonna 2023 tapahtuvat veroperustemuutosten vaikutukset sekä varhaiskasvatusmaksujen tuottomenetyksen (yhteisöveron jako-osuuden kasvu) sekä Ukrainan sotaa pakenevien henkilöiden palveluiden kustannukset.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 % vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Vuosi 2023 näyttää muodostuvan kuntataloudessa jopa ennätyksellisen vahvaksi, kun sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023.

Vaikka kuntatalouden tilanteen arvioidaan helpottuvan sote-uudistuksen myötä, jää kuntatalouteen kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino. Kuntien kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy merkittävänä sote-uudistuksen jälkeenkin.

VM:n arvion mukaan kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosittain keskimäärin 2,9 prosenttia ja toimintatulot keskimäärin 0,7 prosenttia vuosina 2024–2026. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Verotulot laskevat vielä vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa 2025–2026. Kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu. Lainakanta kasvaa vuoteen 2026 mennessä noin 21,1 mrd. euroon. Nouseva korkotaso kiristää osaltaan velkaantunutta kuntataloutta. Kokonaisuutena laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine pysyy suurimmassa osassa kuntia maltillisella tasolla.

1.3.3 Tuusulan kunnan talous

2022

Vuonna 2022 toimintakate on kesäkuun toiminnan ja talouden katsauksen (puolivuosisikatsaus) mukaan kasvamassa 12,5 prosenttia tilinpäätökseen 2021 nähden. Toimintakate on toteumassa selkeästi budjetoitua heikompana Keusoten maksuosuuden ylittymisen vuoksi. Vuonna 2021 toimintakatteen vertailulukua paransivat Keusoten hyvä tulos sekä suuret käyttöomaisuuden myyntivoitot. Kunnan verotulojen arvioidaan kasvavan 4,7 prosenttia hyvän talous- ja työllisyystilanteen ansiosta. Tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 0,5 milj. euroa. Tilikauden tulostenusteeseen kohdistuu merkittävää epävarmuutta erityisesti Keusoten maksuosuuden osalta.

Bruttoinvestointien määräksi arvioidaan noin 72 milj. euroa. Lainamäärä on kasvamassa vuoden loppuun mennessä noin 42 milj. euroa, lisäys on asukasta kohti noin 1040 euroa. Todennäköisesti lopullinen lainamäärän kasvu jää 6/2022 arvioitua pienemmäksi, sillä infrainvestointien määrässä tultaneen jäämään budjetista.

2023

Keusoten ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palveluostot poistuvat kunnan budjetista hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä 1.1.2023. Tämän vuoksi talousarvion nettomenot 98,6 milj. euroa, supistuvat vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen verrattuna noin 56 prosenttia (130,0 milj. euroa). Kunnan henkilöstömenot kasvavat tilikauden 2022 ennusteeseen nähden 1,7 milj. euroa (2,0 %). Vuoden 2023 talousarvion vuosikate on 31,2 milj. euroa ja tilikausi päättyy 11,1 milj. euron ylijäämäväliseen tulokseen.

Kunnan ja liikelaitoksen yhteenlasketut ulkoiset investointimenot ovat 88,1 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 54,0 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulorahoitusprosentti on talousarviossa noin 36 %. Suurimmat investointimenot kohdistuvat talonrakennukseen (47,1 milj. euroa) ja kunnallistekniikkaan (24,6 milj. euroa).

Lainamäärän kasvuksi arvioidaan 53,0 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä nousee lähes 6 000 euroon. Mittavan investointiohjelman vuoksi lainamäärä on enimmillään nousemassa vuosina 2026–2027 yli 350 milj. euroon. Tavoitteena on kääntää taloussuunnitelmakauden lopulla kunnan lainamäärä laskuun. Lainamäärän kasvua hillitään erityisesti huolehtimalla toimenpiteistä kunnan elinvoiman ja verotulopohjan vahvistamiseksi sekä pitämällä toimintamenojen kasvu maltillisena ja myymällä kunnan ydintoimintoihin kuulumatonta, vajaakäytössä olevaa omaisuutta.

1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	41
1.4.1 Verotulot	42
1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät	42
1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys	43
1.4.4 Valtionosuudet	43
1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut	44
1.4.6 Investoinnit	45
1.4.7 Rahoitus- ja lainat	46

1.4.1 Verotulot

Sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueille siirtyvät nettokustannukset ovat arviolta 21,2 mrd. euroa. Kuntien verotuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Ansiotuloveroja siirretään noin 13,1 mrd. euroa ja yhteisöveroja noin 0,82 mrd. euroa. Ansiotuloverotuksen muutokset toteutetaan nykyisen verojärjestelmän sisällä. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan yhtä monella prosenttiyksiköllä (12,64 %-yks.) ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti.

Lisäksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta leikataan 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten kompensatiota 1,94 mrd. euroa. Jos lopulliset siirtyvät kustannukset ovat nykyisissä laskelmissa oletettuja isommat, erotus kuitataan kuntien valtionosuudesta 2024 lähtien. Vuoden 2022 sote-kustannusten toteuma ratkaisee kuntien tulevan valtionosuuspohjan, koska mahdollinen puuttuva raha leikataan vuodesta 2024 alkaen kuntien valtionosuuksista.

Kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä uudistuksessa siirtyvällä kunnallisveron prosentilla (12,64 %). Näin ollen Tuusulan kunnan vuoden 2023 veroprosentti on 7,11. Sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa vuonna 2023, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyvät vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät

Vuonna 2023 koko maan ansiotulojen ennakoitaan hyvän ansiotulokehityksen tukemana 4,1 % (Kuntaliiton veroennustekehikko 26.9.2022). Eläketulojen vuoden 2023 kasvu 7,5 % kasvu johtuu korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä kuntaryhmän osuus kunnallisveron tuotosta asettuu 10,0 mrd. euroon, ja kuntien kunnallisverokertymä vähenee 54,0 %.

Vuonna 2023 veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vajaalla 50 milj. eurolla. Tästä vajaa 40 milj. euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Kaikki arvioidut kuntien verotulomenetykset huomioidaan lähtökohtaisesti verotulojen menetyksien korvauksina. Vuodesta 2024 eteenpäin arvioidun palkkasumman ennustetaan kehittyvän myönteisesti, mikä näkyisi positiivisesti kunnallisveron tilityksissä vuosina 2025 ja 2026.

Tuusulan osalta vuoden 2023 ansiotulojen kasvu asettunee koko maata korkeammalle tasolle (5,1 %) kuntamme keskimääräistä nopeamman väestönkasvun vuoksi. Kunnallisverotulokertymän arvioidaan vähenevän 101,5 milj. eurolla vuodesta 2022 87,0 milj. euroon vuonna 2023. Tuusulan kunnallisverokertymään vaikuttavat keskeisesti yleisen talous- ja työllisyyskehityksen ohella muutokset väestön kasvussa sekä rakenteessa. Epävarmuutta ennusteisiin aiheuttavat hyvin epävarma taloustilanne ja Ukrainan sodan vaikutukset.

Yhteisöverojen kasvu jatkuu Kuntaliiton arvion mukaan vahvana. Verovuoden 2022 maksuunpanoarvio on parantunut kuluneen vuoden aikana ja tämä näkyy parantuneena tilityksinä myös ensi vuonna. Kuntaryhmän jako-osuutta korotetaan; suurimpana veroperustemuutoksena on varhaiskasvatusmaksun alentamisen kompensatio, joka nostaa kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta 1,25 % -yksikköä vuodesta 2023 alkaen. Yhteisöveron tilitykset kasvavat koko maan ennusteessa keskimäärin 150 milj. euroa per vuosi, josta jako-osuusmuutokset käsittävät reilu 100 miljoonaa euroa.

Kiinteistöverojen osalta Kuntaliitto ennustaa koko maassa 1,9 %:n vähennystä vuodelle 2023. Laskua selittää kuluvan vuoden poikkeuksellisen suuri kiinteistöveron kertymä, kun arviolta noin 10 % verovuoden 2021 kiinteistöveroista erääntyi maksuun vasta vuoden 2022 tammi- ja helmikuussa. Kiinteistöveroarvio vuosille 2022–2025 perustuu kiinteistökannan normaaliin kehitykseen. Tuusulan vuoden 2023 kiinteistöverokertymän

vähennykseksi arvioidaan 1,0 %. Kuntaliitto ennustaa Tuusulan kiinteistöveroille vuosina 2024–2025 nollakasvua, mutta kunnan taloussuunnitelmassa on oletuksena 2,0 %:n kiinteistöveron kasvu vuosille 2024–2025.

1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys

Vuonna 2023 kunnalle ennustetaan kertyvän verotuloja nykyisillä veroprosenteilla yhteensä 106,8 milj. euroa. Verolajikohtaiset arviot perustuvat Kuntaliiton verotulojen ennustekehikkoon 26.9.2022 kuitenkin siten, että ennustetta on täsmennetty seuraavasti:

- Kunnallisveron arvioinnissa on käytetty Tuusulan oman väestöennusteen mukaisia väestön kasvuja. Vuoden 2023 lopun asukaslukuksi on arvioitu 40 400 ja vuoden 2024 asukaslukuksi 40 745, jonka jälkeen väestön kasvu jatkuu kuntastrategian mukaisella kasvu-uralla 0,75 % /vuosi
- Vuoden 2023 epävarmojen talousnäkymien vuoksi Tuusulan arvioitua kunnallisverokertymää on leikattu kertaluonteisesti vuoden 2023 osalta 2 % ja yhteisöverokertymää 30 %.
- Kiinteistöveron kasvuna on käytetty vuosina 2024–2025 2,0 % vuosi vahvana jatkuvaan uudisrakentamiseen perustuen.

Alla olevassa taulukossa on Tuusulan kunnan eri verolajien tuoton kehitys vuonna 2021 sekä vuosien 2022–2025 arviot.

TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	176 108	188 520	85 229	79 541	82 316
<i>Muutos %</i>	1,4	7,0	-54,8	-6,7	3,5
Yhteisövero	12 558	13 308	7 462	8 511	8 829
<i>Muutos %</i>	48,7	6,0	-43,9	14,1	3,7
Kiinteistövero	13 128	14 268	14 106	14 388	14 676
<i>Muutos %</i>	30,9	8,7	-1,1	2,0	2,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	201 794	216 096	106 798	102 440	105 821
<i>Muutos %</i>	5,0	7,1	-50,6	-4,1	3,3

1.4.4 Valtionosuudet

Sote-uudistuksessa luodaan uusi hallinnon taso sosiaali-, terveys ja pelastuspalvelujen tuottamiseksi. Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa siitä, että miten valtionavustustoiminta hyvinvointialueita koskien muotoutuu ja miten kuntien nykyiset soteavustukset muuttuvat pidemmällä tähtäimellä. Sote-uudistuksen myötä aiemmin verotulojen kannalta omavaraiset kunnat ovat sote-uudistuksen jälkeen riippuvaisempia valtionosuuksista. Rahoituspohjan ennakoitavuuden heikkeneminen voi johtaa kunnan investointikyvyn heikkenemiseen. Tuusulan kunnan osalta valtionosuuksien osuus verorahoituksesta nousee lievästi (1–2 %-yksikköä) vuodesta 2023 lähtien, noin 18,5 %:iin verorahoituksesta.

Kuntien valtionavut ovat 3,6 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 7,1 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Kuntien valtionosuuslaskelmat muuttuvat vielä vuoteen 2024 saakka. Siirtolaskelmat tarkistetaan jälkikäteen vuoden 2023 aikana, jolloin laskelmaan päivitetään vuoden 2022 tilinpäätösten mukaiset tiedot hyvinvointialueille siirtävistä kustannuksista ja tuloista. Jälkikäteistarkistuksesta aiheutuva valtionosuuden lisäys tai vähennys huomioidaan kuntien valtionosuudessa vuodesta 2024 eteenpäin.

Tuusulan kunnan vuoden 2023 valtionosuuksien arvioidaan olevan 24,4 milj. euroa, vähennystä 12,1 milj. euroa talousarvioon 2022 nähden. Vuoden 2023 valtionosuuksien arvio perustuu valtiovarainministeriön lokakuun ennakkotietoon. Vuosille 2024–2027 Tuusulan valtionosuuksiin on arvioitu 2 % vuotuinen kasvu. Tämän ohella Tuusulan vuoden 2024 valtionosuuteen on arvioitu 2,0 milj. euron kertaluonteinen vähennys. Tällä vähennyksellä kunnan taloussuunnitelmassa on varauduttu siihen, että hyvinvointialueille siirtyvien sote- ja pelastustoimen kulut ovat todennäköisesti ylittymässä selvästi vuoden 2022 talousarvioista. Tämä tarkoittaa, että kuntien verotuloja on siirtymässä hyvinvointialueille selvästi aiemmin arvioitua enemmän.

Jatkossa kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttavat yleisesti mm. julkisen talouden kehitys, valtionosuusjärjestelmän muutokset, uudet veroratkaisut ja sekä kunnille asetettävien tehtävien ja velvoitteiden muutokset. Tuusulan väkiluvun ja lapsimäärän kehityksellä on merkittävä vaikutus kuntamme valtionosuuden kehitykseen tulevina vuosina.

1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut

Kunnan vuoden 2023 toimintakatteeseen on budjetoitu vuoden 2022 talousarvioon nähden 46,9 % vähennys (vähennys ennusteeseen 56,8 %). Ulkoisten toimintamenojen kasvuksi (ilman sote- ja pelastustoimea) on vuoden 2022 ennusteeseen nähden on budjetoitu 3,0 % ja vuodesta 2024 eteenpäin 2,0 %/v. Henkilöstömenojen kasvuksi on arvioitu 2,0 % (lisäys 1,7 milj. euroa). Keväällä 2022 tehdyllä palkkaratkaisulla arvioidaan oleva 3,05 % henkilöstön palkkoja korottava vaikutus

Tuusulan vuoden 2023 taloutta tukevat parina viime vuonna vallinnut hyvä työllisyyden ja ansiotulojen kehitys sekä vilkas asuntorakentaminen ja muuttovoitto. Asuin- ja työpaikkatonttien kaupan ennustetaan säilyvän edelleen hyvällä tasolla. Käyttöomaisuuden myyntivoittojen ennakoitaan asettuvan 10,2 milj. euroon (2022 ennuste 10,2 milj. euroa). Vuodenvaihteen tonttikaupan ajoittuminen voi vaikuttaa merkittävästi myyntitulojen jakautumiseen vuosille 2022 ja 2023. Tonttien myynneillä ja veropohjan laajentamisella on olennainen merkitys Tuusulan kunnan tulonmuodostuksessa.

Ukrainan sota heijastuu kerrannaisvaikutuksineen voimakkaasti kunnan talouteen. Energian hinnan nousu aiheuttaa kunnan budjettiin 1,7 milj. euron lisäyksen vuodelle 2023. Kunta pyrki aktiivisilla toimenpiteillä saavuttamaan vuoden 2023 aikana 0,5 milj. euron säästöt energiakustannuksiin. Säästöistä huolimatta kunnan energialaskun arvioidaan nousevan 6,9 milj. euroon. Korkea inflaatio lisää kustannuspaineita myös muilla osaluilla, kuten ruoka- ja kuljetuspalveluissa. HSL:n kuntaosuuden arvioidaan nousevan 4,2 milj. euroon (lisäys 0,6 milj. euroa), kuntayhtymän kustannusten nousun ja koronaepidemian aiheuttamien vähentyneen matkustajamäärän vuoksi.

Vaikka koronaepidemian pahin vaihe on ohi, jää koronasta pysyvä heikentävä vaikutus kunnan talouteen. Kunta on panostanut viime vuosina lasten ja koululaisten hyvinvointia mm. lisäämällä henkilöstöä ennaltaehkäisevään oppilaan tukeen.

Tuusulan talous on jatkossa vakaammalla ja ennustettavammalla pohjalla, kun voimakkaassa muutoksessa ja menokasvussa oleva sote poistuu kunnan toiminnasta. Kunnan toimintakatteen kehitys on pystyttävä jatkossa pitämään verorahoituksen kasvua maltillisempuna. Tämä on mahdollista kasvattamalla kunnan tulopohjaa sekä tekemällä samalla rakenteellisia muutoksia kunnan tapaan toimia. Kunnan elinvoiman ja rahoituspohjan näkökulmasta Etelä-Tuusulan yritysalueiden kaavoituksen ja myynnin ripeä edistäminen äärimmäisen tärkeää. Jatkossa tulee varmistaa palveluverkon tiivistämisten mahdollistamien säästöjen toteuttaminen, vajaakäyttöisten kiinteistöjen realisointi sekä kunnan henkilöstön mitoittaminen ennustettujen oppilas- ja lapsimäärien mukaiselle tasolle.

Keskeisten kaavoitushankkeiden edistyminen varmistaa kunnan tulopohjan vahvistamista pitkäjänteisesti. Lisäksi aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritysyritysteistyö, kuntakeskusten kehittäminen sekä kysyntään vastaavan

asunto- ja yritystonttitarjonnan varmistaminen sekä monipuolistuvat vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet ulkoilureitteineen lisäävät kunnan vetovoimaa sekä vahvistavat tulorahoitusta ja kestävästä taloudenpitoa tulevina vuosina.

Kunta jatkaa strategian mukaisia panostuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan kasvuun edelleen vuoden 2023 aikana. Uusien asuinalueiden, infran ja koulujen ja päiväkotien suunnittelua ja rakentamista edistetään. Toimenpiteitä koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi, palveluverkon uudistamiseksi, kaupallisten palvelujen rakentamisen vauhdittamiseksi sekä kuntalaisten harrastamisolosuhteiden parantamiseksi viedään määrätietoisesti eteenpäin.

Taloussuunnitelman lähtökohtana on valtuuston vuoden 2022 joulukuussa hyväksymä kasvun ja talouden hallintaohjelma. Ohjelman ja kunnan pitkän tähtäimen taloudenpidon keskeisenä tavoitteena on käyttötalouden tulojen kasvattaminen edistämällä asuin- ja työpaikkatonttien sekä vajaakäyttöisten tonttien myyntiä. Menokehitys pidetään tulojen kasvua hitaampana optimoimalla uudistettavaa palveluverkkoa sekä sopeuttamalla henkilöstön määrää ja -rakennetta kysynnän mukaiseksi. Ohjelmalla tavoitellaan kunnan tulorahoituksen vahvistamista, velkaantumisen hidastamista sekä myöhemmässä vaiheessa lainakannan vähentämistä. Kunnan palveluiden sujuvuutta ja tehokkuutta edistetään jatkamalla palveluiden ja palveluprosessien kehittämistä ja digitalisointia.

1.4.6 Investoinnit

Kunnan ja vesihuollon investoinnit kasvavat merkittävästi, ja kunnan vuoden 2023 investoinnit ovat yhteensä 80,2 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 88,1 milj. euroa. Rakennuksiin investoidaan 47,1 milj. euroa, kunnallistekniikkaan (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) 24,6 milj. euroa sekä vesi- ja viemäriverkostoon noin 7,9 milj. euroa.

Tuusulan kunnan vuoden 2023 investoinnit painottuvat kohteisiin, jotka perustuvat palvelurakenteen uudistamiseen ja edistävät hyvinvointia ja terveyttä, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien tavoitteena on tukea kunnan palveluiden järjestämistä ja entistä laadukkaammin ja tuottavammin. Terveellinen sisäilma on keskeinen investointikriteeri. Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinneissa tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotit, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

Kunnan palveluverkon uusimista ohjaa valtuuston hyväksymä palveluverkkosuunnitelma, minkä toteuttaminen muodostaa keskeisen osan kunnan tulevien vuosien investointiohjelmasta. Koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja kiinteistöjen huono kunto pakottavat kuntaa viemään palveluverkkoinvestointeja nopealla aikataululla eteenpäin. Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen on myös keskeinen osa kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa vuosille 2023–2032. Ohjelman perustan muodostavat palveluverkkosuunnitelman toteuttamiseen liittyvät sivistyksen koulu- ja päiväkotinvestoinnit ja investoinneista saatavat toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt, kunnan vajaakäyttöisten kiinteistöjen luovutuksista saatavat myyntitulot ja ylläpitokulujen säästöt sekä väistötilojen kustannussäästöt.

Koko Etelä-Tuusulan ja Jokelan yhtenäiskoulut kattava koulujen perusparannus- ja uudisrakentamishjelma ajoittuu pääosin vuosille 2021–2027; arvioitu tämänhetkinen kokonaiskustannus on noin 230 milj. euroa. Vuotuisten rakennusinvestointien määrä asettuisi noin 10–50 milj. euroon /vuosi.

Kunnallistekniikan uudisrakentamisen painottuu lähivuosina kunnan eteläosiin ja keskittyy työpaikka-alueiden luontiin. Kaavoituksen etenemisestä riippuen uusia asuin- ja työpaikka-alueita avataan myös Pohjois-Tuusulassa. Vuonna 2023 Sulan ja Rykmentinportin työpaikka-alueiden sekä Häriskiven asuinalueen

rakentaminen jatkuu. Hyrylän keskustassa käynnistetään uuden matkakeskuksen rakentaminen sekä uuden palvelukeskuksen infran rakentaminen.

Taloussuunnittelukaudella valmistuvien koulujen ja päiväkotien sekä infran vuosipoistot lisääntyvät vuoden 2023 20,1 milj. eurosta noin 28 milj. euroon vuonna 2027, aiheuttaen merkittävän haasteen käyttötalouden tasapainolle. Lisäksi kertaluonteisesti poistoja lisäävät käytöstä poistettavat ja purettavat kiinteistöt. Rakennusten jäljellä oleva, poistamaton arvo joudutaan kirjaamaan tulosvaikutteisesti alas siinä vaiheessa, kun rakennusta ei enää voida käyttää. Lisäksi tulosta rasittavat rakennusten purkukustannukset. Toisaalta käyttötaloutta parantavat myytävien tai purettavien rakennusten ylläpitokustannusten vähennys. Kaikissa investointihankkeissa tulee pyrkiä tilankäytön tehostamiseen. Investoinnit vaikuttavat käyttötalouteen tiloihin sijoittuvien toiminnan kustannuksina, ylläpitokustannuksina sekä kasvavina poistoina.

Kunnan tulee pyrkiä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa mahdollisimman suuren tulorahoituksen osuuteen; tämä edellyttää kunnalta tulevana vuosina omaisuuden realisoitumista, vähintään 20–30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämäisen tuloksen saavuttamista.

1.4.7 Rahoitus- ja lainat

Kunnan tulorahoitus ei riitä kasvavien investointien rahoittamiseen. Vuoden 2023 investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan reilu kolmannes. Kunnan tulorahoitusta vahvistavat vesihuollon liittymismaksut 1,5 milj. euroa sekä arviolta 0,7 milj. euron rahoitusosuudet, jotka koostuvat ARA:n infra-avustuksista.

Kunnan korollisten velkojen ennakoidaan kohoavan vuoden 2023 loppuun mennessä 239 milj. euroon. Velan määrä olisi lähes 6 000 euroa /asukas. Kunnan tulisi päästä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa keskimäärin vähintään 30–40 %:n tulorahoitukseen; tämä edellyttää kunnalta tulevana vuosina vähintään 20–30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämäisen tuloksen saavuttamista.

Taloussuunnitelman mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2023 noin 53 milj. euroa. Taloussuunnitelman mukaan kunnan lainamäärän kasvu jatkuu nopeana vuosina 2024–2027. Tavoitteena on, että kunnan lainamäärä saadaan pidettyä alle 350 milj. euron tasossa vuosina 2026–2027, ja tämän jälkeen velkamäärä käännetään laskevalle uralle.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan kunnan rahoitustoiminnan periaatteiden mukaan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2023 lopussa yli 50 % prosenttia. Tuusulan kunnan kiinteäkorkoisten lainojen määrä oli 2022 lokakuussa 130 milj. euroa. Lisäksi kunta on tehnyt 40 milj. euron korkosuojaukset vuosina 2023 ja 2024 nostettavien pitkäaikaisten lainojen korkojen suojaamiseksi. Kiinteäkorkoisten lainojen suuren osuuden sekä jo tehtyjen korkosuojauksien ansiosta kunnan korkomenojen kehitys säilyy melko maltillisena, huolimatta näkyvissä olevasta kunnan nopeasta velkaantumisen ja korkotason yleisestä noususta.

Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojauksilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten taloussuunnitelman laatimista ja siinä pysymistä. Korkosuojautumisilla saavutettava vakaa keskiporkko sopii hyvin kunnan tarpeisiin, koska kunnan investoinnit ovat pääosin käyttöiltään erittäin pitkäaikaisia.

1.5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöjohtamisen tavoitteet valtuustokaudella 2021–2025:

Huolehdimme, että henkilöstömme tuntee työnsä yhteyden strategiaan. Tuemme johtamisella henkilöstön työhyvinvointia, yhdessä kehittämistä ja osaamisen jakamista sekä luomme oppimiseen kannustavaa kulttuuria. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö mahdollistaa yhdenvertaisia ja vuorovaikutteisia kohtaamisia asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Kehitämme henkilöstöhallinnon prosesseja tukemaan paremmin johtamisen ja esihenkilötyön tarpeita.

Vuoden 2023 keskeisiä henkilöstöön liittyviä vuositavoitteita ovat:

- Edistämme Osaaminen ja kyvykkyys strategisen keino-ohjelman mukaisia toimenpiteitä:
  - Vahvistamme ennakoivaa ja osaamistarpeisiin perustuvaa henkilöstösuunnittelua. Osaamisen kehittämisen rakenteita ja menetelmiä muotoillaan tukemaan paremmin organisaation ja henkilöstön osaamistarpeita.
  - Kehitämme työkykyjohtamista ja edistämme kestäviä työuria.
  - Edistämme työyhteisökeskeistä johtamista sekä itseohjautuvaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria.
  - Kehitämme työnantajakuva.

Osaaminen ja kyvykkydet -keino saavuttaa kuntastrategian tavoitteet

Osaaminen ja kyvykkydet on yksi kuntastrategian kolmesta strategisesta keinosta, jolle on luotu oma ohjelma valtuustokaudelle 2021–2025. Ohjelman tavoitteena on varmistaa, että kunnassa on tulevaisuudessa riittävä määrä henkilöstöä ja strategian toteuttamisen kannalta vaadittavaa osaamista. Ohjelman puitteissa luodaan henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamalli sekä kehitetään osaamista, kyvykkyyttä ja työhyvinvointia tukevaa johtamista ja rakenteita. Osaavalla ja hyvinvoivalla henkilöstöllä on kykyä sopeutua toimintaympäristön muutoksiin, kehittää omaa työtään ja kohdata asukkaiden muuttuvia palvelutarpeita.

Työhyvinvointia ja työkykyä johtamalla kehitämme työelämän laatua

Henkilöstön työhyvinvointia ja henkilökokemusta seurataan kaksi kertaa vuodessa työhyvinvoinnin pulssikyselyllä. Työyhteisöt käsittelevät yhdessä tulokset ja valitsevat oman työhyvinvoinnin kehittämiskohteensa ja toimenpiteet työhyvinvoinnin tilan parantamiseksi. Tulokset käsitellään myös johtoryhmissä ja yhteistoimintaelimissä. Työhyvinvointiryhmä hyödyntää tuloksia tehdessään ehdotuksia henkilöstön työhyvinvoinnin ja virkistäytymisen edistämiseksi. Sairauspoissaolojen ehkäisemisessä painopiste on mielen hyvinvoinnin palveluiden kehittämisessä ja työkykyjohtamisen osaamisen lisäämisessä. Tavoittelemme ”Hyvän mielen työpaikka”-merkkiä vuoteen 2025 mennessä.

Yhdessä kehittämällä luomme aidosti keskustelevaa kulttuuria

”Me teemme yhdessä uutta” on strategiassa valittu toimintatapa, jota noudatetaan niin johtamisessa kuin yhdessä kehittämisessä. Vuonna 2023 jatkamme valmentavan johtamiskulttuurin (ts. työyhteisökeskeisen johtamisen) juurruttamista sekä henkilöstön itse ja yhdessä ohjautuvuuden tukemista, yhdessä kehittämistä sekä keskustelevan toimintakulttuurin edistämistä. Keskustelevan toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan Erätauko-dialogimenetelmällä. Erätaukokoulutuksen on saanut jo yli 20 kunnan työntekijää ja koulutuksia ja menetelmän jalkauttamista jatketaan edelleen vuonna 2023.

Kunnan HR-prosesseja kehitetään ja sähköistetään jatkuvasti. Vuonna 2023 toiminnan painopisteenä on osaamisen hallinnan järjestelmän käyttöönotto, henkilöstösuunnittelun, rekrytointiprosessin ja

työnantajakuvan kehittäminen. Lisääntynyt kilpailu osaavasta työvoimasta vaatii osaamistarpeiden ennakoitua, rekrytointiosaamisen vahvistamista sekä työnantajakuvan kehittämistä pitkäjänteisesti henkilöstökokemuksen ja ulkoisen näkyvyyden kautta.

Kunta-alan uudet virka- ja työehtosopimukset ja yleiskorotukset

KT, JAU ja JUKO pääsivät erillissopimukseen kunta-alan uusista työ- ja virkaehtosopimuksista kesäkuussa 2022. Sote-sopimuksessa saavutettiin ratkaisu lokakuussa 2022. Kunta-alan sopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Palkkoja korotetaan 1.6.2023 yleiskorotuksella, joka on vähintään 1,5 prosenttia (OVTES korotus 1.6.2023 on 1,32 %) 1.6.2023 maksetaan myös paikallinen järjestelyerä, joka on 0,4 prosenttia kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen palkkasummasta. Loppu vuodesta 2022 ei ole vielä mahdollista arvioida mitä vaikutuksia SOTE-sopimuksen palkankorotuksilla ja muilla kustannusvaikutteisilla ratkaisuilla on KVTES:n liitteen 5 varhaiskasvatushenkilöstön ja OVTES osio G:n henkilöstön osalta, koska sopimuspuolet jatkavat tarkastelua näiden osalta myöhemmin.

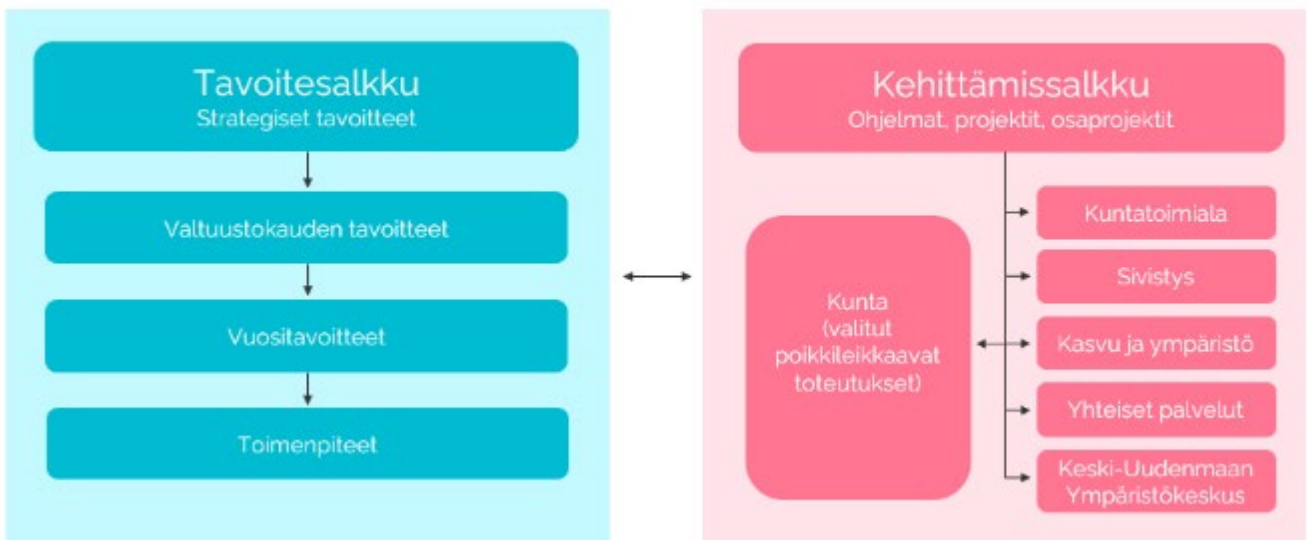

1.6. KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA

Tuusulan kehittämistoiminta perustuu kunnan strategiaan. Kunnan johdon tukena toimii kehittämisen johtoryhmä, joka varmistaa kunnassa tehtävän kehittämistyön tasapainon ja vaikuttavuuden suhteessa strategiaan päämääriin. Kehittämisen johtoryhmän tavoitteena on myös jakaa tietämystä ja edistää läpinäkyvyyttä, mahdollistaa toimialueet ylittävien kehitysideoiden edistäminen sekä toimia kunnan strategiатыön tukena.

Tuusulan kehittämistoiminnan hallinnassa ja ohjauksessa hyödynnetään salkkujohtamista. Tuusulan salkkukokonaisuus muodostuu strategisen tason tavoitteiden seurannasta (tavoitesalkku) ja strategiaa toteuttavien toteutusten hallinnasta (kehittämissalkku). Salkkujohtaminen mahdollistaa kehittämisen ohjauksen mahdollisimman vaikuttavasti käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Suunnitelmallisesti johdetun salkun kautta voidaan ajoittaa kehitystyöt tasaisesti, ja näin varmistaa myös asiantuntijoiden työn tasapaino.

Tuusulan salkkukokonaisuus

Laajempien salkussa hallittavien kehityskokonaisuuksien ohella kunnan kehittämistoiminnassa panostetaan myös toiminnan jatkuvaan parantamiseen osana päivittäistä työtä. Jatkuvan parantamisen käytäntöihin kannustetaan laajalaisella osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämisellä (esim. lean-koulutukset).

Vaikuttavuuden lisäksi toiminnan tavoitteena on edistää kehittämisen asiakaslähtöisyyttä. Kehittämisen vaikuttavuuden ja kuntalaislähtöisyyden varmistamiseksi Tuusulan kunnassa tuetaan erilaisiin kehitysmenetelmiin (esim. palvelumuotoilu, ketterä kehittäminen) ja työkaluihin (esim. robotiikka) liittyvää osaamista. Työtä kehittämisosaamisen varmistamiseksi tehdään sekä digitalisaatio- että osaaminen ja kyvykkyudet-ohjelmien kautta. Kuntalaislähtöistä kehittämistä tukee kunnan osallisuusmalli.

Vastuu kehittämistoiminnan kokonaisohjauksesta on yhteiset palvelut -toimialueen Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualueella.

1.7. HANKINNAT

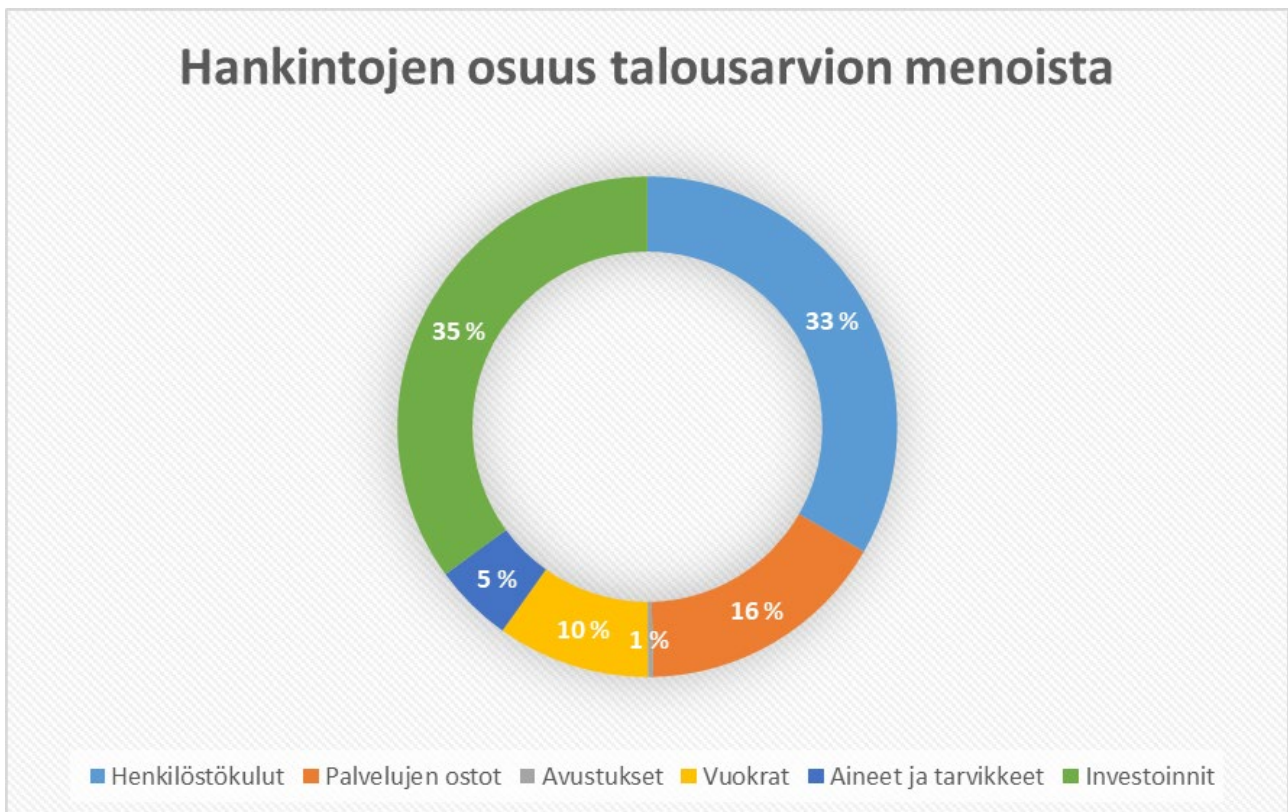
Hankintojen toiminnallinen ja taloudellinen merkitys Tuusulan kunnassa on suuri. Kuntalaisille järjestettävien palvelujen tukemiseksi hankitaan urakoita, tavaroita ja palveluja. Vuoden 2023 talousarviossa käyttötalouden palveluiden ja tavaroiden hankintojen määrä on 53 milj. euroa (21 % toimintamenoista). Lisäksi talousarviovuonna on tarkoitus tehdä hankintojen avulla investointeja yhteensä noin 88 milj. eurolla.

Hankintojen osuuden ollessa merkittävä, hankintojen kehittämisellä ja tehostamisella on siten merkittävä rooli kunnan talouden tasapainottamisessa. Kunnan hankintatoimella on keskeinen rooli myös kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Valtuustokauden tavoitteet antavat suuntaviivat ja painopisteet kunnan hankinnoille.

Kunnan hankintatoimessa tullaan vuonna 2023 keskittymään hankintojen kehittämissuunnitelman laadinnan jatkamiseen ja jo aloitettujen toimenpiteiden toiminnallistamiseen. Tavoitteena on sujuvoittaa hankintojen tekemistä osaavan hankintahenkilöstön avulla, oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti hyödyntäen sähköisiä työkaluja. Hankintaprosessien kuvaukset ja vastuiden määrittelyt ovat keskeisiä toimenpiteitä vuonna 2023, joiden avulla hankintatoimea saadaan entistä toimivammaksi. Hankintojen kategorioinnilla tunnistetaan kunnan kannalta merkittävät taloudelliset ja toiminnalliset hankinnat. Näiden kautta edistetään valtuustokauden tavoitteita sekä kestävä kehityksen painopisteitä.

Kunnan hankintaohjeissa linjataan niin hankintoja koskevasta lainsäädännöstä johtuvia kuin kunnan hankinnoille itse asetettuja reunaehtoja ja menettelytapoja. Kunnan hankinnoissa on aina noudatettava hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita.

Talousarvion liitteenä oleva hankintakalenteri 2023 tukee kunnan hankintojen suunnitelmallista toteuttamista.

1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	51
1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	52
1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset	52
1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet	52
1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit	52
1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä	53
1.8.6 Strategiset riskit	54
1.8.7 Toiminnalliset riskit	55
1.8.8 Vahinkoriskit	56
1.8.9 Taloudelliset riskit	57

1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan kunnan strategian toteutumista sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat, toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinta kytketään organisaation strategisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialueetasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatason merkittävimmät riskit. Riskit jaotellaan strategisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin.

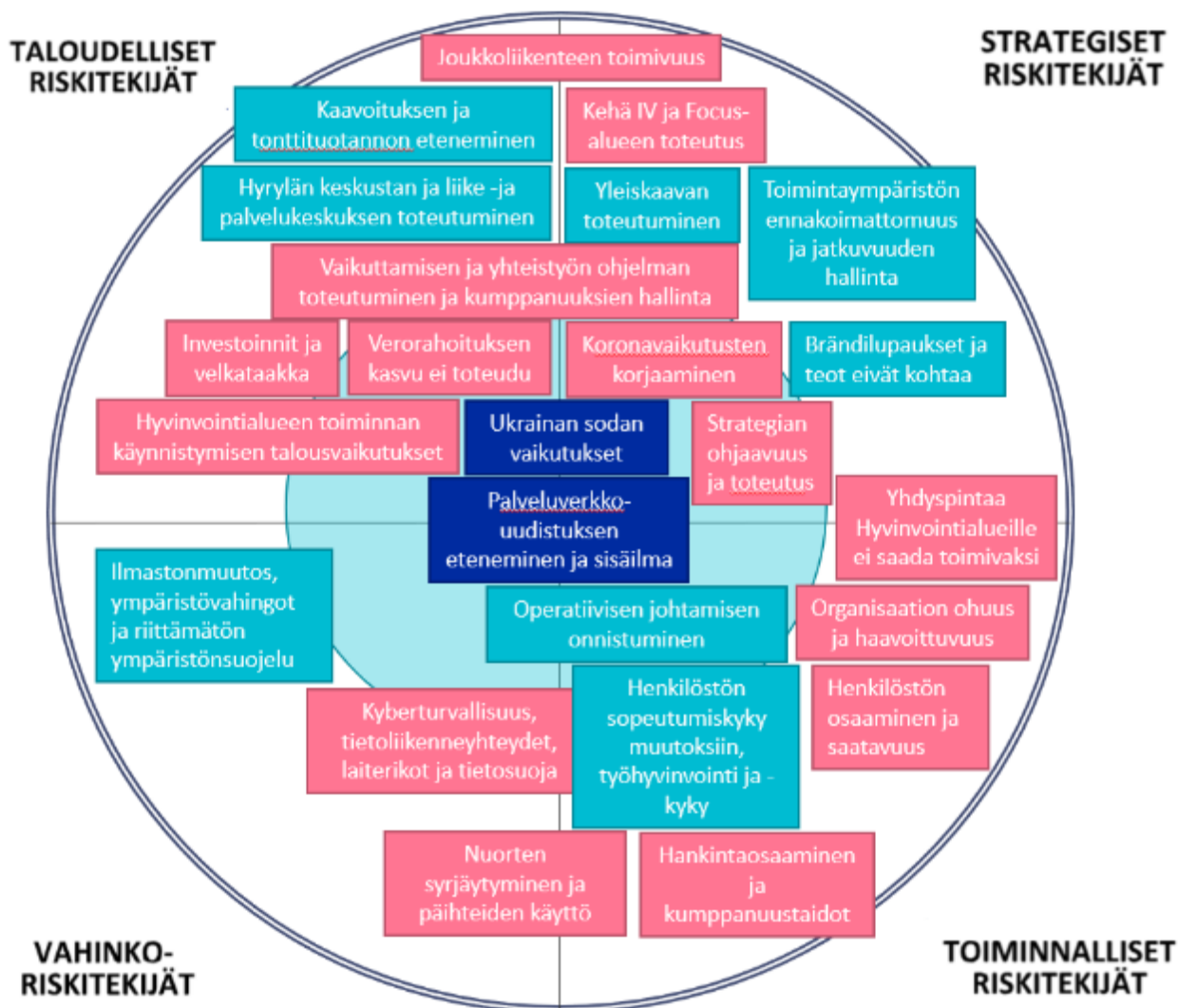
Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus. Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla kohtalaisesta riskistä tuntuvaan, merkittävään ja sietämättömään riskiin.

1.8.6 Strategiset riskit

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023
Ukrainan sodan vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> Energiansäästösuunnitelma ja varautuminen sähkökatkoksiin Arvioimme tarvittaessa isojen hankkeiden aloitusten lykkäämistä Ukrainalaisille suunnatut palvelut; matalan kynnyksen hyte-palvelut, varhaiskasvatus ja opetus, työllistyminen Vapaaehtoistoimijat
Palveluverkkouudistuksen eteneminen ja sisäilma	<ul style="list-style-type: none"> Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut Hyväksytyt palveluverkkosuunnitelmaan toteutus Kiinteistöjen realisointi Laadukas projektinhallinta ja kilpailutus Riittävien kiinteistönhoidon resurssien varmistaminen
Joukkoliikenteen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenneverkon kehittäminen ja monipuolistaminen yhteistyössä HSL:n kanssa (pilotit) Joukkoliikenneinfran parantaminen Pyöräilyn edistämisen suunnitelman toteutus Uusien liikkumisen muotojen tukeminen ja liikkumisen ekosysteemin kehittäminen
Kehä IV ja Focus-alueen toteutus	<ul style="list-style-type: none"> Vahva vaikuttaminen ja edunvalvonta Tiehanketta nostetaan aktiivisesti esille esim. MAL 2023 valmistelussa. Suunnittelun edistäminen Hyvä projektinhallinta ja resursointi
Koronavaikutusten korjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen. Yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen eri ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville (esim. kerho- ja harrastustoiminnan laajentaminen kouluille, olohuonetoiminta, yhteisöllinen ruokailu) Vapaaehtoistoiminnan koordinaatio Työllisyystoimet, asumisohjaus, moniammatillinen yhteistyö Laadukkaat peruspalvelut, palveluiden saavutettavuus Nuorisotyön ja perusopetuksen yhteiset toimintamallit
Strategian ohjaavuus ja toteutus	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnan ja talouden seurannan kehittäminen strategian seurannan ja päätöksenteon tueksi Kehittämistoiminta kytketään entistä vahvemmin strategiatyön tueksi Kasvatamme ennakoitukykyä toimintaympäristön muutoksiin Yhteistyökyky ja poliittinen päätöksenteko, hyvä ja ennakoiva valmistelu
Yhdyspintaa Hyvinvointialueille ei saada toimivaksi	<ul style="list-style-type: none"> Vaikuttaminen kunnan ja hyvinvointialueen työryhmissä; mm. alueellinen hyvinvointiryhmä, lape-ryhmä ja asumisen ratkaisujen ja turvallisten asuinympäristöjen yhteistyöryhmä sekä perhekeskuspalveluita kehittävä työryhmä Yhteisöllinen oppilashuolto kuraattorien ja koulupsykologien siirryttyä hyvinvointialueelle Perhekeskuspalveluiden kehittäminen toimintasuunnitelmasta käytännöksi Sähköisen perhekeskuksen palveluiden hyödyntäminen palveluohjauksessa Hyvinvointialueen kanssa tehtävän kohtaamispaikkatoiminnan koordinointi Täyden palvelun perhekeskuksen saaminen Tuusulaan Varhaiskasvatuksen ja oppimisen yhteisöllinen työ
Yleiskaavan toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksytyt yleiskaavan toteutuminen kaavoitussuunnitelman ja työohjelman kautta yleisen ja yhteisen hyödyn varmistamiseksi Osallisuus ja asukkaiden kuuleminen toteutusten edetessä Viestintä
Brändilupaukset ja teot eivät kohtaa	<ul style="list-style-type: none"> Strategian toteuttaminen systemaattisesti Ulkoinen viestintä ja some-pelissäntöjen noudattaminen Henkilöstön perehdyttäminen ja kouluttaminen (strategia, brändi) Työnantajakuvan kehittäminen, toimivat työyhteisöt ja johtaminen Hyvä asiakaskokemus ja sen kehittäminen, asiakaskokemuksen mittaaminen
Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja jatkuvuuden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> Varautuminen ja toiminnan jatkuvuus Säännöllinen käytännön harjoittelu

1.8.7 Toiminnalliset riskit

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023
Organisaation ohuus ja haavoittuvuus	<ul style="list-style-type: none"> Organisaation riskialueiden tunnistaminen ja suunnitelmallinen organisaation kehittäminen kapeikkojen vahvistamiseksi Ennakoiva henkilöstösuunnittelu huomioiden toimintaympäristön muutokset ja eläköitymiset Kriittisten tekemisten ja osaamisen tunnistaminen Johtamis- ja toimintakulttuurin kehittäminen Esihenkilötyöhön panostaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen Jokaisen työn arvostaminen ja yhteisen tahtotilan muodostaminen
Henkilöstön osaaminen ja saatavuus	<p>Osaaminen ja kyvykkyydet strategisen keino-ohjelman mukainen toiminta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rekrytointiprosessin ja rekrytointiosaamisen kehittäminen Tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö rekrytointikumppanien kanssa Osaamisen kehittämisen johtaminen ja osaamisen jakaminen Osaamisen kehittämismenetelmien ja -verkostojen kehittäminen Ennakoiva henkilöstösuunnittelu Työnantajakuvan kehittäminen ja markkinointi Työhyvinvoinnin kehittäminen ja aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa Henkilöstökokemus ja viestintä siitä
Hankintaosaaminen ja kumppanuustaidot	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö- ja neuvottelutaidot Verkostojohtaminen Hankintaosaaminen palveluyksiköissä ja syväosaaminen kunnan hankintapalveluissa Roolien selkeyttäminen
Nuorten syrjäytyminen ja päihteiden käyttö	<p>Lasten ja nuorten kuntakohtaisen ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteisöllinen oppilashuoltotyö ja sen rakenteet hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen Moniammatillinen yhteistyö kunnan toimijoiden kesken Moniammatillinen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa <p>Kouluterveyskyselyn tulosten seuraaminen 2021-2023</p> <ul style="list-style-type: none"> Kouluterveyskyselyn ydintietosisällön hyödyntäminen kunta- ja yksikkötasoisien tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisessa <p>Kohdennetut toimet</p> <ul style="list-style-type: none"> Pitkäjänteinen päihdevalistus osana perusopetuksen laaja-alaista opetusta Elämäni Sankari ry, Keusote ja alueen kunnat toteuttavat 7.-luokkalaisille Elämäni sankari -koulukiertueen, vanhempainiltoja ja infoja opettajille Sitouttavan koulu yhteistyön hankkeen vanhempainillat jatkuvat.
Operatiivisen johtamisen onnistuminen	<ul style="list-style-type: none"> Sitoutuminen strategiaan Organisaatiokulttuurin ja toimintatapojen uudistaminen Henkilöstön kuunteleminen ja osaamisen varmistaminen Yhteinen tieto ja ymmärryksen lisääminen Vuorovaikutus ja tiedolla johtaminen Johtamisjärjestelmän arviointi valtuustokauden puolivälissä Johtamisosaamisen ja esihenkilö- ja työyhteisötaitojen kehittäminen Henkilöstökokemuksen mittaaminen Esihenkilöiden riittävä perehdytys
Henkilöstön sopeutumiskyky (resilienssi) muutoksiin, työhyvinvointi ja työkyky	<ul style="list-style-type: none"> Selkeä tehtäväkuva, tavoitteet ja suunta tekemiselle Yhteiset toimintatavat ja ohjeet, selkeä viestintä Toimivat prosessit, selkeät prosessikuvaukset ja vastuunjako Johdonmukainen, ennakoitava ja valmentava johtaminen Työyhteisön yhdessäohjautuminen ja yhdessä tekeminen, vertaistuki, työyhteisötaidot Mahdollisuus kehittää itseään ja omaa työtään Työhyvinvoinnin johtaminen (pulssikyselyt, kehittämistoimenpiteet ja näiden seuraaminen) Aktiivinen tuki työkyvyn muutoksissa

1.8.8 Vahinkoriskit

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023
<p>Kyberturvallisuus, tietoliikenneyhteydet, laiterikot ja tietosuojat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tietoturvan valvontapalvelun (SIEM & SOC) laajentaminen • Monivaiheisen tunnistautumisen (MFA) käyttö • Konesalipalveluiden ulkoistus (kahdennettu, tietoturvallinen kokonaisuus) • Palvelunestohyökkäysten (DDOS) kilpailvelu käyttö • Uudistunut digitaalisen turvallisuuden asiantuntijarooli • Tietoverkon segmentointi • Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät koulutukset • Päätelaitteiden keskitetty hallinta • Sopimusten hallinta (tietosuojat)
<p>Ilmastonmuutos, ympäristövahingot ja riittämätön ympäristönsuojelu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteutus • Ennakointi ja huolellinen varautuminen, valvonta • Merkittävien pohjavesialueiden suojaaminen • Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa (riskitoimintoja ei kaavoiteta pohjaveden muodostumisalueelle, ei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee) • Päivitetään pohjaveden suojelusuunnitelmia ja noudatetaan niitä • Hulevesien hallinta • Pohjavesialueilta teetetävät geologiset rakenneselvitykset ja niiden ajantasaisia suojelusuunnitelmien ylläpito • Pohjavesialueiden haavoittuvuus- ja riskianalyysit • Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoimaan hankkeeseen osallistuminen, jossa kehitetään eri kaavatasojen käyttömahdollisuuksia pohjavesien suojelussa. • Sujuvat ympäristö- ja maa-aineslupapalvelut

1.8.9 Taloudelliset riskit

Riski ja sen merkittävyys 2023	Hallintakeinot 2023
Hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen talousvaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnan edunvalvonta erityisesti <ul style="list-style-type: none"> ◦ Etelä-Tuusulan sote-aseman rakentamisessa sekä palveluiden verkon suunnittelussa ◦ Valtionosuusjärjestelmän uudistamisessa siten, että perheiden ja lasten palveluiden kustannusvaikutukset korvataan kattavammin • Käynnissä olevien yhteisten hankkeiden jatkaminen, ohjausmallin rakentaminen, hankkeiden taloudellisten vaikutusten arviointi • Yhteistyön edellyttämän työpanoksen resursointi ja vastuutus
Verorahoituksen kasvu ei toteudu	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen • Elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet: aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritystonttikysyntään vastaaminen • Ennakoiva taloussuunnittelu, kasvun ja talouden hallintaohjelman noudattaminen • Palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevan suunnitelman toteuttaminen • Henkilöstön mitoituksen jatkuva arviointi • Palveluiden kehittäminen ja digitalisointi
Investoinnit ja velkataakka	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennushankkeiden priorisointi ja aikataulutus • Vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat • Sopimusten optimointi ja elinkaaren hallinta rakentamisesta ja hankinnoissa • Vahva investointien kustannusohjaus ja projektinhallinta • Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myyntisuunnitelman toteuttaminen • Ennakoiva rahoitussuunnittelu
Vaikuttamisen ja yhteistyön ohjelman toteutuminen ja kumppanuuksien hallinta	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärretään edunvalvonnan foorumit ja kirkastetaan roolit • Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnalla, vaikuttaminen eri yhteistyöryhmissä • Tiehankkeet ja Kehä IV • MAL-sopimuksen toimivuus, keskustelut edunvalvonnan eri foorumeilla • Kuntien yhteistyö • TE-yhteistyön toimintamallin rakentaminen
Hyrylän keskustan ja liike- ja palvelukeskuksen toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelukeskushankkeen edistäminen suunnitelman mukaan • Yhteistyö eri kaupallisten toimijoiden kanssa ja kaupallisen kehittymisen edellytysten luonti • Panostukset julkisten tilojen laatuun (palvelukeskus) • Asuinrakennushankkeiden läpivientivarmuuden ja –nopeuden parantaminen
Kaavoituksen ja tonttituotannon eteneminen	<ul style="list-style-type: none"> • Ennakoiva maanhankinta • Sujuva ja osallistuva kaavoitus • Yhdyskuntatekniikan rakentamisen resurssien varmistaminen • Elinvoimaohjelman toteutus • Sujuva kokonaisprosessi ja projektimallin hyödyntäminen • Aktiivinen markkinointi • Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	58
1.9.1 Talousarvion osat	59
1.9.2 Talousarvion sitovuus	60

1.9.1 Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat:

yleisperustelut

- käyttötalousosa
- tuloslaskelmaosa
- investointiosa
- rahoitusosa sekä
- liitteet.

Yleisperustelut osassa esitetään kuntastrategia sitovine vuositavoitteineen, toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät, taloussuunnitelman perusteet, henkilöstö sekä konsernin tytäryhteisöt. Lisäksi osassa on kuvattu muun muassa tietoja kehittämistoiminnasta, hankinnoista sekä sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta

Käyttötalousosassa esitetään toimialueiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä sitovat toiminnan tavoitteet. Osaan kuuluvat toimialueiden ohella Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, liikelaitos ja muut taseyksiköt.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmalla osoitetaan kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosassa esitetään koko kunnan ja liikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma. Osassa esitetään myös verotulot, valtionosuudet ja rahoituserät.

Investointiosassa esitetään investointien kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet. Investointilaskelma sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Rahoitusosan rahoituslaskelmassa esitetään käyttötalousosan sekä investointien tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan muut maksuvalmiuden muutokset (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelman lopussa esitetään näiden rahavirtojen yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa talousarvion vaikutusta kunnan maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Talousarvion liitetiedoissa esitetään riskit hallintatoimenpiteineen, poistosuunnitelma, hankintasuunnitelma, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän talousarvio 2022 sekä talousarvion lukuohje.

1.9.2 Talousarvion sitovuus

Tavoitteiden sitovuus

Tuusulan valtuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranomaisia.

Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat Tuusulan kuntastrategiaosassa esitetyt vuositavoitteet.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut, tunnusluvut ja suoritettavat tavoitteet ovat ohjeellisia siten, että kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee ottaa ne huomioon käyttösuunnitelmia valmisteltaessa ja päätettäessä.

Käyttösuunnitelmat hyväksytään kunnanhallituksessa lautakuntien valmisteluun ja ehdotukseen pohjautuen sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

Käyttötalous

Talousarvion määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden toimialueetasolla siten, että yleissitovuutena on valtuustoon nähden toimialueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät.

Sitovuus koskee talousarviovuoden 2023 tavoitteita ja määrärahoja ja tuloarvioita. Myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen määrärahat ovat nettositovia.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut. Rahoituslaskelmassa sitovana eränä on kokonaislainamäärä vuodelle 2023.

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt laitoksen taloussuunnitelman. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma esitetään valtuustolle kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Vesihuoltoliikelaitoksen toimintakatteen tulee olla vähintään kunnan talousarvion mukainen. Laitokseen sijoitetulle peruspääomalle peritään korkoa valtuuston päätöksen mukaisesti 6,5 % vuodessa.

Rykmentinpuiston aluekehityshanke ja tilapalvelut taseyksikkö ovat laskennallisia taseyksiköitä, toiminnan ja talouden seurannan selkeyttämiseksi.

Investoinnit

Investoinnit ovat sitovia hankkeina (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialueen sisällä. Lautakunnalla on oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän tai toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit esitetty talousarviokirjan investointiosioissa kokonaisuudessaan, kunnanhallituksen alla. Kansliapäälliköllä ja/tai talousjohtajalla on oikeus siirtää tietokoneohjelmistoihin liittyviä määrärahoja investointikohteelta toiselle tai talousarviovuoden aikana tunnistetulle uudelle investoinnille kehittämisjohtajan esitykseen perustuen.

Rahoitus ja valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Valtuusto vahvistaa puitteet taloussuunnitelmaan perustavalle lainanotolle. Talousarvion mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2023 noin 53 milj. euroa. Kunnan kokonaislainamäärän lisäys on sitova valtuustoon nähden.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2023 lopussa vähintään 50 prosenttia. Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojausilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten talousarvion- ja suunnitelman laatimista ja siinä pysymistä.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitetun lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on käytössä yhteensä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on käytössä yhteensä enintään 10 milj. euroa.

Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhdessä kansliapäällikön kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta ja konsernijaostoa suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhdessä kansliapäällikön kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia.

1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT

1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT	62
1.10 Konsernin tytäryhteisöt	63
1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista	64
1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet	66

1.10 Konsernin tytäryhteisöt

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimitelmissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista

Tuusulan kuntakonserniin kuuluu 10 tytäryhtiötä ja yksi osakkuusyhteisö (Uudenmaan Työterveys Oy). Tuusula on jäsenenä yhdeksässä kuntayhtymässä. Lisäksi Tuusulalla on merkittäviä omistuksia kolmessa kuntaomisteisessa yhtiössä; Kiertokapula Oy (9,9 %), Keski-Uudenmaan Työterveys Oy (22 %) ja Kiljavan Sairaala Oy (18 %).

Kunta on konsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräysvalta. Osakkuusyhteisöiksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta (20–50 % äänivallasta) ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta) yhteisössä.

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Tuusulan valtuusto hyväksyi konserniohjeen (13.11.2017 § 193). Ohjeen mukaisesti konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa yhtiön hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Tytäryhteisöille asetetaan vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet ja ne raportoivat seuraavat tunnusluvut tilinpäätöksen ja neljännesvuosiraporttien yhteydessä:

- Liikevaihto ja liikevaihdon muutos
- Liikevoitto
- Nettotulos
- Lainamäärä ja lainamäärän muutos.

Kunta ohjaa ja tukee konserniyhtiöitä niiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä liiketoimintojen kehittämisessä. Lähtökohtana on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa.

1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista

Alla yhteenveto kunnan Tuusulan kunnan tytäryhtiöistä, niiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista vuonna 2023.

Yhteisön nimi (1000 euroa)	Omistusosuus %	Liikevaihto	Nettotulos	Investoinnit	Korollinen vieras pääoma	Lainojen muutos	Henkilöstö
Vuokrataloyhtiö							
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100,0	8240	0	1000	55000	-100	6
Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt							
Tuusulan Tenniskeskus Oy	52,5	1220	60	12 000-13 000	10405	7000	8
Tuusulan Jäähalli Oy	96,7	405	10	20	60	-42	1
Kellokosken Jäähalli Oy	74,3	300	-85	0	0	0	1,5
Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt							
KOy Keravan ja Tuusulan Paloasema	60,0	744	0	300-400	7140	-347	0
KOy Riihikallion päiväkotikeskus	100,0	619	5	0	3928	-395	0
KOy Lahelankankaan toimitalo	100,0	127	3	0	1200	0	0
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	100,0	114	-58	0	1764	-77	0
Koy Vanha Kunnantalo	67,0	83	-41	0	0	0	0

1) Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen ja elämäntilanteen tarpeisiin koko Tuusulan alueelle.

Vuonna 2023 yhtiö suunnittelee ja mahdollisesti saattaa alulle uusia vuokratalohankkeita päivitetyn tonttiohjelman mukaisesti. Keskeinen vuoden 2022–2023 uudishanke on Rykmentinpuistoon rakennettava Tuusulan Kotipiha, johon asukkaat pääsevät muuttamaan 1.3.2023. Hanke on yhtiön historian suurin; tontille rakennetaan 60 uutta asuntoa, jotka sijaitsevat kahdessa kiinteistössä. Hankkeen kustannusarvio on 11,8 miljoonaa euroa. Hankkeelle on saatu ARAn myöntämä käynnistysavustus ja ns. pitkä korkotukilaina. Hankesuunnitelma on myös käynnistetty Lahelassa sijaitsevan Neitoperho 2:n rivitalojen osalta. Hanke on tarkoitus käynnistää vuoden 2022 aikana ja sen keskeisenä lähtökohtana on vastata perheasuntojen kysyntään. Muita suunnitteluasteella olevia on Mahlamäen uudistus- täydennysrakentaminen (kaavamuutos vireillä) ja Kellokosken alueella sijaitseva Kellokosken Prinsessa.

Uudisrakentamista toteutetaan yhtiön laatu-kriteereiden pohjalta. Yhtiöllä on käytössä myös ohjaus- ja suunnittelujärjestelmät sekä operatiivista vuokraustoimintaa hoidetaan käytössä olevan ERP:n avulla. Kiinteistöjännän ja taloudellisen seurannan sekä johtamisen työkalut ovat sähköisiä ja seuranta reaaliaikaista. Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan tekoälyä hyödyntävällä lämmön seurannalla. Kiinteistöjen ja huoneistojen korjaustoimintaan panostetaan edelleen. Toimenpiteillä toteutetaan ns. Tukukin mallia, minkä päämääränä on tyytyväinen asukas, laadukas asuminen ja hyvinvoiva yhtiö. Yhtiö noudattaa toiminnassaan vahvistamaansa kiinteistöstrategiaa, minkä avulla kiinteistökantaa kehitetään pidemmän tähtäimen suunnitelman mukaisesti. Suunnitelmakorjaukset toteutetaan hiljattain hyväksytyn 2021–2025 korjausohjelman mukaisesti.

Yhtiö auditoitiin loppuvuonna 2022 Ekokompassi ympäristöohjelmaan, missä yhtiö yhteiskumppaneineen sitoutuu noudattamaan vastuullisuusohjelman kymmentä kriteeriä. Toiminta jatkuu prosessina ja sen toteutumista seurataan vuositasolla.

Henkilöstön ammattitaitoa ja työhyvinvointia pyritään ylläpitämään koulutusten sekä työtyytyväisyyttä lisäävien kannustimien avulla. Vuonna 2022 keskimääräinen koulutuspäivien määrä oli 3,2 pv/henkilö.

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kunnan strateginen omistus perustuen erityisesti yhtiön rooliin kohtuuhintaisen asumisen politiikassa ja -tuotannossa, samalla tasapainottaen asuntomarkkinoiden toimivuutta kunnan alueella.

2) Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt

Kunta omistaa koko KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen osakekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja sekä omistaa ja hallita omistamiaan tontteja. Yhtiön omistamien tilojen vuokrausaste on tällä hetkellä kohtuullinen, mutta tilojen käyttöaste ja vallitseva vuokrataso eivät ole riittäneet yhtiön kustannusten kattamiseen. Yhtiö myi loppusyksyllä 2020 omistuksessaan olleen viimeisen tontin. Lähivuosien tavoitteena on minimoida toiminnan kustannukset, parantaa kannattavuutta sekä selkeyttää omistusrakennetta.

Koy Riihikallion päiväkotikeskus omistaa tilat, joissa toimii kunnan päiväkotit. Yhtiön omistamissa tiloissa nousi esiin sisäilmaongelmia vuonna 2017. Rakentaja otti vastuun korjaustöistä keväällä 2018 ja korjaukset saatettiin päätökseen 2018 loppuun mennessä. Kiinteistöyhtiössä on tehty jatkoselvityksiä sekä -korjauksia vuonna 2019 ilmi tulleisiin uusiin sisäilmahavaintoihin liittyen. KOy Riihikallion päiväkotikeskus on nostanut kanteen kiinteistön rakentanutta pääurakoitsijaa vastaan yhtiölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi. Asian käsittely on kesken.

3) Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt

Tuusulan Tenniskeskus Oy, Tuusulan Jäähalli Oy, Tuusulan Tekonurmi Oy ja Kellokosken Jäähalli Oy tukevat toiminnallaan kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia Tuusulan alueella yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Tuusulan urheilukeskuksen alueelle on tarkoituksena rakentaa 2023–2025 uusi monitoimihallikokonaisuus. Suunnitelman tehokkaan toteuttamisen vuoksi Tuusulan Tekonurmi Oy ollaan sulauttamassa Tuusulan Tenniskeskus Oy:öön. Syntyvä uusi urheiluyhtiö rakennuttaa monitoimihallikokonaisuuden ja alkaa operoimaan sitä nykyisten toimintojensa ohella. Yhtiö rahoittaa toimintansa asiakasmaksuilla ja vuokratuloilla. Kunnan panostus rajoittuu investointilainojen takauksiin, investointivaiheen pääomittamiseen sekä alueen infran rakentamiseen ja ylläpitoon. Tuusulan Tenniskeskus Oy ja Tuusulan Tekonurmi Oy:n sulautumisprosessi on määrä saattaa päätökseen vuoden 2022 loppuun mennessä. Tuusulan valtuusto teki kesäkuussa monitoimihallin rakentamiseen liittyvät rahoitus- ja takauspäätökset.

Osana Tuusulan urheilukeskuksen kehittämistä on käynnistetty toimenpiteet kunnan suorassa omistuksessa olevan jäähallin yhdistämiseksi kunnan 100 % omistamaan Tuusulan Jäähalli Oy:öön. Syntyvä suurempi jäähalliyhtiö operoi ja kehittää hallien toimintaa jatkossa yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteena on saavuttaa sekä toiminnallisia että taloudellisia synergiaetuja jääaika vuorojen myynnissä, hallin ylläpidossa ja tulevisissa investoinneissa.

4) Muut tytäryhtiöt

Tuusula siirsi työterveyspalvelunsa yhdessä Nurmijärven kanssa vuoden 2018 alusta toimintansa käynnistäneisiin Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:öön ja Uudenmaan Työterveys Oy:öön.

Keski-Uudenmaan Työterveys Oy toimii hankintalainsäädännön tarkoittamassa mielessä osakkaiden sidosyksikkönä. Yhtiön tarkoitus on tuottaa osakkeenomistajilleen vaikuttavia työterveyspalveluja omakustannushintaan. Uudenmaan Työterveys Oy:n toteuttaa työterveyshuollon järjestämisvastuun mukaista toiminta toimialueellaan.

Yhtiöiden toiminta on laajentunut merkittävästi. Mäntsälä siirsi työterveyspalveluidensa toiminnot yhtiöihin sekä tuli yhtiöiden osakkaaksi syyskuussa 2018. Keusote liittyi yhtiön osakkaaksi vuoden 2019 alusta ja 2020 alusta mukaan liittyivät Lohjan kaupunki, Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä perusturvakuntayhtymä Karviainen.

Uudenmaan Työterveys Oy siirtyy osaksi hyvinvointialueiden toimintaa vuoden 2023 alusta alkaen.

1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2023
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokratilayhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmuutos sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet. Yhtiö tuottaa turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Olemme yhteistyössä rakentamassa vireää ja elinvoimaista asuinkuntaa. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.	<ul style="list-style-type: none"> - Sähköisten palveluiden ja asukassivujen käyttöönotto - Tuusulan kotipiha-projektin läpivienti budjetin mukaisesti - Yhtiön näkyvyyden lisääminen

Tuusulan tenniskeskus Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2023
Yhtiön tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen, salibandyn, jalkapallon ja padelin pelaajille sekä uusille urheilumuodoille, kuten voimistelulle, parkourille ja akrobatialle.	<ul style="list-style-type: none"> - Tuusula Tekonurmi Oy:n toimintojen sulautuminen yhtiöön - Toiminnan kehittäminen ja uudelleen järjestäytyminen sulautumisen ja investointien jälkeen - Urheilukeskuksen laajennusten (voimistelu- ja padelhalli ja ulkotennis- ja padelkentät) toiminnan kehittäminen - Urheilukeskuksen monitoimihallin rakentamisen käynnistäminen - Yritysmyyntin ja palveluiden kehittäminen ja suunnittelu

Tuusulan jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa kannattavasti ja omarahoitteisesti

Vuositavoitteet 2023

- Tuusulan Jäähalli Oy:n ja kunnan jäähallin toimintojen yhdistäminen
- Jäähallit palvelevat 12kk siten, että kesä-heinäkuun välisenä aikana vain yksi halli käytössä
- Auringonenergiajärjestelmän käyttöönoton suunnittelu molemmissa halleissa
- Jäähallin palveluiden kehittäminen
- Tuusulan Jäähalli Oy:n ilmankuivausjärjestelmän korjaaminen
- Jäähdytyskoneiston uusimisen suunnittelu

Kellokosken Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa

Vuositavoitteet 2023

- Tuotamme energiakriisistä huolimatta liikuntapalveluita häiriöttä
- Etsimme keinoja energian hinnannousun aiheuttamiin taloudellisiin haasteisiin
- Pidämme kiinteistön ja laitteiston toimintakuntoisena

KOy Riihikallion lähipalvelukeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja hallita sekä vuokrata Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja kannattavasti

Vuositavoitteet 2023

- Kaikkien liiketilojen vuokraus käypään vuokratasoon
- Vuokralaisten pitäminen tyytyväisenä

KOy Keravan ja Tuusulan paloasema

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa paloasemakiinteistöä

Vuositavoitteet 2023

- Tarjota kiinteistö, jossa taataan hyvät puitteet pelastusaseman ja Tuusulan VPK:n toimintaa varten
- Tavoitteena saada kiinteistön vuokrataso kattamaan kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuneet kustannukset

KOy Riihikallion päiväkotikeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2023
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Riihikalliossa sijaitsevaa päiväkotihuoneistoa	<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistön käyttäjien huollosta ja ylläpidosta huolehtiminen, energiatehokkuus-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden - Peltikaton korjaukset - Sisäilmakorjausten seuranta ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet - Pidetään kohdekohtaisia sisäilmatyöryhmäkokouksia - Energiakulutuksen säästötoimet -Yhtiön ja YIT:n riita-asian ratkaisu

KOy Lahelankankaan toimitalo

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2023
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Lahelassa sijaitsevaa kiinteistöä rakennuksineen. Kiinteistössä sijaitsevat päiväkotitoimitilat ja nuorisotilat	<ul style="list-style-type: none"> - Rakennusten tekninen ja toiminnallinen taso pidetään hyvänä - Toimitilamuutostöistä raportoidaan takuuajalla ja välitetään palaute urakoitsijalle - Lämmitysjärjestelmän ja automaation toimivuuden seuranta ja palautteen välittäminen urakoitsijalle - Energiatehokkuuden seuranta uuden kiinteistöön asennetun jäähdytysjärjestelmän käyttöönoton jälkeen

KOy Vanha Kunnantalo

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2023
Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa vanhaa kunnantaloa, jossa toimii KUVES ja Keski-Uudenmaan musiikkiopisto	<ul style="list-style-type: none"> - Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä - Säilytetään yhtiön hyvä taloudellinen asema - Kiinteistön korjaustyöt tehdään tarpeen mukaan ja korjaukset pyritään toteuttamaan tulorahoituksella - Ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan talousarviossa - Varaudutaan etsimään korvaava vuokralainen musiikkiopiston muuttuessa Monion tiloihin

2. KÄYTTÖTALOUS

---

2. KÄYTTÖTALOUS	69
Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2023	70
Kuntatoimiala	74
Yleishallinnon ja johdon tuki	78
Yhteiset palvelut	87
Sivistys	99
Kasvu ja ympäristö	113

2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2023

Yleishallinto ja johdon tuki

KUNNANHALLITUS (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
KUNNANVIRASTON JOHTO				
TOIMINTATUOTOT	235	531	531	56
TOIMINTAKULUT	- 125 318	- 135 485	- 135 526	- 5 262
TOIMINTAKATE	- 125 082	- 134 955	- 134 996	- 5 206
KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS				
TOIMINTATUOTOT	4 082	4 568	4 568	4 557
TOIMINTAKULUT	- 4 082	- 4 568	- 4 568	- 4 557
TOIMINTAKATE	0	0	0	0

YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	4 317	5 099	5 099	4 612
TOIMINTAKULUT	- 129 399	- 140 053	- 140 094	- 9 818
TOIMINTAKATE	- 125 082	- 134 955	- 134 996	- 5 206

Yhteiset Palvelut

YHTEISET PALVELUT (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ				
TOIMINTATUOTOT	660	637	637	668
TOIMINTAKULUT	- 5 225	- 5 198	- 5 170	- 5 469
TOIMINTAKATE	- 4 565	- 4 561	- 4 533	- 4 801
HALLINTO- JA ASIAKASPALVELUT				
TOIMINTATUOTOT	1 109	1 042	1 042	1 011
TOIMINTAKULUT	- 3 066	- 2 753	- 2 753	- 2 577
TOIMINTAKATE	- 1 957	- 1 711	- 1 711	- 1 566
TALOUDEN OHJAUS				
TOIMINTATUOTOT	262	243	243	216
TOIMINTAKULUT	- 1 801	- 1 765	- 1 765	- 1 770
TOIMINTAKATE	- 1 538	- 1 522	- 1 522	- 1 555
KEHITTÄMINEN JA TIETOHALINTO				
TOIMINTATUOTOT	99	99	99	83
TOIMINTAKULUT	- 1 528	- 1 792	- 1 792	- 1 898
TOIMINTAKATE	- 1 428	- 1 693	- 1 693	- 1 815

YHTEISET PALVELUT YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	2 130	2 021	2 021	1 977
TOIMINTAKULUT	- 11 619	- 11 508	- 11 479	- 11 715
TOIMINTAKATE	- 9 489	- 9 487	- 9 458	- 9 737

Sivistys

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
Sivistyksen tukipalvelut				
TOIMINTATUOTOT	6 124	6 261	6 261	6 177
TOIMINTAKULUT	- 5 567	- 5 906	- 5 907	- 5 936
TOIMINTAKATE	556	355	354	241
Varhaiskasvatus				
TOIMINTATUOTOT	2 633	2 268	2 268	1 968
TOIMINTAKULUT	- 27 729	- 28 525	- 28 533	- 30 336
TOIMINTAKATE	- 25 096	- 26 258	- 26 265	- 28 368
Oppiminen				
TOIMINTATUOTOT	6 576	5 779	5 779	6 533
TOIMINTAKULUT	- 60 777	- 62 035	- 62 049	- 64 015
TOIMINTAKATE	- 54 201	- 56 256	- 56 270	- 57 482

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
Kulttuuri				
TOIMINTATUOTOT	330	313	313	313
TOIMINTAKULUT	- 3 774	- 3 857	- 3 858	- 4 066
TOIMINTAKATE	- 3 443	- 3 543	- 3 544	- 3 752
Vapaa-aika				
TOIMINTATUOTOT	567	1 035	1 035	915
TOIMINTAKULUT	- 5 214	- 5 133	- 5 134	- 5 217
TOIMINTAKATE	- 4 647	- 4 098	- 4 099	- 4 303

SIVISTYS YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	16 230	15 656	15 656	15 906
TOIMINTAKULUT	- 103 061	- 105 456	- 105 480	- 109 570
TOIMINTAKATE	- 86 832	- 89 800	- 89 824	- 93 664

Kasvu ja Ympäristö

KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
Kehittäminen ja hallinto				
TOIMINTATUOTOT	73	1	1	7
TOIMINTAKULUT	- 904	- 940	- 943	- 1 035
TOIMINTAKATE	- 831	- 939	- 942	- 1 028
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen				
TOIMINTATUOTOT	1 399	1 384	684	2
TOIMINTAKULUT	- 2 163	- 2 252	- 1 552	- 825
TOIMINTAKATE	- 764	- 868	- 868	- 823
Projektitoimisto				
TOIMINTATUOTOT	8 205	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 923	- 1 080	- 1 080	- 974
TOIMINTAKATE	7 283	- 1 080	- 1 080	- 974
Maankäyttö ja paikkatieto				
TOIMINTATUOTOT	4 450	4 340	4 340	4 947
TOIMINTAKULUT	- 1 859	- 2 015	- 2 015	- 2 061
TOIMINTAKATE	2 591	2 326	2 326	2 886
Kaavoitus				
TOIMINTATUOTOT	43	40	40	45
TOIMINTAKULUT	- 965	- 1 117	- 1 117	- 1 153
TOIMINTAKATE	- 921	- 1 077	- 1 077	- 1 108
Rakennusvalvonta				
TOIMINTATUOTOT	1 123	572	922	621
TOIMINTAKULUT	- 611	- 753	- 753	- 783
TOIMINTAKATE	512	- 181	169	- 162

Maankäytön sopimuskorvaukset, 3,5 milj. euroa, sisältyvät maankäytön ja paikkatiedon palvelualueelle.

TEKNINEN LAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
Yhdyskuntateknikka				
TOIMINTATUOTOT	705	772	1 022	798
TOIMINTAKULUT	- 9 733	- 11 051	- 11 351	- 12 419
TOIMINTAKATE	- 8 599	- 10 180	- 10 230	- 11 522
Tilapalvelut (taseyksikkö)				
TOIMINTATUOTOT	23 458	24 013	24 013	24 474
TOIMINTAKULUT	- 14 825	- 13 674	- 13 674	- 14 690
TOIMINTAKATE	8 744	10 338	10 338	9 784

KASVU JA YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	39 456	31 121	31 021	30 894
TOIMINTAKULUT	- 31 979	- 32 883	- 32 487	- 33 941
TOIMINTAKATE	8 018	- 1 662	- 1 365	- 2 947

Toimialueet ovat valtuustoon nähden toimintakatesitovia.

Kunnanhallitus

KÄYTTÖMAISUUDEN MYyntIVOITOT (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (tavanomaiset)	0	10 200	10 200	0
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	6 646	0	0	10 200
Rakennusten myyntivoitot	0	0	0	0
Osakkeiden myyntivoitot	196	0	0	0
Muut myyntivoitot	195	0	0	0

Kuntatoimiala

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	69 170	64 098	63 998	63 590
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	541	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 276 058	- 289 900	- 289 540	- 165 044
TOIMINTAKATE	- 206 348	- 225 703	- 225 442	- 101 354

Tuloslaskelmaosa

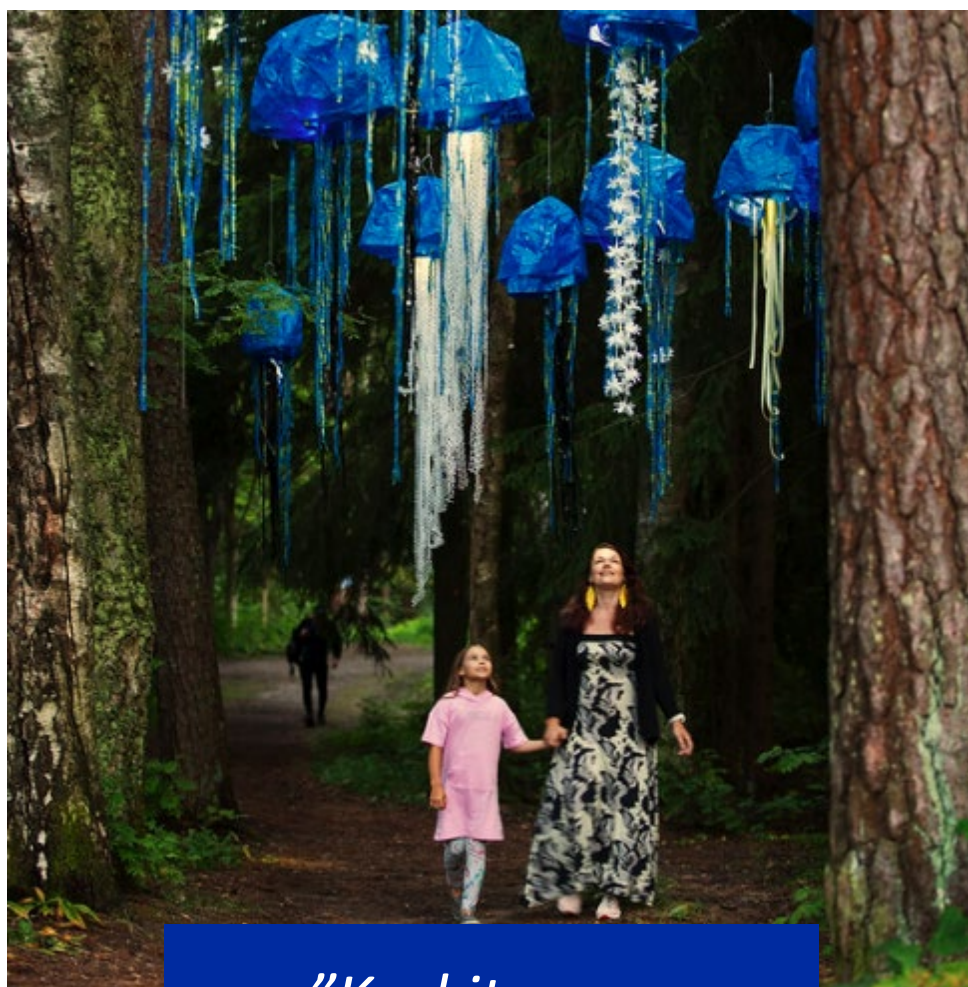
TUUSULAN KUNTA (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023
VEROTULOT	201 794	207 220	207 220	106 798
VALTIONOSUUDET	32 411	35 414	35 414	24 369
Korkotuotot	78	60	60	60
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	488	488	488	488
Muut rahoitustuotot	156	220	220	220
Korkokulut	- 1 077	- 1 009	- 1 009	- 1 689
Muut rahoituskulut	- 3	- 50	- 50	- 50

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuuston nähdessä ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

INVESTOINTIOSA (1 000 €)	Määrärahat	Tuloarviot
	TA 2023	TA 2023
KUNNANHALLITUS		
Aineettomat hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 000	12 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto	30	
Osakkeet ja osuudet	1 500	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	575	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA		
Aineettomat hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	55	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	10	
Koneet ja kalusto	306	
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	690	
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	30	
Koneet ja kalusto	150	
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA		
Koneet ja kalusto		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	320	
TEKNINEN LAUTAKUNTA		
Talonrakennus	47 125	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 822	7 00
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 080	
Koneet ja kalusto	500	
Investoinnit yhteensä	80 193	12 700
RAHOITUSOSA (1 000 €)	Määrärahat	Tuloarviot
	TA 2023	TA 2023
Antolainauksen muutokset		
<i>Antolainasaamisten lisäykset</i>		
<i>Antolainasaamisten vähennykset</i>		
Lainakannan muutokset		
<i>Pitkäaikaisten lainojen lisäys</i>	27 000	
<i>Pitkäaikaisten lainojen vähennys</i>		
<i>Lyhytaikaisten lainojen muutos</i>	26 000	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	

KUNTATOIMIALA

”Keskitymme palveluiden laadun kehittämiseen.”

2.2 KUNTATOIMIALA

Vastuuhenkilö: Kansliapäällikkö Virpi Lehmusvaara

KUNTATOIMIALA YHTEENSÄ (ilman vesihuoltoliikelaitoksia)

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	69 170	64 098	63 998	63 590	64 918	64 275	65 866	71 040
Myyntituotot	18 898	19 330	19 580	20 091	20 808	21 140	18 947	19 221
Maksutuotot	9 557	9 356	9 706	9 408	9 546	9 610	9 165	9 214
Tuet ja avustukset	2 364	751	751	840	849	857	866	874
Muut toimintatuotot	38 350	34 661	33 961	33 435	33 716	32 668	36 889	41 730
Valmistus omaan käyttöön	541	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 276 058	- 289 900	- 289 540	- 165 044	- 168 666	- 169 284	- 168 120	- 170 926
Henkilöstökulut	- 79 436	- 80 550	- 80 550	- 82 150	- 84 374	- 84 761	- 83 287	- 84 864
Palvelujen ostot	- 155 609	- 166 873	- 167 173	- 38 756	- 39 542	- 39 545	- 39 625	- 40 073
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 9 417	- 9 355	- 9 355	- 10 615	- 10 801	- 10 785	- 10 859	- 11 166
Avustukset	- 7 629	- 7 800	- 7 840	- 8 100	- 8 234	- 8 261	- 8 363	- 8 508
Muut toimintakulut	- 23 967	- 25 323	- 24 623	- 25 423	- 25 715	- 25 932	- 25 986	- 26 316
TOIMINTAKATE	- 206 348	- 225 703	- 225 442	- 101 354	- 103 642	- 104 900	- 102 128	- 99 759

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	4,88 %	4,88 %	-43,1 %	2,24 %	0,37 %	-0,69 %	1,67 %
TOIMINTAKATE	9,25 %	9,25 %	-55,1 %	2,33 %	1,22 %	-2,62 %	-2,31 %

Toiminnan kuvaus

Kuntatoimialaan kuuluvat Yleishallinto ja johdon tuen ohella Yhteisten palveluiden, Sivistyksen sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet.

Kuntatoimiala vastaa kunnan operatiivisesta johtamisesta ja kuntatasoisesta edunvalvonnasta. Yleishallinto ja johdon tuen vastuualueita ovat mm. terveyden ja hyvinvoinnin työn koordinointi, osallisuustyö sekä viestintä ja markkinointiviestintä.

Pormestari johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari toimii myös kunnanhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Lisäksi kuntatoimialalla on kaksi osa-aikaista apulaispormestaria.

Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan operatiivista toimintaa sekä johtaa kuntatoimialaa ja vastaa kuntatoimialalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö johtaa kunnan johtoryhmää ja kunnan johtoryhmän ja poliittisen johtoryhmän yhteiskokouksia sekä toimii toimialuejohtajien esimiehenä.

Kuntatoimialan keskeinen vastuualue sidosryhmäyhteistyön johtaminen ja omistajaohjaus. Keskeisiä vaikuttamisen sidosryhmiä ja vaikuttamisen foorumeita ovat mm. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, HSL, Kuuma-kunnat ja Uudenmaan liitto.

Kunnan toiminnan painopisteet 2023

Kunnan toiminnassa keskeistä on kuntastrategian 2021–2025 linjausten toimeenpano. Kuntastrategia on kuvattu talousarvion kohdassa Tuusulan kuntastrategia.

Kunnassa on laadittu koronasta toipumiseen exit-suunnitelma, jonka toteuttaminen on käynnissä ja jatkuu tulevien vuosien aikana. Korona on erityisesti vaikuttanut oppimiseen, yksinäisyyden kokemiseen ja lisännyt lasten ja perheiden haasteita. Kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 ohjaa tuusulalaisten hyvinvointiin kohdistuneiden negatiivisten koronavaikutusten ehkäisyä.

Palveluverkkomme uudistuminen jatkuu vahvasti vuoden 2023 aikana. Monio, lukio ja kulttuuritalo, otetaan käyttöön elokuussa 2024. Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen on käynnissä koko vuoden 2023. Riihikallion ja Rykmentinpuiston monitoimikampusten rakentaminen käynnistyy. Lahelan monitoimikampuksen ja Jokelan uuden päiväkodin suunnitelmat valmistuvat. Keskitymme palveluiden laadun kehittämiseen ja tarkastelemme valikoituja kunnan palveluita tarkemmin. Palveluverkon uudistamisen edetessä tulee myös toteuttaa linjatut tarpeettomiksi jäävien kiinteistöjen kehittämiset ja tiloista luopumiset.

Hyrylän keskustan kehittäminen etenee palvelukeskushankkeen myötä. Keskeistä on viedä suunnitelmallisesti kaavoitusta 2022 syksyllä hyväksytyyn yleiskaavaan pohjautuen.

Kunnan edunvalvonnan painopisteitä ovat hyvinvointialueyhteistyö, MAL 2020-2023 sopimuksen toteuttaminen ja sujuvat liikenneratkaisut kuten julkisen liikenteen kehittäminen (HSL), kehä IV ja keskeiset KUHA-hankkeet.

Kuntabrändin ja työnantajakuivan kehittäminen on tärkeää myös työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Haluamme tehdä toimenpiteitä koko henkilöstömme hyvinvoinnin tukemiseen.

Kuntasstrategiassa korostuvat esimerkiksi ilmasto-ohjelman laadinta ja ohjelman tavoitteisiin sitoutuminen läpileikkaavasti koko kunnassa. Keskeistä ovat strategiaa toteuttavien ohjelmiin asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Vuoden 2023 aikana jalkautetaan uutta elinvoimaohjelmaa. Vuoden 2023 aikana valmistaudutaan tulevaan TE-palveluiden muutokseen.

Kulttuurin- ja vapaa-ajanpalveluiden osalta painopisteitä ovat Halosenniemen kehittäminen, Urheilukeskuksen hankkeiden eteneminen ja liikuntapaikkojen rakentaminen osaksi uudistuvaa koulu - ja päiväkotiverkkoa.

TE-palveluiden sijoittaminen kuntiin on valmistelussa. Kuntayhteistyössä on tärkeää edistää liikuntapaikkarakentamista, kulttuurin palveluita ja Tuusulanjärven ympäristön kehittämistä.

Vuoden 2023 aikana kuntaan luodaan kestävän kehityksen suunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025

Kulttuurin- ja vapaa-ajanpalveluiden osalta painopisteitä ovat Halosenniemen kehittäminen, Urheilukeskuksen hankkeiden eteneminen ja liikuntapaikkojen rakentaminen osaksi uudistuvaa koulu - ja päiväkotiverkkoa.

TE-palveluiden sijoittaminen kuntiin on valmistelussa. Kuntayhteistyössä on tärkeää edistää liikuntapaikkarakentamista, kulttuurin palveluita ja Tuusulanjärven ympäristön kehittämistä.

Vuoden 2022 aikana kuntaan luodaan kestävän kehityksen suunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025.

YLEISHALLINNON JA JOHDON TUKI

*”Vahvistamme
Tuusulan brändiä.”*

Yleishallinto ja johdon tuki
nettokulut
127 €/asukas

Ympäristökeskuksen
terveysvalvonnan
suunnitelmalliset tarkastukset
1 070kpl/vuosi

Osallistuvan budjetoinnin
projekteja toteutetaan n.
30kpl/vuosi

2.3 YLEISHALLINTO JA JOHDON TUKI

Toimialue

Vastuuhenkilö: kansliapäällikkö Virpi Sailas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 317	5 099	5 099	4 612	5 172	5 277	2 342	2 388
Myyntituotot	3 589	3 843	3 843	3 967	4 439	4 528	2 087	2 133
Maksutuotot	661	753	753	640	728	744	250	250
Tuet ja avustukset	26	2	2	5	5	5	5	5
Muut toimintatuotot	41	500	500	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 129 399	- 140 053	- 140 094	- 9 818	- 10 564	- 10 715	- 7 862	- 7 990
Henkilöstökulut	- 5 783	- 6 140	- 6 140	- 4 944	- 5 500	- 5 589	- 3 260	- 3 317
Palvelujen ostot	- 122 388	- 132 761	- 132 762	- 3 496	- 3 563	- 3 607	- 3 331	- 3 385
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 234	- 91	- 91	- 150	- 143	- 145	- 102	- 103
Avustukset	- 112	- 156	- 196	- 174	- 177	- 179	- 182	- 184
Muut toimintakulut	- 882	- 906	- 906	- 1 054	- 1 181	- 1 195	- 987	- 1 001
TOIMINTAKATE	- 125 082	- 134 955	- 134 996	- 5 206	- 5 392	- 5 438	- 5 519	- 5 602

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	8,27 %	8,27 %	-92,99 %	7,60 %	1,43 %	-26,63 %	1,63 %
TOIMINTAKATE	7,93 %	7,93 %	-96,14 %	3,57 %	0,86 %	1,49 %	1,50 %

Toimialueen palvelualueet

Kunnanviraston johto

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Kunnanviraston johdon keskeisenä tehtävänä on johtamisen ja viestinnän keinoin tukea koko organisaation toimintakykyä, kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa ja kunnan edunvalvontaa. Kunnanviraston johtoon kuuluvat hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan ohjaus, kuntayhteistyö, kuntatasoinen strateginen suunnittelu, viestintä, edustus- ja suhdetoiminta, kansainvälisen toiminnan koordinoitavuus, Tuusinfon palvelut, yhteistoiminta ja jäsenmaksut.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii sopijakuntiensa ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä asiakkaidensa ja ympäristön parhaaksi tuottaen laadukkaita, taloudellisia ja tasapuolisia palveluita.

Kunnan toimintaympäristö muuttuu ja hyvinvointialueiden toiminta käynnistyy 1.1.2023. Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa keskeinen muutos on siirtyminen omistajaohjauksen roolista hyvinvointialueen kumppaniksi. Tuusulan edunvalvonnan tavoitteita ovat hyvin toimivat yhdyspinnat, tulevaisuuden sotekeskushankkeen edistäminen ja saavutettavat sosiaali- ja terveyspalvelut koko Tuusulassa, joka tarkoittaa myös sujuvien liikenneyhteyksiä edistämistä. Yksi menestystekijöistämme on laadukkaat hyvinvointia ja elinvoimaa edistävät peruspalvelut ja toimet kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kehittämiskohteena ovat erityisesti ikäihmisten hyvinvointipalvelut.

Kunnan tulee toimia yhä paremmin yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäjänä. Viestinnän keskeisenä tehtävänä on auttaa tavoitteen saavuttamisessa. Kunnassa kehitetään asiakkuuksien johtamisen kokonaisuutta. Vuoden 2023 alusta Tuusinfon palvelut siirtyvät yleishallinto ja johdon tukeen, osaksi viestintää ja osallisuutta. Tavoitteenamme on saada järjestelmä palveluiden laadun arviointiin.

Talous ja tuottavuus

Yleishallinnon ja johdon tuen talousarvion 2023 sitova toimintakate on 5,19 milj. euroa. Toimialueen kokonaismenot ovat 9,80 milj. euroa ja tuotot 4,61 milj. euroa. Suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista 4,94 milj. euroa ja palveluiden ostoista 3,48 milj. euroa.

Strategian toteuttaminen

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositaloite 2023
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> • 1.1 Käynnistämme hyvinvointialueen edunvalvonnan ja varmistamme laadukkaita palvelut yhdyspintatyön avulla • 1.2 Valmistelemme uutta sote-keskusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa • 1.3 Toteutamme palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevaa suunnitelmaa • 1.4 Jatkamme laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödynnämme palveluverkkouudistuksen kunnan markkinoinnissa. • 1.5 Kehitämme asiakkuuksien johtamista, asiakaspalvelua ja asiakaskokemusta
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> • 6.1 Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman • 6.2 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa • 6.3 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja laajennamme olohuonetoimintaa. • 6.8 Jatkamme asumisneuvonnan kehittämistä • 6.9 Kehitämme edelleen yhdyspintoja ja yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta	<ul style="list-style-type: none"> • 7.1 Yhdenmukaistamme avustuskäytännöt kuntatasolla. • 7.2 Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä kunnan brändin vahvistamiseksi. • 7.3 Valmistaudumme verkkosivualustan uudistamiseen • 7.4 Jatkamme järjestösuunnitelman toimeenpanoa

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

- 8.1 Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä
- 8.2 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutumismallia ja osallistumisalustaa.
- 8.3 Edistämme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme valtuustokauden puolivälisarvioinnin.
- 10.1 Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin
- 10.3 Kehitämme asukkaiden omatoimista varautumista
- 10.4 Kehitämme turvallisuutta kuntien, järjestöjen, liike elämän sekä turvallisuusviranomaisten yhteistoiminnalla
- 10.5 Tuemme toimialueilla sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuustyötä että tietoturvallisuuden edistämistä digitaalisissa palveluissa
- 11.1 Laadimme kestävä kehityksen suunnitelman
- 14.2 Arvioimme poliittisen johtamisjärjestelmän kehittämiskohteet.

Vuoden 2023 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuositavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022–2025. Yleishallinnon ja johdon tuen toimialueella kohdistuu vuonna 2023 23 sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutos (+/-)
Vakituiset	60	67	7
Määräaikaiset	1,4	2,4	1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Suunnitellut henkilöstölisäykset on avattu tarkemmin kohdassa kunnan henkilöstösuunnitelma.

2.3.1 Kunnanviraston johto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kansliapäällikkö Virpi Sailas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	235	531	531	56	56	57	57	58
TOIMINTAKULUT	- 125 318	- 135 485	- 135 526	- 5 262	- 5 448	- 5 495	- 5 577	- 5 660
TOIMINTAKATE	- 125 082	- 134 955	- 134 996	- 5 206	- 5 392	- 5 438	- 5 519	- 5 602

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	8,15 %	8,15 %	-96,12 %	3,53 %	0,86 %	1,49 %	1,49 %
TOIMINTAKATE	7,93 %	7,93 %	-96,14 %	3,57 %	0,85 %	1,49 %	1,50 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnanjohto

Viestintä

Edustus ja suhdetoiminta, kv-toiminta

Hyte-lautakunta

Kuntayhteistyö

Strateginen suunnittelu

Osallisuus ja Tuusinfo

Yhteistoiminta ja jäsenmaksut

Turvallisuus ja varautuminen

Keskiosässä ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen korostuminen, sujuva yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa, Tuusinfon sijoittuminen kuntatoimialalle, turvallisuuden organisoituminen, osallisuusmallin kehittyminen sekä edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueen kumppanina.

Toiminnan kuvaus

Kunnanjohton tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian, talousarvion ja -suunnitelman sekä muiden valtuuston päätösten mukaisesti. Kunnan johtoon kuuluu valtuusto, tarkastustoimi, kunnanhallitus, konsernijaosto sekä toimikunnat. Kunnanvaltuusto kokoontuu vuoden 2023 aikana noin 10 kertaa ja järjestämme kaksi valtuustoseminaaria, kunnanhallitus kokoontuu lähes viikoittain maanantaisin ja järjestämme kaksi kunnanhallituksen seminaaria. Konsernijaosto ja valtuustoasiain valmistelutoimikunta kokoontuvat pääsääntöisesti kuukausittain.

Viestintäyksikkö edesauttaa demokratian toteutumista tuomalla esiin kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja informoimalla päätöksentekoon vaikuttavista asioista. Lisäksi sen tehtävänä on tukea kunnan strategiaa, toimia kuntabrändin rakentamisessa sekä vastata markkinointiviestinnästä ja sisäisestä viestinnästä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta vastaa kuntatasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointimenettelyn ohjauksesta ja ohjeistuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista sekä kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta.

Strategisen suunnittelun palveluyksikön tavoitteena on vahvistaa kunnan ja sen toiminnan kehittämistä muuttuvassa toimintaympäristössä. Yksikkö vastaa kuntatasoisten kehittämishankkeiden suunnittelusta,

koordinoinnista ja johtamisesta. Palveluyksikössä koordinoidaan ja johdetaan myös kuntatasolla terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä osallisuuden edistämistä. Yksikössä kootaan tietoa ja valmistellaan selvityksiä kunnan päätöksenteon tueksi.

Osallisuus -palveluyksikkö koostuu alueellisista kehittämisverkostoista, kuntatasoisesta osallisuustyöstä, osallistuvasta budjetoinnista, Ikäihmisten-, Lapsi- ja perheasiain- ja Vammaisneuvostosta sekä keskitetystä asiakaspalvelusta. Kunnan tavoitteena on kehittää kunnassa toimivien neuvostojen toimintaa ja yhteistyötä kuntaorganisaation kanssa. Neuvostojen osallisuus halutaan varmistaa valmistelussa olevissa keskeisissä asioissa ja lausuntoja annettaessa. Kehittämisverkostoissa koordinoidaan kaikille avoimia alueen ja asukkaiden verkostoja ja tuetaan kuntalaisten omaehtoista tekemistä.

Turvallisuudessa ja varautumisessa huolehditaan kunnan kokonaisturvallisuuden ylläpidosta sekä suunnitellaan kunnan ja kuntalaisten arjen turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä. Yksikkö kehittää varautumista ja valmiussuunnittelua, kunnan väestönsuojelutehtäviä sekä järjestää niihin liittyviä harjoituksia. Yksikössä ylläpidetään kunnan valmiussuunnitelman yleistä osaa. Turvallisuuspalveluissa konsultoidaan toimialoja valmius-, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien laadinnassa ja päivittämisessä yhteistyössä pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa. Palveluyksikkö vastaa lisäksi myös kuntayhteistyöstä, kuntayhtymien yhteistoimintaosuuksista ja jäsenmaksuista sekä kunnan edustus- ja suhdetoiminnasta.

Painopisteet toiminnassa

Viestinnässä jatketaan Tuusulan brändin vahvistamista ja Tuusulan tunnettuuden lisäämistä markkinointiviestinnän avulla. Brändi syntyy kaikista kunnan työntekijöiden teoista ja vuorovaikutustilanteista. Yksikössä varmistetaan, että koko organisaatio toimii yhteisen brändin mukaisesti. Lisäksi yhdessä kunnan johdon ja henkilöstöpalveluiden kanssa kehitetään kunnan työnantajakuva ja rekrytointiviestintää. Vuonna 2023 verkkosivualustan uudistus toteutetaan muun muassa huomioiden saavutettavuus ja tietosuoja.

Hyte-lautakunta varmistaa ja seuraa kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista vuonna 2023. Hyvinvointialueen kanssa tehdään yhdyspintatyötä ja pyritään parantamaan tuusulalaisten hyvinvointia koronapandemian jäljiltä.

Kuuma-yhteistyössä keskitytään vuoden aikana valtiosuusjärjestelmän kehittämiseen, Mal-sopimuksen eteenpäin viemiseen, metropolialueen elinvoiman edistämiseen ja ilmastopolitiikkaan.

Strategisen suunnittelun vuoden 2023 painopisteenä on asiakkuuksien johtamisen kehittäminen ja asiakas- ja asukaslähtöisen toimintamallin edistäminen kunnassa. Vuoden aikana kehitetään Tuusinfon toimintaa ja keskitetyn asiakaspalvelun yhteisen tuotavia palveluita.

Osallisuutta edistetään suunnitellusti tapahtumilla. Vuoden aikana kehitetään osallistuvan budjetoinnin prosessia painopisteenä kuntatasoisen osallistuvan budjetoinnin toimintamallin uudistaminen ja käyttöönotto. Lisäksi luodaan teemoitetun osallistuvan budjetoinnin malli kuntatasoisen mallin rinnalle.

Turvallisuuspalveluissa hyvinvointialueyhteistyötä valmistellaan etteivät pelastuslaitoksen ei-lakisääteisten palvelut katkea ja yhteistyö jatkuu toimivana pelastus- ja sotepalveluiden kanssa. Ukrainan sodan välilliset vaikutukset näkyvät Tuusulan varautumisessa. Erilaisia uhkia kunnan toiminnan kannalta ovat mm. sähköpula, hybridi- ja hyberukat, kriittinen infrastruktuuri (ml. ICT) ja sen toiminta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Vahvistamme Tuusulan brändiä.

Toteutamme kuntastrategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa.

Kehitämme valtionosuusjärjestelmää yhdessä KUUMA-kuntien kanssa.

Edistämme asiakas- ja asukastoimintaa sekä kehitämme asiakkuusjohtamista.

Uudistamme kuntatasoista osallistuvan budjetoinnin toimintamallia.

Valmistelemme hyvinvointialueen yhteistyötä pelastus- ja sotepalveluiden kanssa.

Varaudumme Ukrainan sodan vaikutuksiin.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnanviraston johdon henkilöstömäärä lisääntyy, kun osallisuuspalvelut ja Tuusinfo yhdistyvät. Myös kunnan turvallisuuspäällikkö siirtyy osaksi kuntatoimialaa. Lisäksi uutena henkilöstölisäyksenä on määräaikainen vapaaehtoistoiminnan koordinaattori.

*”Toteutamme
kuntastrategiaa ja
hyvinvointi-
suunnitelmaa.”*

2.3.2 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 082	4 568	4 568	4 557	5 116	5 220	2 285	2 330
TOIMINTAKULUT	- 4 082	- 4 568	- 4 568	- 4 557	- 5 116	- 5 220	- 2 285	- 2 330
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0	0

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	11,92 %	11,92 %	-0,25 %	12,27 %	2,03 %	-56,23 %	1,97 %
TOIMINTAKATE	0,00 %	0,00 %	0,00 %	-100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Hallinto
Ympäristövalvonta
Ympäristönsuojelu
Terveysvalvonta
Eläinlääkintähuolto

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä, sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöillä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä, sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Painopisteet toiminnassa

Ympäristökeskus jatkaa sopijakuntiansa vesienhoidon tehostamista tavoitteenaan vesistöjen hyvä ekologinen tila. Vesikunnostuksia toteutetaan yhteistyössä alueen viljelijöiden ja muiden toimijoiden kanssa. Toiminta keskittyy Tuusulan ja Järvenpään osalta Tuusulanjärven valuma-alueelle, Nurmijärven osalta Valkjärvelle ja Mäntsälän osalta Isojärven ja Kilpijärven valuma-alueille. Valuma-aluekunnostuksia ja järvillä tehtäviä toimenpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyössä sopijakuntien ja muiden kumppaneiden kanssa ja hankkeille pyritään saamaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Ympäristökeskus tehostaa lakisääteistä eläinsuojelutoimintaa, mihin keskuksen resurssit ovat tähän asti olleet liian pienet.

Eläinlääkärien yhteisvastaanoton toiminta Tuusulassa osoitteessa Majavantie 10 käynnistyy vuoden 2023 alkuun mennessä. Yhteisvastaanoton perustamisella tavoitellaan tasalaatuista lakisääteistä palvelua ja

työntekijöiden mahdollisuutta turvalliseen ja työn kehittämistä tukevaan työyhteisöön, mikä helpottaa myös sijaisten ja päivystäjien rekrytoimista jatkossa.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tavoitteet vuodelle 2023:

- Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on vaikuttavaa.
- Elintarvike- ja terveysturvallisuus ovat riskiperusteista ja kattavaa.
- Tuusulanjärven, Mäntsälän Kilpijärven ja Nurmijärven Valkjärven hyvä ekologinen tila vuonna 2027
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakunnissa on ilmastonsuojelua tukeva ekotukihenkilöverkosto.
- Sujuvat ympäristö- ja maa-aineslupapalvelut.
- Sisäilmaprosesseja kehitetään yhteistyössä sopijakuntien kanssa.
- Kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat seudullisesti mahdollisimman yhdenmukaiset.
- Ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvonta on riskiperusteista ja suunnitelmallista.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Jatkamme vesienhoidon tehostamista.

Toteutamme vesikunnostuksia alueen viljelijöiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Tehostamme lakisääteistä eläinsuojelutoimintaa.

Aloitamme eläinlääkärien yhteisvastaanoton Tuusulassa.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristökeskus lisää eläinsuojelulain mukaisten tehtävien resursointia, sillä yksi valvontaeläinlääkäri ei kykene huolehtimaan koko toimialueen eläinsuojelulain mukaisista tehtävistä. Sen vuoksi perustetaan uusi valvontaeläinlääkäri virka, jolla ei kuitenkaan ole kunnille kustannusvaikutuksia, sillä valtio maksaa eläinsuojelun kustannukset takaisin täysimääräisesti.

Määräaikainen eläinlääkäri osa-aikainen (40 %) virka on perustettu vuonna 2020 vuosiksi 2021–2022 lakisääteisen päivystyksen järjestämiseksi. Talousarviossa varaudutaan päivystyksen varmistamiseen joko osa-aikaisen viran täytön jatkamisella tai järjestämällä töitä uudelleen. Mahdollinen yhteistyö Hyvinkään kanssa eläinlääkäripäivystyksessä saattaa helpottaa eläinlääkäripäivystyksen järjestämistä jo vuonna 2023. Myös laajempi yhteistyö Hyvinkään kaupungin ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kesken on ollut esillä.

Ympäristökeskuksen henkilöstöstä eläköityy tulevina vuosina muutama henkilö, ja töiden ja tehtävien uudelleenjärjestelyä sekä rekrytointitarvetta pohditaan kunkin eläköitymisen kohdalla erikseen. Samalla varaudutaan mahdollisiin muutoksiin, joista suurimpana koko ympäristöterveyden mahdollinen siirtyminen hyvinvointialueen hoidettavaksi vuonna 2026. Sopijakunnista Kerava kuuluu eri hyvinvointialueeseen kuin muut kunnat, joten harkittavaksi tulee, onko tarkoituksenmukaista palkata uusia tekijöitä tarkastelujaksolla mahdollisesti eläköityvien, terveys- ja elintarviketarkastajien tilalle.

YHTEISET PALVELUT

”Jatkamme palveluprosessien kehittämistä.”

Yhteiset palvelut
nettokulut
239 €/asukas

Osto- ja myyntilaskujen
määrä
95 990 kpl

IT-päätelaitteiden
määrä
9 000 kpl

2.4 YHTEISET PALVELUT

Toimialue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 130	2 021	2 021	1 977	1 997	2 017	2 037	2 058
Myyntituotot	1 144	1 035	1 035	994	1 004	1 014	1 024	1 035
Maksutuotot	647	665	665	665	671	678	685	692
Tuet ja avustukset	304	290	290	287	290	293	296	299
Muut toimintatuotot	35	31	31	31	32	32	32	32
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 11 619	- 11 508	- 11 479	- 11 715	- 11 920	- 12 052	- 12 275	- 12 419
Henkilöstökulut	- 4 999	- 4 966	- 4 966	- 4 941	- 5 029	- 5 085	- 5 180	- 5 241
Palvelujen ostot	- 3 651	- 3 877	- 3 848	- 3 905	- 3 976	- 4 020	- 4 095	- 4 143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 54	- 55	- 55	- 49	- 50	- 51	- 52	- 52
Avustukset	- 2 345	- 2 050	- 2 050	- 2 200	- 2 239	- 2 264	- 2 306	- 2 333
Muut toimintakulut	- 570	- 560	- 560	- 619	- 626	- 632	- 642	- 649
TOIMINTAKATE	- 9 489	- 9 487	- 9 458	- 9 737	- 9 923	- 10 035	- 10 238	- 10 361

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-1,20 %	-1,20 %	1,80 %	1,75 %	1,11 %	1,85 %	1,17 %
TOIMINTAKATE	-0,32 %	-0,32 %	2,64 %	1,91 %	1,13 %	2,02 %	1,20 %

Toimialueen palvelualueet

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö

Hallinto- ja asiakaspalvelut

Talouden ohjaus

Kehittäminen ja tietohallinto

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Yhteisten palveluiden toiminnalle mahdollisuuksia sekä haasteita luovat nopeasti kasvava tiedon määrä ja sen hallinta, teknologioiden nopea kehitys, monipuolistuvat hankintakäytännöt, asiointimäärien kasvu sekä asiakkaiden lisääntyvät palveluodotukset. Henkilöstön asiantuntijuuden ja osaamisen merkitys korostuu ja kilpailu osaavasta työvoimasta kiihtyy. Muita keskeisiä muutosajureita ovat vireillä oleva TE-palveluiden uudistus sekä kasvavan maahanmuuton aiheuttamiin palvelutarpeisiin vastaaminen.

Toimialueella jatketaan palveluprosessien kehittämistä palveluiden laadun ja tehokkuuden parantamiseksi. Keskitämme tukipalveluita, kehitämme asiakaspalvelua ja digitalisoimme palveluja ja edistämme yhteisen sähköisen asioinnin alustan hankintaa, kehittämistä ja käyttöönottoa. Edistämme kuntaorganisaation hankintojen johtamista hankintatoimen kehittämisprojektin avulla. Kehitämme kunnan henkilöstön rekrytointiprosessia, perehdyttämistä, valmentavaa johtamiskulttuuria sekä työhyvinvointia. Kehitämme henkilöstön osaamista, jonka tueksi otamme käyttöön osaamisen hallinnan järjestelmän.

Sähköistämme päätöksentekoa sekä valmistelemme uuden asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin ratkaisun käyttöönottoa sekä HR- ja talousjärjestelmien käyttöönottoa. Automatisoimme työnkuluja ohjelmistorobotiikan mahdollisuuksia kokeillen. Samalla parannamme kunnan käyttäjätiedon keskitettyä hallinnointia ja kunnan tietosuojaa ja kyberturvaa. Panostamme myös tiedolla johtamisen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja kunnan strategiatyöhön.

Jatkamme osaltamme valtakunnallista hanketta TE-palveluiden siirtämiseksi kunnille. Huolehdimme ukrainalaispakolaisista ja valmistaudumme pakolaisten kotikuntaoikeuden saamiseen ja sitä kautta kasvavaan neuvonnan ja ohjauksen tarpeeseen. Vastamme nuorten kasvaviin monialaisiin palvelutarpeisiin kehittämällä asumisneuvontaa ja psykologipalveluita

Talous ja tuottavuus

Yhteisten palveluiden talousarvion sitova toimintakate on 9,65 milj. euroa, kasvua 0,27 milj. euroa vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Toimialueen toimintakulut 11,73 milj. euroa kasvavat 1,93 % ja toimintatuotot 1,98 milj. euroa laskevat 2,18 % vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista 4,94 milj. euroa sekä palveluiden ostoista 3,92 milj. euroa.

Strategian toteuttaminen

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositavoite 2023
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> 1.8 Jatkamme prosessien sujuvoittamista 1.9 Jatkamme hallinnon tukipalveluiden keskittämistä
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä	<ul style="list-style-type: none"> 4.3 Tuemme ja painotamme osaamisen kehittämistä työllisyyden asiakasohjauksessa. 4.4 Tiivistämme yritysyhteistyötä ja vaikutamme kohtaanto-ongelmaan
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> 6.1 Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman 6.5 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle yksilöllisesti työnhakijoiden tilanteen huomioiden. 6.6 Lisäämme maahanmuuttajien osallisuutta ja tehostamme kotoutumista.
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen	<ul style="list-style-type: none"> 14.4 Kehitämme hankintoja ja parannamme niiden vaikuttavuutta. 14.5 Kehitämme ICT-järjestelmien käyttövaltuushallintaa. 14.6 Kehitämme talous- ja rahoitussuunnittelua jatkuvasti 14.7 Kehitämme investointien seurantaa 14.8 Kehitämme tiedolla johtamista, kustannuslaskentaa ja raportointia

Vuoden 2023 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuositavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022–2025 Yhteisten palveluiden toimialueella kohdistuu vuonna 2023 yhteensä 12 sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutos (+/-)
Vakituiset	72	68	-4
Määräaikaiset	6,5	9	2,5
Vaihtoehtoinen työvoima	8	8	0

Suunnitellut henkilöstölisäykset on avattu tarkemmin kohdassa kunnan henkilöstösuunnitelma.

2.4.1 Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö

Palvelualue

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	660	637	637	668	675	681	688	695
TOIMINTAKULUT	- 5 225	- 5 198	- 5 170	- 5 469	- 5 565	- 5 627	- 5 731	- 5 799
TOIMINTAKATE	- 4 565	- 4 561	- 4 533	- 4 801	- 4 890	- 4 945	- 5 043	- 5 104

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-1,05 %	-1,05 %	5,21 %	1,76 %	1,12 %	1,86 %	1,18 %
TOIMINTAKATE	-0,71 %	-0,71 %	5,26 %	1,85 %	1,13 %	1,98 %	1,20 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Henkilöstöpalvelut

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Ohjaamopalvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstöpalvelut tuottaa palveluita kunnan johdolle, esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden tuki ja neuvonta palvelussuhdeasioiden koko elinkaaren ajalta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen, työhyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvä kehittämistoiminta ja asiantuntijatuki.

Maahanmuuttopalveluissa toteutetaan maahanmuuttajatyön asiakkaiden palvelut valtion kustannuskorvauksia hyödyntäen. Maahanmuuttopalveluiden tavoitteena on tarjota kaikille kunnassa oleville maahanmuuttajille neuvontaa ja ohjausta.

Työllisyyspalveluissa tarjotaan monipuolisia neuvonta- ja ohjauspalveluita työnhakijoille.

Työllisyyspalveluissa järjestetään työkokeilumahdollisuuksia sekä työllistetään työnhakijoita palkkatuettuihin työsuhteisiin. Työnantajat saavat työllisyyspalveluista neuvontaa liittyen työkokeiluihin, työllisyys Hankkeisiin sekä palkkauksiin haettavista lisäetuista.

Ohjaamossa tarjotaan nuorille aikuisille laaja-alaista henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta tukemalla nuoren omia voimavaroja ja aktiivista kansalaisuutta. Palvelussa pyritään tavoittamaan tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaamaan heitä palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään elämänhallintaa, osallisuutta yhteiskuntaan sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Ohjaamopalvelut tuottaa ohjaamon, starttipajan ja etsivän nuorisotyön palvelukokonaisuuksia.

Painopisteet toiminnassa

Talousarviovuonna 2023 henkilöstöpalveluiden toiminnan painopisteenä on osaamisen hallinnan järjestelmän käyttöönotto, henkilöstön perehdyttäminen, valmentavan johtamiskulttuurin edistäminen, mielen hyvinvoinnin ja työurajohtamisen kehittäminen, työterveyspalvelujen vaikuttavuuden arviointi sekä rekrytointiprosessin työnantajakuvan ja palkkausjärjestelmien kehittäminen.

Työllisyyspalveluissa vuoden 2023 painopisteenä on valmistautua TE-palveluiden siirtämiseen valtiolta kunnille, suunnitella muutoksen toteuttaminen ja yhteensovittaa täydentävät palvelut lakisääteisiä palveluja tukevaksi kokonaisuudeksi sekä sidosryhmäyhteistyön tiivistäminen.

Maahanmuuttopalveluissa juurrutetaan yhteinen toimintamalli maahanmuuttajien neuvontaan ja ohjaukseen yhteistyössä naapurikuntien kanssa, valmistautua ukrainalaispakolaisten kotikuntaoikeuden saamiseen ja sitä kautta kasvavaan neuvonnan ja ohjauksen tarpeeseen maahanmuuttopalveluissa sekä valmistautua tuleviin lakimuutoksiin.

Ohjaamopalveluissa painopisteenä on yhdenvertaisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen palveluissa ja kunnassa laajemminkin, sekä psykososiaalisen tuen mallin juurruttaminen ja palvelujen railojen poistaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Psykososiaalisen tuen ja asumisneuvonnan kehittäminen sen osana, luo selkeän yhdyspinnan hankalasti tällä hetkellä saavutettaviin hyvinvointialueen palveluihin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Jatkamme valmentavan johtamiskulttuurin edistämistä.

Kehitämme rekrytointiprosessin työnantajakuvaa ja palkkausjärjestelmiä

Valmistaudumme TE-palveluiden siirtämiseen valtiolta kunnille.

Juurrutamme yhteisen toimintamallin maahanmuuttajien neuvontaan ja ohjaukseen.

Keskitymme poistamaan palvelujen railoja yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella tapahtuu muutoksia henkilöstössä. Vuonna 2023 henkilöstöpalveluissa vakinaistetaan määräaikainen henkilöstösihteeri sekä palkataan määräaikainen henkilöstösihteeri ajalle 1.11.2022–31.12.2024. Maahanmuuttopalveluissa erityisohjaajan tehtävä nousee osa-aikaisesta kokoaikaiseksi vuoden 2023 ajaksi. Lisäksi toimintaa vahvistaa määräaikainen kotouttamisohjaaja 1.3.2023–31.12.2024 välisen ajan.

2.4.2 Hallinto- ja asiakaspalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja Niina Toikka

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 109	1 042	1 042	1 011	1 021	1 031	1 041	1 052
TOIMINTAKULUT	- 3 066	- 2 753	- 2 753	- 2 577	- 2 606	- 2 635	- 2 684	- 2 715
TOIMINTAKATE	- 1 957	- 1 711	- 1 711	- 1 566	- 1 586	- 1 604	- 1 642	- 1 663

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-10,20 %	-10,20 %	-6,40 %	1,13 %	1,11 %	1,86 %	1,15 %
TOIMINTAKATE	-12,56 %	-12,56 %	-8,47 %	1,28 %	1,13 %	2,37 %	1,28 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut
Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Toiminnan kuvaus

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille ja koordinoidaan ulkoisten juridisten palvelujen hankintaa, vastataan valtuuston, kunnanhallituksen, konsernijaoston, valtuustoasiain valmistelutoimikunnan, keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kuntakehityslautakunnan, teknisen lautakunnan ja rakennusvalvontajaoston esityslista- ja pöytäkirjatuoannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta ja asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta. Yksikkö huolehtii vaalien viranomaistehtävistä.

Palvelualueella turvataan keskusarkiston keskeisten lainmukaisten vaatimusten toteutuminen. Keskeisiä toimintoja ovat pitkään ja pysyvästi säilytettävän tiedon turvaaminen, tietopalveluprosessin sujuva toteuttaminen ja määräajan säilytettävien tietojen asianmukainen hävittäminen.

Holhustoimen edunvalvontapalvelut tuottaa Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirille ostopalveluna yleisen edunvalvojan palvelut edunvalvonta-alueelle, johon kuuluvat Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat.

Painopisteet toiminnassa

Vastauksena päätöksentekijöiden ja toimialueiden palveluodotuksiin asetetaan vuoden 2023 tavoitteeksi aiempaa keskitetympi ja käytettävämpi asianhallinta sekä sähköistetyt päätöksenteon prosessit. Kilpailutetaan ja otetaan käyttöön asianhallintajärjestelmä ja sähköinen arkisto. Sähköistä asiointia edistetään edelleen. Hallinnon tukipalveluiden keskittämistä ja palveluprosessien uudistamista jatketaan.

Juridisissa palveluissa tavoitteena ovat yhden luukun juridiset palvelut ja palvelun kehittäminen entistä paremmin toimialueiden tarvetta vastaavaksi. Yksikkö koordinoi jatkossa ulkopuolisen juridisen palvelun käyttämistä kunnassa. Hankkeiden ja sopimusten elinkaaren riskienhallinnan näkökulma huomioidaan entistä vahvemmin.

Holhustoimen edunvalvontapalveluissa tavoitteena on edetä palveluiden sähköistämässä ja asiantuntijuuden vahvistamisessa. Aiemmin voimakas kasvu on ollut 2 vuotta pysähdyksissä, mutta merkkejä kasvun palaamisesta on. Resursseja on seurattava tarkasti luvatus palvelun laadun varmistamiseksi ja liiallisen kiireen hallitsemiseksi.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Tavoitteemme on aiempaa keskitetympi ja käytettävämpi asianhallinta, sekä sähköistetyt prosessit.

Otamme käyttöön asianhallintajärjestelmän ja sähköisen arkiston.

Jatkamme tukipalveluiden keskittämistä ja palveluprosessin uudistamista.

Kehitämme juridisia palveluita vastaamaan paremmin toimialueiden tarpeita.

Etenemme edunvalvonnan palveluiden sähköistämässä ja asiantuntijuuden vahvistamisessa.

Henkilöstösuunnitelma

Hallinto- ja asiakaspalvelut -palvelualueen henkilöstöä vahvistetaan uudella vakituisella hallintopalvelusihteerillä vuoden 2023 alusta.

2.4.3 Talouden ohjaus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Markku Vehmas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	262	243	243	216	218	220	222	224
TOIMINTAKULUT	- 1 801	- 1 765	- 1 765	- 1 770	- 1 818	- 1 838	- 1 872	- 1 893
TOIMINTAKATE	- 1 538	- 1 522	- 1 522	- 1 555	- 1 600	- 1 618	- 1 650	- 1 669

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-2,00 %	-2,00 %	0,32 %	2,68 %	1,11 %	1,84 %	1,16 %
TOIMINTAKATE	-1,08 %	-1,08 %	2,15 %	2,92 %	1,12 %	1,96 %	1,19 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Talousohjaus
Controller-palvelut
Hankintapalvelut
Konsernivalvonta ja omistajaohjaus

Toiminnan kuvaus

Talousohjaus ja suunnittelun palveluyksikössä vastataan kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien kuntaa ja sen toimintaympäristöä koskevien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista. Yksikössä koordinoidaan kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua sekä talousarvion toteutuksen seuranta. Yksikössä huolehditaan koko kuntaa koskevan laskentatiedon kokoamisesta sekä rahoituksen suunnittelusta, järjestämisestä ja seurannasta. Yksikössä hoidetaan keskitetysti koko kunnan ostolaskujen esikäsittelyä ja yleislaskutusta. Yksikkö ostaa kirjanpidon, maksuliikenteen, ulkoisen raportoinnin ja reskontra- sekä perintäpalveluja ulkoiselta palveluntuottajalta.

Toimialueiden talouspäälliköt toimivat controller palvelut-yksikössä. Yksikön toimintaa kehitetään osana Talouden ohjausta; toiminnan painopisteenä ovat laadukas talouden suunnittelu ja raportointi, palveluverkko- ja investointilaskennan kehittäminen, toimintatapojen yhtenäistäminen sekä talouden kehittämishankkeiden tehokas läpivienti.

Hankintapalvelut yksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialueille. Yksikkö tukee toimialueiden hankintojen kilpailuttamista kouluttamalla, avustamalla ja osallistumalla hankinnan kaikissa vaiheissa tukitarpeen mukaan. Yksikkö vastaa koko kuntaa koskevista yhteishankintasopimuksista. Yksikkö tukee hankinnoissa myös kunnan tytäryhtiöitä resurssiensa mukaan.

Konsernivalvonnassa ja omistajaohjauksessa huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Palveluyksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa, tavoitteiden asetantaa, tuloksen kehittymistä, seurataan yhtiöiden hallitustyöskentelyä sekä tehdään tarvittavia esityksiä yhtiöiden toiminnan kehittämiseksi.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualueen vuoden 2023 tekemisen yhtenä painopisteenä on valmistella uusien talousjärjestelmien vuoden 2024 alkuun ajoittuva käyttöönotto. Myös talouden tiedolla johtamisen ratkaisujen kehitetään laajentamalla vuonna 2022 käyttöönotetun raportointityökalun käyttöä ja sen mahdollistamaa

kuntavertailuraportointia. Lisäksi kehitämme toimintaympäristöanalyysia, palveluiden kysynnän ennakointia ja talousvaikutuksia. Talouden ohjaus tukee osaltaan toimialueiden tuottavuustoimien toteuttamista sekä tarvittavien laskelmien tekemistä. Kunnan pitkän tähtäimen talouden suunnittelua ja mallintamista jatketaan Kasvun ja talouden hallintaohjelman sekä palveluverkkolaskelmien avulla.

Palvelualueella jatketaan talouden prosessien tehostamista. Talousarvio- ja tilinpääprosessin sujuvoittamista edistetään käyttöön otetun talousdokumenttiratkaisun avulla. Keskitetyillä taloustoiminnoilla pyritään vastaamaan ostolaskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyviin palvelutoiminnan tehokkuuden, jatkuvuuden ja laadun haasteisiin. Tavoitteena on jatkaa kunnan keskeisten yksiköiden myynti- ja ostolaskuprosessien kartoittamista ja kuvaamista, sekä toimenpiteitä prosessien sähköistämiseksi. Lisäksi alv-tiliöintiprosessia pyritään kehittämään. Automaation kehittämistä tullaan tekemään ohjelmistorobotiikan mahdollisuuksia kokeillen.

Kuntaorganisaation hankintojen johtamista edistetään hankintatoimen kehittämisprojektin avulla. Hankintapalvelut osallistui Keino-akatemian järjestämään Vaikuttavien julkisten hankintojen strategisen johtamisen kehittämisohjelmaan. Ohjelman myötä kartoitettiin hankintatoimen nykytilaa sekä haasteita ja niiden pohjalta käynnistettiin monivuotinen kehittämistyö, jonka tarkoituksena on sujuvoittaa ja johtaa kunnan hankintatoimea tavoitteellisesti. Lisäksi hankintojen johtamista edistetään mm. talousarvion yhteydessä laadittavalla hankintasuunnitelmalla sekä tiivistämällä vuorovaikutusta toimialueiden kanssa. Kunnan hankinnoista julkaistaan hankintakalenteri, jota päivitetään tarpeen mukaan vuoden aikana. Tavoitteena on panostaa enemmän suunnitteluvaiheeseen ja vahvistaa hankintojen kustannusohjausta, läpinäkyvyyttä sekä hyvää sisäistä ja ulkoista viestintää.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Valmistelemme uusien talousjärjestelmien käyttöönottoa.

Jatkamme talouden tiedolla johtamisen ratkaisujen kehittämistä.

Tehostamme talouden prosesseja.

Johdamme hankintoja hankintasuunnitelman mukaisesti.

Panostamme hankintojen suunnitteluvaiheeseen ja vahvistamme hankintaosaamista.

Henkilöstösuunnitelma

Talouden ohjauksen henkilöstön määrään ei tule muutoksia vuonna 2023.

2.4.4 Kehittäminen ja tietohallinto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja Timo von Behr

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	99	99	99	83	84	85	86	86
TOIMINTAKULUT	- 1 528	- 1 792	- 1 792	- 1 898	- 1 931	- 1 953	- 1 988	- 2 011
TOIMINTAKATE	- 1 428	- 1 693	- 1 693	- 1 815	- 1 847	- 1 868	- 1 903	- 1 925

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	17,27 %	17,27 %	5,95 %	1,74 %	1,14 %	1,79 %	1,16 %
TOIMINTAKATE	18,50 %	18,50 %	7,25 %	1,76 %	1,14 %	1,87 %	1,16 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kehittäminen

Digitalisaatio ja tietohallinto

ICT-palvelut

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualue vastaa kunnan kehittämisen kokonaisohjauksesta, digitalisaation ja tietohallinnon johtamisesta sekä päivittäisten ICT-palveluiden tuottamisesta.

Kehittämisen osalta palvelualueelta johdetaan kehittämisen johtoryhmän toimintaa ja tuetaan yhteisen kehittämisen hallinnassa ylläpitämällä kunnan yhteistä kehittämismallia sekä siihen liittyviä työkaluja ja osaamista. Lisäksi vastuulle kuuluu kunnan yhteisen kehittämissalkun hallinta ja kunnan strategiatyön edistäminen.

Palvelualueelta johdetaan keskitetysti myös kunnan digitalisaatiota ja tietohallintoa sekä tuotetaan kunnan perustietotekniikkapalvelut. Tietohallinnon ja digitalisaation keskitetty johtaminen on keskiössä tulevaisuuden kuntapalveluiden järjestämisessä mahdollistaen sujuvat ja tietoturvalliset sähköiset asiointiprosessit.

ICT-palvelut mahdollistavat kunnan työntekijöiden ja sidosryhmien sujuvan ja tietoturvallisen työskentelyn, mikä tekee palvelun tuottamisesta kriittisen koko kunnan toiminnan näkökulmasta. Tuotettaviin palveluihin kuuluu mm. verkko- ja konesalipalvelut, laitepalvelut sekä näihin liittyvät ICT-tukipalvelut.

Painopisteet toiminnassa

Kehittämisen osa-alueella vuoden 2023 painopisteenä on kunnan kehittämistoiminnan aktiivinen johtaminen ja tähän liittyvien käytäntöjen uudistaminen. Lisäksi panostamme tiedolla johtamisen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja kunnan strategiatyöhön.

Digitalisaation ja tietohallinnon osalta painopisteenä on edistää yhteisen sähköisen asioinnin alustan hankintaa, kehittämistä ja käyttöönottoa, minkä lisäksi tukea merkittävien järjestelmähankkeiden (mm. sähköisen arkiston ja asianhallinnan, talous- ja HR-järjestelmien sekä paikkatietojärjestelmän uudistukset)

arvioinnissa ja toteutuksessa. Lisäksi panostamme digitalisaation keskitettyyn johtamiseen erityisesti digitalisaatio-keino-ohjelman kautta.

ICT-palveluiden näkökulmasta painopisteenä on varmistaa kunnan toiminnan mahdollistavien perustietotekniikkapalveluiden tuottaminen laadukkaasti, tietoturvallisesti ja sujuvan työskentelyn mahdollistaen. Talousarviovuonna panostamme erityisesti myös käyttäjätiedon keskitettyyn hallinnoinnin parantamiseen edistämällä identiteetin- ja pääsynhallinnan järjestelmän käyttöönottoa. ICT-palveluiden toiminta on toimintaympäristön ohjaamana muuttumassa perinteisestä tukipalvelusta kohti yhä kriittisempää asiantuntijapalvelua.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Panostamme tiedolla johtamisen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja strategiatyöhön. Hankimme, kehitämme ja otamme käyttöön yhteisen sähköisen asioinnin alustaratkaisun. Tuemme kunnan merkittävimpien IT-hankkeiden toteutuksessa. Hankimme, kehitämme ja otamme käyttöön uuden käyttövaltuushallinnan ratkaisun. Arvioimme ja kehitämme nykyisiä ICT-palvelun tuottamisen tapoja.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueen henkilöstön määrä kasvaa yhdellä. ICT-palveluihin on suunniteltu uusi ICT-asiantuntijan määräaikainen tehtävä aikavälille 01.01.2023-31.12.2023 toimintamallien tehostamiseksi sekä sujuvan ja tietoturvallisuuden palvelutuotannon mahdollistamiseksi.

SIVISTYS

*”Yhdessä
kohti uutta.”*

Sivistys nettokulut
€/asukas
2 299

Kasvatus- ja sivistyspalvelut
nettokulut €/asukas
2 101

Kulttuuri ja vapaa-aika
-palvelut nettokulut €/asukas
198

2.5 SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	16 230	15 656	15 656	15 906	16 065	16 226	16 388	16 552
Myyntituotot	10 511	11 023	11 023	11 609	11 725	11 842	11 960	12 080
Maksutuotot	3 397	3 757	3 757	3 337	3 370	3 404	3 438	3 472
Tuet ja avustukset	1 968	458	458	542	547	553	558	564
Muut toimintatuotot	353	419	419	419	423	427	431	435
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 103 061	- 105 456	- 105 480	- 109 570	- 111 510	- 111 766	- 112 884	- 114 880
Henkilöstökulut	- 59 331	- 59 718	- 59 718	- 61 782	- 63 020	- 63 020	- 63 650	- 64 923
Palvelujen ostot	- 15 355	- 15 425	- 15 449	- 15 949	- 16 180	- 16 269	- 16 431	- 16 669
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 957	- 4 153	- 4 153	- 4 265	- 4 379	- 4 379	- 4 423	- 4 511
Avustukset	- 5 072	- 5 494	- 5 494	- 5 626	- 5 738	- 5 718	- 5 795	- 5 911
Muut toimintakulut	- 19 347	- 20 666	- 20 666	- 21 948	- 22 193	- 22 360	- 22 584	- 22 865
TOIMINTAKATE	- 86 832	- 89 800	- 89 824	- 93 664	- 95 445	- 95 540	- 96 496	- 98 328

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	2,35 %	2,35 %	3,90 %	1,77 %	0,23 %	1,00 %	1,77 %
TOIMINTAKATE	3,45 %	3,45 %	4,30 %	1,90 %	0,10 %	1,00 %	1,90 %

Toimialueen palvelualueet

Sivistyksen tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Oppiminen

Kulttuuri

Vapaa-aika

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

- Hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen panostaminen (korona-aika, rajoitukset, Ukrainan sota)
- Sivistyksen palveluverkon edistäminen
- Varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuudet (2030)
- Varhaiskasvatuslain muutokset lapsen tuen asioissa
- Esiopetuksen kaksivuotinen kokeilu jatkuu (2 yksikköä)
- Oppilas- ja opiskelijahuollon siirtyminen hyvinvointialueille 1.1.2023
- OKM:n Oikeus Oppia –kehittämishojelman vaikutukset kunnissa
- Oppivelvollisuuden tuomat muutokset myös jatkossa
- Lapsi- ja oppilasmäärän positiivinen suunta
- Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa palvelutuotantoon

Sivistyksen toiminta-ajatuksena on vahvistaa elinikäistä hyvinvointia, kestävää elämäntapaa, kasvua ja oppimista sekä tuottaa hyvää elämää ja iloa. Tulevaisuuden kunta ja sen pito- ja vetovoima rakentuvat vahvasti Sivistyksen toimialan palveluihin. Sivistyspalveluilla edistetään ja ylläpidetään hyvää, vahvistetaan demokratian toteutumista sekä etsitään keinoja ratkaista ja ennaltaehkäistä ongelmia.

Tärkeä osa laadukkaita palveluita on hyvä, toimiva palveluverkko sekä osaava, innostunut henkilöstö. Sivistyksen palveluverkon uudistaminen jatkuu Monion lukio- ja kulttuuritalo, Tuusulanjärven kampuksen, Peltokaaren päiväkodin, Rykmentinpuiston, Riihikallion ja Lahelan monitoimikampusten projektien edistämällä. Johtamisen, osaamisen, toimintakulttuurin sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä viedään eteenpäin koko toimialueella. Monipuolisia ja laadukkaita kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluita kehitetään

yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Urheilukeskuksen kehittämistä jatketaan, tavoitteena monipuolinen eri urheilulajien sekä harrastuksien keskus ja lisääntyvät vapaa-ajan mahdollisuudet. Kestävän tulevaisuuden rakentaminen ja vastuullisuus ovat keskeinen osa palveluiden kehittämistä ja osallisuutta. Vaikutamme hyvinvoinnin ja ympäristön kestävyttä edistäviin asenteisiin ja teemme tavoitteen mukaisia toteutus- ja taloustratkaisuja. Hyvinvoinnin vahvistaminen on yhteinen keskeinen tehtävä 1.1.2023 aloittavan hyvinvointialueen palveluiden kanssa.

Talous ja tuottavuus

Sivistyksen toimialueen sitova toimintakate on 93,7 milj. euroa, kasvua 3,9 milj. euroa (4,3 %) vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan kokonaismenot 100,3 milj. euroa kasvavat 4,0 % (3,8 milj. euroa) ja tuotot 14,7 milj. euroa kasvavat 2,6 % (0,4 milj. euroa) vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Toimintakate 85,6 milj. euroa heikkenee vuoden 2022 toimintakatteeseen verrattuna 4,2 % (3,4 milj. euroa).

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisen toiminnan kokonaismenot 9,3 milj. euroa kasvavat 3,3 % (0,3 milj. euroa) ja tuotot 1,2 milj. euroa laskevat 8,9 % (0,1 milj. euroa) vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Toimintakate 8,1 milj. euroa heikkenee vuoden 2022 toimintakatteeseen verrattuna 5,4 % (0,4 milj. euroa).

Strategian toteuttaminen

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositavoite 2023
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> • 1.6 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa • 1.7 Kehitämme opetuksen, kirjastojen ja museoiden sähköisiä palveluita • 1.8 Jatkamme prosessien sujuvoittamista • 1.10 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun toimintaa ylikunnallisesti. • 1.11 Arvioimme ja kehitämme kulttuuripalveluiden ja vapaa-aikapalveluiden laatua.
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen	<ul style="list-style-type: none"> • 5.1 Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet. • 5.3 Vakiinnutamme lasten ja nuorten matalan kynnyksen maksuttoman harrastustoiminnan jokaiselle koululle. • 5.4 Valmistelemme harrastus- ja kulttuuritarjonnan laajentamista Monioon. • 5.5 Lisäämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia	<ul style="list-style-type: none"> • 6.4 Vahvistamme moniammatillisesti lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointia, elinolosuhteita ja vaikutusmahdollisuuksia.

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

11. Rakennamme kestävästä tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

- 6.7 Tarjoamme kuntalaisille ja valituille sidosryhmille hyvinvointivalmennusta resurssien mukaan.
- 7.1 Yhdenmukaistamme avustuskäytännöt kuntatasolla.
- 8.4 Lisäämme avoimuutta ja luomme tilaa ja aikaa kohtaamisille henkilöstön ja opiskelijoiden välille oppilaitoksissa.
- 8.5 Kehitämme yhteistyötä ja osaamisen jakamista koulujen sisällä ja niiden välillä. Kehitämme oppilaiden koulurajat ylittävää yhteistyötä.
- 8.6 Kouluruokaryhmät aloittavat uudelleen aktiivisen toimimisen ja varhaiskasvatuksessa lasten osallisuus ruokakasvatuksessa toteutuu.
- 8.7 Edistämme kirjastossa aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa.
- 9.1 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arviointia
- 9.2 Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää ja tiedolla johtamista ja mahdollistamme jaetun johtamisen
- 9.3 Vahvistamme elinikäistä oppimista ja kehitämme toimintaa kuntalaisten tarpeita vastaavaksi.
- 10.2 Teemme laadukasta sisäilmatyötä
- 10.5 Tuemme toimialueilla sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuustyötä että tietoturvallisuuden edistämistä digitaalisissa palveluissa
- 10.6 Vahvistamme lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta.
- 11.3 Kehitämme ympäristökasvatussuunnitelman mukaista toimintaa varhaiskasvatuksessa
- 11.4 Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030-tavoitteiden mukaisesti.
- 11.5 Vähennämme hävikkiä 25 % verrattuna vuoteen 2019 ruokapalveluissa
- 11.6 Otamme käyttöön ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelman ja tarkastelemme ja kehitämme vastuullisuutta monipuolisesti.
- 14.1 Tehostamme ja lisäämme tilojen käyttöä ja sovellamme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia, pelisääntöjä ja hallintamallia kampushankkeissa

Henkilöstösuunnitelma

Sivistyksen toimialueen henkilöstötarpeet tulee määrällisesti ja laadullisesti ennakoida vastaamaan toiminnan tarpeita, lainsäädännön muutoksia (varhaiskasvatustalaki, museolaki ja lukiolaki) ja toimintaympäristöön liittyviä muutoksia (palveluverkon muutokset). Henkilöstön saatavuus on varmistettava ja tämä koskee erityisesti varhaiskasvatusta ja ruokapalveluita.

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne on lakisääteisesti muutoksessa vuoteen 2030 mennessä. Lapsiryhmien toiminnasta vastaavat tällä hetkellä pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettajat (1/3) ja lastenhoitajat (2/3). Vuoteen 2030 mennessä puolet lastenhoitajien tehtävistä tulee muuttua eläköitymistien ja poistumisien myötä varhaiskasvatuksen sosionomien tehtäviksi. Sosionomin nimike tulee ottaa vuonna 2023 käyttöön ja saada sille hinnoittelutunnus.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärät ovat olleet ennusteista huolimatta nousussa. Pienten lasten (alle 3v.) palveluiden tarve ja käyttö on lisääntynyt, joka vaikuttaa päiväkotipaikkojen riittävyyteen laskennallisen kertoimen kautta (1,75). Lisäksi lapsiperheiden muutto kuntaan vaatii kykyä vastata äkilliseen tarpeeseen läpi koko toimintavuoden.

Oppimisen palvelualueella yläkoulun oppilasmäärä kasvaa ja alakoulun oppilasmäärä pienenee ennusteen mukaan. Tällä ei ole merkittävää vaikutusta henkilöstömäärään, koska opetusryhmien määrä ei todennäköisesti pienene palveluverkon rakenteesta johtuen.

Oppilaiden hyvinvointia ja oppimisen tukemista vahvistetaan resursoimalla kouluvalmentajiin ja laaja-alaisiin erityisopettajiin sekä vakinaistamalla koulunkäynninohjaajia.

Vapaa-aikapalveluissa tavoitellaan tehokkaampaa koulunuorisotyötä, ikäluokkien parempaa tuntemusta ja tapahtumien sekä talojen ulkopuolella tapahtuvan toiminnan parempia kehittämismahdollisuuksia vakinaistamalla henkilöstöä.

Kulttuuripalveluissa vahvistetaan lisäresurssilla lasten ja nuorten kirjastotyötä sekä toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumista.

2.5.1 Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	6 124	6 261	6 261	6 177	6 239	6 301	6 364	6 428
TOIMINTAKULUT	- 5 567	- 5 906	- 5 907	- 5 936	- 6 049	- 6 054	- 6 115	- 6 232
TOIMINTAKATE	556	355	354	241	190	247	249	196

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	6,10 %	6,10 %	0,49 %	1,90 %	0,09 %	1,00 %	1,91 %
TOIMINTAKATE	-36,36 %	-36,36 %	-31,89 %	-21,29 %	29,94 %	1,00 %	-21,23 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toimialueen hallinto
Ruokapalvelut

Toiminnan kuvaus

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Ruokapalvelut tuottavat palveluita koulu- ja varhaiskasvatusyksiköille. Rykmentinpuiston keskuskeittiö sijaitsee Hyrylässä, keskuskeittiöllä valmistetaan valtaosa tuusulalaisten koulujen ja päiväkotien ruoasta.

Painopisteet toiminnassa

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistaminen sekä laadun ja arvioinnin kehittäminen yhdessä palvelualueiden kanssa.

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2023.

Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelman käyttöönotto alkaa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistämme henkilöstön hyvinvointia sekä osaamista

Toteutamme hyväksytyä palveluverkkosuunnitelmaa ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa

Kehitämme lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä 1.1.2023 aloittavan hyvinvointialueen kanssa

Teemme laadukasta sisäilmatyötä yhteistyössä tilapalveluiden kanssa

Ruokapalvelut tarjoavat arviolta aterioita vuoden 2023 aikana yhteensä 2 141 960 suoritetta

Kehitämme vastuullisia ruokapalveluita yhdessä käyttäjien kanssa

Lisäämme keittiötyön houkuttelevuutta luomalla henkilökunnalle mahdollisuuksia vaikuttaa tekemäänsä työhön ja innostamalla henkilöstöä kehittämään omaa työtään.

Henkilöstösuunnitelma

Sivistyksen tukipalveluiden henkilöstön määrään ei tule muutoksia vuonna 2023.

2.5.2 Varhaiskasvatus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 633	2 268	2 268	1 968	1 987	2 007	2 027	2 048
TOIMINTAKULUT	- 27 729	- 28 525	- 28 533	- 30 336	- 30 881	- 30 943	- 31 253	- 31 814
TOIMINTAKATE	- 25 096	- 26 258	- 26 265	- 28 368	- 28 894	- 28 936	- 29 225	- 29 767

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	2,90 %	2,90 %	6,32 %	1,80 %	0,20 %	1,00 %	1,80 %
TOIMINTAKATE	4,66 %	4,66 %	8,01 %	1,85 %	0,15 %	1,00 %	1,85 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallinen varhaiskasvatus

Esiopetus

Yksityinen varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Yksi varhaiskasvatuksen keskeisimmistä tavoitteista on lasten hyvinvoinnin tukeminen. Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään huomiota lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin perinteisten oppimistavoitteiden lisäksi. Hyvinvointi tukee tehokasta oppimista ja oppiminen lisää hyvinvointia. Tärkeää on kehittää varhaiskasvatuksen laatua ja johtamista

Painopisteet toiminnassa

Päivitetyn vasun mukainen pedagoginen kehittäminen ja johtaminen

Varhaiskasvatuslain muutokset lapsen tukeen

Ympäristökasvatussuunnitelma toiminnan kehittäminen

Palveluverkkohankkeiden edistäminen varhaiskasvatuksen osalta: Peltokaari, Kirkonkylä, Lahelan kampus.

Päiväkoti Martta Wendelinin toiminnan käynnistyminen

Johtamisen laadun arviointi ja kehittäminen hankerahoituksella

Varhaiskasvatuksen hallinnon ja johtamisrakenteiden uudistaminen ja kehittäminen yhteistyössä päiväkodin johtajien kanssa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Palveluverkkohankkeista Peltokaaren päiväkoti Jokelaan valmistuu vuoden 2024 aikana.

Etelä-Tuusulassa kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää tulee kasvattaa vuoden 2023 alusta Neitoperhonkujan tiloihin

Jokelan alueelle perustetaan Metsäryhmä Kolsa-Lepolan yksikköön

Perhevapaaudistuksen vaikutukset varhaiskasvatuksen aloittamisikään ja varhaiskasvatuspaikkojen käyttöön

Palvelusetelin käyttöönotto 1.8.2023

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tiivistäminen Covid-19 jälkeen

Johtamisen kehittäminen hanketoiminnan ja johtamiskoulutuksen kautta

Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuksessa jatketaan varhaiskasvatustilain henkilöstöstä antaman määräyksen toteuttamista. Henkilöstörakenteen muutos lisää henkilöstön kustannuksia vuoteen 2030 asti. Sosionomin ammattinimike tulee ottaa käyttöön ja määriteltävä hinnoittelutunnus. Sosionomit palkataan avoimiksi tuleviin lastenhoitajien tehtäviin. Tehtäviä muutetaan sosionomeiksi eläköitymistien ja poistumien myötä 2030 voimaan tulevan lakivelvoitteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa yhteensä n.100 tehtävän muuttamista seuraavan 8 vuoden aikana.

Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteita kehitetään, kun siirrytään toimimaan isompiin yksiköihin. Muutos johtamismalliin yli 8-ryhmäisissä yksiköissä ja vuoropäivähoitoa antavissa yksiköissä. Johtajuutta vahvistamalla vahvistetaan yksikön pedagogista toimintaa ja lisätään lasten hyvinvointia. Vuoden 2023 osalta 1 htv.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen lisäämiseen varaudutaan 6 htv:llä.

Varhaiskasvatuksessa 1.8.2023 käyttöön otettava palvelusetelin valmistelua ja käyttöönotto vaatii lisäresurssin palvelusetelin maksatukseen, talousasiantuntijan tehtävä.

2 avustajan tehtävän muuttaminen taidepedagogeiksi 1.8.23

1 varhaiskasvatuksen erityisopettaja 1.8.23, Lakimuutos lapsen tuen järjestämisestä

2.5.3 Oppiminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	6 576	5 779	5 779	6 533	6 599	6 665	6 731	6 798
TOIMINTAKULUT	- 60 777	- 62 035	- 62 049	- 64 015	- 65 140	- 65 297	- 65 950	- 67 109
TOIMINTAKATE	- 54 201	- 56 256	- 56 270	- 57 482	- 58 541	- 58 633	- 59 219	- 60 310

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	2,09 %	2,09 %	3,19 %	1,76 %	0,24 %	1,00 %	1,76 %
TOIMINTAKATE	3,82 %	3,82 %	2,18 %	1,84 %	0,16 %	1,00 %	1,84 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Perusopetus

Kasvun ja oppimisen tuki

Lukio

Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus

Toiminnan kuvaus

Oppimisen palvelualueella toimintaa kehitetään opetussuunnitelman ja sivistyksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaan. Tavoitteena on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot, edistää oppimistaitojen oppimista, antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja varmistaa riittävät taidot jatko-opintoihin.

Painopisteet toiminnassa

Agenda2030 –tavoitteita edistetään koko palvelualueen toiminnassa

Palveluverkon hankkeiden edistäminen ja toimintakulttuurin kehittäminen

TVT strategian päivittäminen Uudet lukutaidot -tavoitteiden mukaiseksi

Harrastustoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen hankerahoituksen avulla

Tiimityön, yhteisopettajuuden ja osaamisen jakamisen kehittymisen edistäminen

Monion toiminnan käynnistäminen

Johtamisen, johtamisjärjestelmän tehtäväkuvien ja tukiresurssien kehittäminen

Yhteisöllisyyden palauttaminen

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Oppilas- ja opiskelijamäärät muuttuvat aloittavien ikäluokkien pienentyessä. Oppilaita muuttaa kuntaan aiempia vuosia enemmän, joten vaikutus oppilasmäärään ei ole kovin suuri. Lukiokoulutuksessa opiskelijamäärän odotetaan nousevan Monion avautumisen myötä noin 50 opiskelijalla.

Palveluverkon kehittyessä Monion toiminta alkaa 1.8.2023. Tuusulanjärven ja Rykmentinpuiston hankkeissa aloitetaan muutosvalmennus uuden yksikön toimintakulttuurin rakentamiseksi. Riihikallion ja Rykmentinpuiston rakentaminen on alkamassa.

Tiimityön ja yhteisopettajuuden kehittymistä edistetään korona-ajan jälkeen koulutusten ja osaamisen jakamisen kautta. Osaamisen jakamiselle määritellään toimintamalleja, joiden kautta sitä voidaan toteuttaa paremmin yksiköiden välillä.

Johtamisjärjestelmän tehtävänkuvia tarkastetaan laajemmin ja samalla arvioidaan johtamisen ja sen tukiresurssien riittävyyttä ja kohdentamista. Työtä tehdään jo huomioiden tulevat palveluverkon muutokset ja yksiköiden yhdistymiset.

Henkilöstösuunnitelma

Yläkoulun oppilasmäärä kasvaa ja alakoulun oppilasmäärä pienenee ennusteen mukaan. Tällä ei ole merkittävää vaikutusta henkilöstömäärään, koska opetusryhmien määrä ei pienene palveluverkon rakenteesta johtuen. Tuntiresurssin kasvu näkyyne yläkoulussa alakoulun tuntiresurssin pienentyessä.

Monioon perustetaan 2 koulumestarin tai palvelukoordinaattorin määräaikaista tehtävää ajalle 1.6.2023-31.12.2025. Nimike ja palkkaus tarkennetaan talousarvioprosessin aikana. Ohjaajien vakinaistamista jatketaan ja 6 määräaikaista tehtävää muutetaan vakituiseksi tehtäviksi.

Erityisopetuksen resurssia lisätään ja perustetaan 2 uutta laaja-alaisen erityisopettajan virkaa. Oppivelvollisuuden laajeneminen, kunnan ohjaus- ja valvontavastuun toteuttaminen sekä lukion oppilasmäärän tuleva kasvu vaativat oppilaanohjauksen resurssin lisäämistä ja tätä varten perustetaan oppilaanohjaajan virka.

Johtamisen tukemiseksi lisätään 1 vakituinen koulusihteerin tehtävä ja koulusihteerien resurssin jako koulujen välillä tarkastetaan muuttuneen resurssin myötä. Nyt määräaikaisena tehtävänä oleva sivistyksen järjestelmäsihteerin tehtävä on välttämätöntä vakinaistaa vuoden 2024 talousarviossa. Oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi perustetaan 3 kouluvalmentajan tehtävää ja 2:n kasvatusohjaajan tehtävänimike muutetaan kouluvalmentajiksi. Tällöin kunnassa työskentelee 1.8.2023 alkaen yhteensä 5 kouluvalmentajaa. Samalla lakkautetaan 3 kasvatusohjaajan vakituista tehtävää, joita ei ole täytetty. Valmistavaan opetukseen on perustettu lisäryhmä syksystä 2023. Ryhmän henkilöstölle (opettaja ja ohjaaja) ei ole määrärahavarausta talousarviossa, koska ryhmä on jouduttu perustamaan talousarviokehyksestä päättämisen jälkeen. Valmistavan opetusten ryhmien tehtävien vakinaistamista on arvioitava vuoden 2024 talousarviossa.

2.5.4 Kulttuuri

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	330	313	313	313	317	320	323	326
TOIMINTAKULUT	- 3 774	- 3 857	- 3 858	- 4 066	- 4 119	- 4 127	- 4 168	- 4 243
TOIMINTAKATE	- 3 443	- 3 543	- 3 544	- 3 752	- 3 802	- 3 807	- 3 845	- 3 917

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	2,23 %	2,23 %	5,42 %	1,80 %	0,19 %	1,00 %	1,81 %
TOIMINTAKATE	2,93 %	2,93 %	4,25 %	1,87 %	0,12 %	1,00 %	1,87 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kirjasto
Kulttuuri- ja museopalvelut

Toiminnan kuvaus

Kulttuurin palvelualueeseen kuuluu kulttuuripalvelut, museo ja kirjasto. Kulttuuripalvelut tuottaa palveluja kaikille ikäryhmille mahdollistaen kuntalaisten pääsyn tietoon, sivistykseen ja omaan historiaansa.

Kulttuuripalvelut tuottaa sekä järjestää erilaisia kulttuuritapahtumia ja -palveluita usein yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Tuusulan kunnan museokohteita ovat Taitelijakoti Erkkola, Haloseniemi ja Klaavolan talo. Museo vastaa Aleksis Kiven kuolinmökkin ja Kellokosken sairaalanmuseon avoimna pidosta ja asiakaspalvelusta. Kunnalla on sopimus sekä Ilmatorjuntamuseon että Työläiskotimuseon kanssa. Museolla on laajat taide- ja kulttuurihistorialliset kokoelmat. Kirjastopalveluita tuotetaan lähipalveluina kolmessa kirjastossa sekä kirjastoautossa.

Painopisteet toiminnassa

Tuusulan kirjastoissa otetaan käyttöön Kirkes-kirjastojen yhteinen, uusi kirjastojärjestelmä.

Kulttuuripalvelut aloittaa toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisen. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yhteinen asiakasraati keskittyy vuonna 2023 Monion palveluihin.

Museon kokoelmien saavutettavuutta parannetaan kehittämällä digitaalista kokoelmanhallintaa ja valmistelemalla kokoelmatietojen Finna-yhteensopivuutta. Halosenniemen kehittämissuunnitelmaa edistetään jatkamalla taiteilijakodin kunnostamista ja edistämällä uuden asiakaspalvelurakennuksen hankesuunnitelmaa. Museo- ja kulttuuripalvelujen työskentely-, näyttely- ja kokoelmatilakysymykset on ratkaistava. Palveluverkon taideohjelma edistetään suunnitelmallisesti. Järvenpään, Keravan ja Tuusulan museot vievät yhdessä eteenpäin virtuaalista museokeskushanketta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Halosenniemen hankesuunnitelman edistäminen

Uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto

Kokoelmahallintaohjelman Finna-valmius

Taidekasarmin kunnostuksen eteneminen

II asteen kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen

Tuusulan taideohjelman kehittäminen

Ylikunnallisen virtuaalimuseon kehittämissuunnitelman valmistuminen

---

Tilojen toimivuus sekä palveluiden laadun arviointi ja kehittäminen asiakaskokemuksen pohjalta. Kohteina erityisesti pääkirjasto ja Monio ja urheilukeskus (KuVa:n yhteinen tavoite kehittämissuunnitelmasta)

Henkilöstösuunnitelma

Kirjastonhoitaja lasten ja nuorten kanssa tehtävään kirjastotyöhön.

2.5.5 Vapaa-aika

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	567	1 035	1 035	915	924	933	943	952
TOIMINTAKULUT	- 5 214	- 5 133	- 5 134	- 5 217	- 5 301	- 5 324	- 5 377	- 5 462
TOIMINTAKATE	- 4 647	- 4 098	- 4 099	- 4 303	- 4 377	- 4 391	- 4 435	- 4 510

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-1,54 %	-1,54 %	1,63 %	1,61 %	0,43 %	1,00 %	1,57 %
TOIMINTAKATE	-11,80 %	-11,80 %	4,97 %	1,74 %	0,31 %	1,00 %	1,69 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
Uimahalli ja terveysliikuntapalvelut

Toiminnan kuvaus

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä edistää eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja matalan kynnyksen osallisuutta. Palvelualue parantaa lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea sekä mahdollistaa sosiaalisia kohtaamisia eri ympäristöissä. Palvelualue edistää toiminnassaan positiivisten vuorovaikutustilanteiden syntymistä ja kehittää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia. Vapaa-aikapalvelut on mukana tukemassa kuntalaisten hyvinvointia ja jakamalla avustuksia, verkostoitumalla asiantuntijaryhmissä, tekemällä kuntayhteistyötä, toimimalla kuntalaisten, yhdistysten ja kumppaneiden kanssa sekä osallistumalla viher- ja virkistysalueiden kehittämistöimiin. Palvelualue toteuttaa toiminnassaan sivistyksen toimialan kehittämissuunnitelmaa. Palvelualue tekee kuntayhteistyötä ja toimii verkostoissa, ylläpitää liikuntalaitoksia ja järjestää nuorisotalotoimintaa kaikissa kuntakeskuksissa.

Painopisteet toiminnassa

Kohtaamistyön merkitys korostuu nuorisotyössä ja talotyö saa rinnalleen yhä monipuolistuvia nuorten elämää tukevia palvelumuotoja. Palvelukeskuksen uuden nuorisotilan suunnittelu etenee. Kuntayhteistyötä tiivistetään. Nuorten ikäluokkia tavoitetaan yhä enemmän tehokkaamman koulunuorisotyön avulla. Nuorisotyön viestintää lisätään.

Palvelualue panostaa suosittujen ja isoja käyttäjämääriä keräävien liikunta- ja ulkoilupaikkojen hoitoon ja ylläpitoon. Investointeja tehdään maltillisesti ja painopistettä siirretään olevien paikkojen monipuolistamiseen ja hoidon parantamiseen. Energiatehokkaita ratkaisuja toiminnassa jatketaan ja lisätään. Urheilukeskuksen monitoimihallin 2 vaihe aloitetaan, urkka-aukio ja liikenteen järjestelyt monitoimihallin ympärillä suunnitellaan. Luontoliikuntakohteita parannetaan eri puolilla Tuusulaa.

Uimahallin kassan ja kahvilan muutossuunnittelu ja toteutus parantaa asiakaskokemusta ja palvelutoimintaa. Kuntotutkimukset ja selvitykset tuovat pitkäjänteisyyttä kunnossapitoon ja aikatauluttaa korjaus- ja kunnostustoimenpiteitä tuleville vuosille.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Matalan kynnyksen nuorisotyö muuttaa muotoaan ja monipuolistuu. Kohtaamiset nuorten arjessa korostuvat

Kaikki nuorisotyön yksikön vakanssit vakainaistetaan. Muutos tukee lasten ja nuorten kanssa tehtävää pitkäjänteistä nuorisotyötä

Investointi- ja käyttömenoja kohdennetaan erityisesti kunnossapitoon ja toiminnallisiin parannuksiin, energiakysymykset korostuvat

Arkisen liikkumisen ja harrastamisen edellytysten varmistaminen on kunnan tärkeä yhteinen tehtävä
Vaikka luontokohteiden ja lähimetsien merkitys vetovoimatekijöinä kasvaa, virkistysalueet vähenevät asuntorakentamisen tieltä

Uimahallin ympäristö kehittyi voimakkaasti. Uimahallin laajennustarpeet on huomioitava osana kehitystä
Liikuntapaikkojen houkuttelevuutta parannetaan. Urheilukeskuksen monitoimihallin rakentaminen alkaa

Henkilöstösuunnitelma

Nuorisopalvelut vakinaistaa määräaikaiset osa-aikaiset työsuhteet. Muutoksella tavoitellaan tehokkaampaa koulunuorisotyötä, ikäluokkien parempaa tuntemusta ja tapahtumien sekä talojen ulkopuolella tapahtuvan toiminnan parempia kehittämismahdollisuuksia. Jokaiseen nuorisotaloon palkataan lisäksi toinen kokopäiväinen työntekijä, joka toimii työparina nykyiselle nuoriso-ohjaajalle. Kustannusvaikutus yhdelle kokoaikaiselle nuorisotyöntekijälle / vuosi on 25 000 €. Toimintavuonna 2023 palkataan vakituinen nuorisotyöntekijä Lahelaan.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

*"Kehitämme
elinvoimaa."*

Nettokulut
€/asukas
96

Kiinteistönhoito
159 808 M2

Siivous
118 800 M2

2.6 KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Heikki Lonka

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	39 456	31 121	31 021	30 894	31 202	31 514	29 830	30 128
Myyntituotot	3 654	3 429	3 679	3 520	3 640	3 757	3 875	3 974
Maksutuotot	4 852	4 181	4 531	4 766	4 776	4 784	4 792	4 800
Tuet ja avustukset	66	0	0	6	6	6	6	6
Muut toimintatuotot	30 884	23 512	22 812	22 601	22 781	22 968	21 157	21 348
Valmistus omaan käyttöön	541	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 31 979	- 32 883	- 32 487	- 33 941	- 34 743	- 34 822	- 35 171	- 35 711
Henkilöstökulut	- 9 323	- 9 726	- 9 726	- 10 482	- 10 825	- 11 068	- 11 196	- 11 383
Palvelujen ostot	- 14 215	- 14 810	- 15 114	- 15 407	- 15 860	- 15 686	- 15 805	- 15 913
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 5 172	- 5 057	- 5 057	- 6 150	- 6 229	- 6 210	- 6 282	- 6 499
Avustukset	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100
Muut toimintakulut	- 3 168	- 3 191	- 2 491	- 1 801	- 1 729	- 1 758	- 1 787	- 1 816
TOIMINTAKATE	8 018	- 1 662	- 1 365	- 2 947	- 3 441	- 3 208	- 5 242	- 5 483

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	1,59 %	1,59 %	3,22 %	2,36 %	0,23 %	1,00 %	1,53 %
TOIMINTAKATE	-117,02 %	-117,02 %	77,32 %	16,75 %	-6,76 %	63,39 %	4,60 %

Toimialueen palvelualueet

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Projektitoimisto

Maankäyttö ja paikkatieto

Kaavoitus

Rakennusvalvonta

Yhdyskuntatekniikka

Tilapalvelut

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Toteutamme palveluverkon pitkän aikavälin linjaukset koulu- ja päiväkotirakentamisen osalta; saamme valmiiksi Monion monitoimirakennuksen, jatkamme Tuusulanjärven ja Riihikallion kampusten rakentamista sekä aloitamme Rykmentinpuiston monitoimikampuksen rakentamisen.

Hyödynnämme enenevässä määrin digitalisaatiota, parannamme täten sekä tuottavuutta että asiakaspalvelua. Painopisteinä sähköisten järjestelmien kehittämisessä ovat erityisesti katurekisteri, taitorakennerekisteri, Lupapiste.fi käytön laajentaminen sekä palautejärjestelmän kehittäminen.

Hyväksymme yleiskaavan 2040. Toteutamme keskustojen täydennysrakentamista ja kehitämme niiden elinvoimaa. Jatkamme Focus-alueen kehittämistä. Hyödynnämme kuntayhteistyön mahdollisuuksia palvelutoiminnan kehittämisessä.

Vastaamme uusien työpaikka- ja asuntotonttien tarpeeseen kaavoituksen kautta, rakennamme niiden edellyttämän kunnallistekniikan. Varmistamme joukkoliikenteen jatkuvuuden ja kehitämme sen palvelutasoa osana HSL-alueetta. Jatkamme kunnallista pysäköinninvalvontaa. Varaudumme koko toimialuetta koskevaan uuden kaavoitus- ja rakentamislain voimaantuloon vuoden 2024 alussa. Kartoitamme lain vaatimat muutokset toimintamalleihin ja prosesseihin sekä vahvistamme osaamistamme vastaamaan uuden lainsäädännön tarpeisiin.

Talous ja tuottavuus

Talousarvioesityksen mukainen toimintakate vuonna 2023 on -3,901 milj. euroa (vuonna 2022–1,602 milj. euroa). Menojen nousuun ovat vaikuttaneet erityisesti sähkön hintatason voimakas nousu (1,5 milj. euroa ennen säästötoimenpiteitä), HSL:n kuntaosuuden nousu (0,6 milj. euroa) sekä henkilökustannusten nousu sopimuskorotusten sekä uusien henkilöiden myötä (0,7 milj. euroa). Tuottavuustoimia on kohdennettu erityisesti ulkoisten palveluiden ostoihin (-0,2 milj. euroa) sekä energiansäästöön (-0,5 milj. euroa).

Strategian toteuttaminen

Valtuustokauden tavoitteet	Vuositavoite 2023
1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> • 1.6 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa • 1.12 Uudistamme toimintamalleja kasvun ja ympäristön toimialueella vastaamaan toimintaympäristön muutoksia
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> • 2.1 Edistämme Hyrylän keskustan kehittämistä yleissuunnitelman mukaisesti. • 2.2 Valmistelemme yleiskaavan toteutussuunnitelman ja laadimme Koillis-Hyrylän osayleiskaavaa. • 2.3 Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen. • 2.4 Panostamme Kellokosken kartanon alueen ja keskustan kehittämiseen.
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot	<ul style="list-style-type: none"> • 3.1 Kasvatamme kunnan maaomaisuutta • 3.2 Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa • 3.3 Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotavoitteeseen. • 3.4 Hyväksymme ja toteutamme asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita. • 3.5 Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit.
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä	<ul style="list-style-type: none"> • 4.1 Vahvistamme yritysalueiden kaavavarantoa ja myytäviä tontteja. • 4.2 Kehitämme yhdenluokun palveluprosessia yrityksille.
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen	<ul style="list-style-type: none"> • 5.1 Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet. • 5.2 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	<ul style="list-style-type: none"> • 10.2 Teemme laadukasta sisäilmatyötä
11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> • 11.2 Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

- 12.1 Lisäämme luonnon monimuotoisuutta osana alueidenkäytön prosesseja/ kaavoitusta
- 12.2 Laadimme hulevesiohjelman
- 12.3 Tavoittelemme vesistöjen hyvää ekologista tilaa
- 12.4 Otamme käyttöön osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman.
- 12.5 Päivitämme metsänhoitosuunnitelman.
- 13.1 Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin
- 13.2 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palvelevana Tuusulan sisäisessä liikenteessä sekä seutuliikenteessä
- 14.3 Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa.
- 14.7 Kehitämme investointien seuranta.

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Henkilöstösuunnitelma

Toimialueella on 178 vakituista ja 8 määräaikaista henkilöä. Henkilömäärän ennakoidaan kasvavan suunnittelukaudella neljällä henkilöllä.

Toimialueelle perustetaan seuraavat tehtävät:

• Projektikoordinaattori, määräaikainen	Projektitoimisto
• Asumisneuvoja, määräaikainen	Asuntopalveluiden hallinto
• Suunnitteluhortonomi, vakituinen	Viheralueiden hallinto
• Kaavasuunnittelija, vakituinen	Yleiskaavoitus
• Nuorempi kaavasuunnittelija, määräaikainen	Yleiskaavoitus
• Kunnossapitorakennuttaja, vakituinen	Rakentaminen
• Tekninen isännöitsijä, vakituinen	Rakentaminen
• Huoltokirjakoordinaattori, vakituinen	Kiinteistönhoito
• Kehittämispäällikkö, vakituinen (sis. siirto)	Kehittäminen ja hallinto

2.6.1 Kehittäminen ja Hallinto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohdaja

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	73	1	1	7	6	6	6	6
TOIMINTAKULUT	- 904	- 940	- 943	- 1 035	- 1 014	- 1 035	- 1 054	- 1 074
TOIMINTAKATE	- 831	- 939	- 942	- 1 028	- 1 008	- 1 029	- 1 048	- 1 068

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	3,98 %	4,32 %	10,11 %	-2,03 %	2,05 %	1,86 %	1,88 %
TOIMINTAKATE	13,38 %	13,38 %	9,48 %	-1,95 %	2,06 %	1,88 %	1,89 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja hallinto ohjaa, koordinoi ja seuraa toimialueen tavoitteiden toteutumista. Toimimme lisäksi Kasvun ja ympäristön esikuntana sekä tukiyksikkönä.

Painopisteet toiminnassa

Johdamme palveluverkko-ohjelman toteuttamista. Vastaamme toimialueen strategiatyöstä sekä toiminnan kehittämisestä. Osallistumme koko kuntaa koskevaan kehittämistyöhön.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Palveluverkko-ohjelman toteuttaminen etenee. Valmistaudumme koko toimialuetta koskeviin muutoksiin, mm. uuden lainsäädännön aiheuttamiin muutostarpeisiin.

Henkilöstösuunnitelma

Yksikössä on 5 henkilöä. Vuonna 2023 perustetaan kehittämisspäällikön tehtävä, joka täytetään sisäisenä siirtona.

2.6.2 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja Kristiina Salo

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 399	1 384	684	2	2	2	2	2
TOIMINTAKULUT	- 2 163	- 2 252	- 1 552	- 825	- 805	- 819	- 834	- 848
TOIMINTAKATE	- 764	- 868	- 868	- 823	- 803	- 817	- 832	- 846

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-28,23 %	-28,23 %	-63,37 %	-2,45 %	1,74 %	1,83 %	1,68 %
TOIMINTAKATE	13,65 %	13,65 %	-5,17 %	-2,46 %	1,74 %	1,84 %	1,68 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Elinkeinopalvelut

Asuntopalvelut

Toiminnan kuvaus

Palvelualue vastaa kunnan elinkeinotoimesta ja matkailusta sekä hankekehityksestä. Panostamme Tuusulan kunnan vetovoiman ja brändin rakentamiseen.

Painopisteet toiminnassa

Yritysten sähköistä palveluprosessia rakennetaan läpi koko organisaation. Palvelualueella toteutetaan matkailun toimenpideohjelmaa. Pohjois-Tuusulan vetovoiman kasvattaminen ja hankekehittäminen ovat vanhoja painopistealueita 2023–2026. Elinkeinopuolella vahvistetaan vetovoimaa viestinnän ja uusien yritysalueiden kehittämisellä. Elinvoimaohjelma valmistuu 2023/06 ja sen tavoitteita, toimenpiteitä käynnistetään sekä seurataan mittareita. Ikäntyneiden asumisneuvonta on vakiintunutta ja kattaa koko kunnan alueen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Elinkeinopalvelut

Kehitämme yritysten palveluprosessia poikkihallinnollisesti

Teemme yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa sekä edistämme matkailua ml. tuotteistaminen ja markkinointi.

Toteutamme matkailun toimenpideohjelmaa sekä matkailutuotteita yhteistyössä yritysten kanssa.

Jatkamme ja kehitämme työpaikkatonttien markkinointia

Asuminen ja hankekehitys

Etsimme aktiivisesti sijoittajia isompiin kaavoitushankkeisiin sekä toimijoita muille vapaana oleville työpaikkatonteille

Kehitämme Pohjois-Tuusulan vetovoimaa ja pitovoimaa

Edistämme kunnan strategisesti tärkeitä hankekehityskohteita
Toteutamme kunnan Asuntopoliittista ohjelmaa

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 5 vakituista ja 1 määräaikainen henkilö. Vuonna 2023 jatketaan määräaikaisen asumisneuvojan tehtävää.

2.6.3 Projektitoimisto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Projektitoimiston päällikkö Jyri Olkkonen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	8 205	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 923	- 1 080	- 1 080	- 974	- 961	- 982	- 1 002	- 1 023
TOIMINTAKATE	7 283	- 1 080	- 1 080	- 974	- 961	- 982	- 1 002	- 1 023

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	17,02 %	17,02 %	-9,81 %	-1,34 %	2,10 %	2,06 %	2,14 %
TOIMINTAKATE	-114,83 %	-114,83 %	-9,81 %	-1,34 %	2,10 %	2,06 %	2,14 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Projektitoimisto

Focus

Rykmentinpuisto (taseyksikkö)

Hyrylän keskusta

Toiminnan kuvaus

Palvelualue edistää kuntastrategian mukaisesti projektialueiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä. Määritelmänsä mukaisesti Projektitoimisto eli PMO on organisaation rakenne, joka standardoi projekteihin liittyviä hallinnollisia prosesseja ja sekä suunnittelee että johtaa resurssien, toimintatapojen, työkalujen ja tekniikoiden jakamista organisaatiossa. Riippuen organisaation tarpeista, PMO:n vastuut voivat olla projektien johtamista tukevista toiminnoista yhden tai useamman projektin johtamiseen.

Kasvun ja Ympäristön toimialueen tapauksessa tämä tarkoittaa aluekehityshankkeiden johtamisen lisäksi seuraavia osa-alueita vuonna 2023:

- Varmistamme, että projektien tavoitteet ovat linjassa organisaation strategian kanssa olemassa olevien projektien osalta sekä pidämme huolen, että uusissa projekteissa strategiakytkennät ovat raudanlujia
- Hallinnoimme projektien raportointia ja projektien tilanteiden viestimistä ylöspäin organisaatiossa, varmistaen näin tiedolla johtamista johtoryhmätyön ja salkunhallinnan kautta
- Otamme käyttöön vuoden 2022 aikana kehitetyt projektityön eettisten ja moraalisten arvojen ohjeistuksen (CoC)
- Määrittelemme ja luokittelemme projektit sekä koordinoimme toimintatapoja, resursseja ja työkaluja
- Julkaisemme projektijohtamisen koulutuskorin 3-tasoisena
- Sparraamme projekteissa, tuotamme toimialueellemme projektinjohtopalveluita ja kehitämme niitä sisäisesti, alkaen Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämishankkeista
- Tuemme muiden palvelualueiden resursointia johtamalla palveluverkon projekteja ja edistämällä Veteraanipuistoa

Painopisteet toiminnassa

Hyrylän keskustan kehittämisessä pääpainopisteenä on uuden palvelukeskuksen toteutuminen alueelle, Koskensillantien korttelien suunnittelu ja toteuttamisen aloittaminen ja Koskensillantien pysäköintitalon toteuttamisen käynnistyminen.

Focus-alueen kehittämisen painopisteenä on alueen kaavoituksen ja muun suunnittelun edistäminen sekä erityisesti kaavamuutosten tekeminen itäosassa Focus-liikekeskuksen alueella. Lisäksi maanhankinta ja erilaiset sopimusneuvottelut ovat toiminnan keskiössä. Tiehankkeisiin liittyvää edunvalvontaa ja suunnitteluyhteistyötä Vantaan kanssa pyritään kehittämään.

Rykmentinpuiston tiedot omassa osiossaan alla.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Focus

Varmistamme hankkeen toteutusedellytyksiä maanhankinnan kautta

Edistämme alueen suunnittelua ja viemme eteenpäin asemakaavoitusta

Mahdollistamme Kehä IV:n toteuttamisedellytykset alueen suunnittelussa ja vahvistamme tien suunnitteluvalmiutta

Edistämme kiviainesten ottoa ja alueen rakentamisvalmiuteen saattamista

Kehitämme alueen markkinointia ja viestintää

Hyrylän keskusta

Nykyisen sote-korttelin tontinluovutuskilpailu valmistellaan. Kilpailu käydään v. 2024.

Koskensillantien valmisteltavan asemakaavan toteuttamiseksi haetaan asuinkerrostalo-hankkeille toteuttajat.

Koskensillantien pysäköintilaitoksen toteuttamisen kilpailuttaminen valmistellaan. Kilpailutus järjestetään v. 2024.

Kaavoituksen työohjelman Hyrylän keskustaan sijoittuvia hankkeita edistetään työohjelman aikataulun mukaisesti.

Pääkirjaston purkamisen jälkeistä korttelin uusiokäyttöä tutkitaan valmistautuen Tuusulanväylän ali johtavan Tykkimiehenpolun alikulun uusimiseen. Kirjaston purkaminen voi tapahtua vuosienkin päästä, mutta tätä on syytä selvittää alikulun suunnitteluun liittyen.

Rykmentinpuisto

Edistämme alueen asemakaavoitusta erityisesti Puistokylän osalta

Edistämme tulevaisuuden sotekeskuksen suunnittelua

Viemme eteenpäin Rykmentinpuiston työpaikka-alueen kehittämistä

Valmistelemme maankäyttö- sekä muita maankäytöllisiä sopimuksia

Kehitämme alueen infraa kokonaisvaltaisesti

Edistämme tonttien luovutusta ja hankkeiden toteutumista

Edistämme alueella taideohjelman mukaisesti taiteen hankintaa

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 5 henkilöä. Vuonna 2023 vakinaistetaan projektikoordinaattorin tehtävä.

2.6.4 Maankäyttö ja paikkatieto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Maankäyttöpäällikkö Päivi Hämäläinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 450	4 340	4 340	4 947	4 962	4 978	4 994	5 010
TOIMINTAKULUT	- 1 859	- 2 015	- 2 015	- 2 061	- 2 065	- 2 102	- 2 140	- 2 179
TOIMINTAKATE	2 591	2 326	2 326	2 886	2 897	2 876	2 854	2 831

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	8,41 %	8,41 %	2,28 %	0,19 %	1,82 %	1,79 %	1,81 %
TOIMINTAKATE	-10,25 %	-10,25 %	24,12 %	0,37 %	-0,75 %	-0,75 %	-0,79 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Maankäyttö

Paikkatieto

Toiminnan kuvaus

Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueella huolehditaan kunnan maapolitiikan hoidosta ja maaomaisuuden hallinnasta sekä ylläpidetään kunnan paikkatietoinfrastruktuuria.

Painopisteet toiminnassa

Paikkatieto

Paikkatietoyksikössä tuotetaan, koostetaan ja jaetaan perustietoa (paikkatietoa) ympäristöstä suunnittelun, rakentamisen, sekä kunnalle säädettyjen lakisääteisten tehtävien suorittamisen tueksi. Paikkatietoyksikkö hallinnoi sekä kehittää kunnan keskeisiä paikkatietojärjestelmiä, paikkatiedon rajapintapalveluita, kuntarekisteriä, paikkatiedon jakelua sekä hankkii yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja. Yksikkö tiedottaa paikkatietoasioista ja tarjoaa koulutusta kaikille kunnan sektoreille. Paikkatiedot sekä kuntarekisteritiedot ovat merkittävän suuri osa kunnan tietopääomaa, jota käytetään suunnittelun, tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tukena ja työkaluna.

Varaudumme uuden maankäyttö- ja rakennuslain sekä muihin merkittäviin valtakunnallisiin muutoksiin paikkatietojärjestelmien, -aineistojen sekä tiedonjaon osalta. Tiedolla johtamisen roolia kunnassa tullaan edistämään maankäytössä, kaavoituksessa ja muussa kuntatoiminnassa. Uusien paikkatietojärjestelmien käyttöönotto mahdollistaa uusia toimintatapoja. Paikkatietojärjestelmien uudistaminen aiheuttaa merkittäviä investointitarpeita lähivuosien aikana.

Kehitämme 3D-kaupunkimallien visuaalista ilmettä sekä luomme tietomallipohjaisia 3D-kaupunkimalleja suunnittelutyön tueksi. Tuotamme UAV- ja muita kuvausaineistoja merkittävien kaavahankkeiden suunnitelmien pohjatiedoksi ja niiden havainnollistamista varten.

Maankäyttö

Maankäyttö vastaa kunnan maapolitiikan hoidosta. Maankäyttö vastaa kunnanvaltuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman ja maapolitiikan mukaisista tehtävistä sekä lakisääteisistä maankäyttöön liittyvistä tehtävistä, mm. tonttijaon laatimisesta ja kiinteistörekisterin pitämisestä. Maankäyttö vastaa myös kunnan tonttien luovutuksesta ja kunnan maaomaisuuden hallinnasta.

Maankäyttö pyrkii turvaamaan asuntotonttien ja työpaikkatonttialueiden kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen tarpeet pitkäjänteisellä, kohtuuhintaisella ja oikeaan paikkaan sijoittuvalla maanhankinnalla. Maankäyttö edistää kaavoituksen etenemistä laatimalla tarvittavat maankäyttösopimukset sekä tontinluovutuksilla tukee kunnan taloutta kasvattamalla maanmyyntituloja.

Maanmyyntitulot

Maanmyyntituloiksi on v. 2023 talousarviossa budjetoitu noin 12,0 milj. €. Maana ja rahana kunnalle maksettuja maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutettavan noin 3,5 milj. €.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi

Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivitystarpeiden kartoittamista pormestariohjelman mukaisesti

Valmistelemme kunnan strategiaa toteuttavaa paikkatieto-ohjelmaa, jolla valmistaudutaan mm. tietomallipohjaisen maankäytön suunnittelun

Tunnistamme tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet

Teemme paikkatieto-ohjelmistojen kokonaisuudistuksen mukaisen hankinnan

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 26 henkilöä.

2.6.5 Kaavoitus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kaavoituspäällikkö Anne Olkkola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	43	40	40	45	45	45	45	45
TOIMINTAKULUT	- 965	- 1 117	- 1 117	- 1 153	- 1 139	- 1 162	- 1 184	- 1 207
TOIMINTAKATE	- 921	- 1 077	- 1 077	- 1 108	- 1 094	- 1 117	- 1 139	- 1 162

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	15,80 %	15,80 %	3,25 %	-1,28 %	2,02 %	1,90 %	1,96 %
TOIMINTAKATE	16,91 %	16,91 %	2,90 %	-1,33 %	2,11 %	1,97 %	2,04 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluüksiköt

Kaavoitus

Toiminnan kuvaus

Kaavoituksen palvelualueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti.

Painopisteet toiminnassa

Palvelusuunnitelman painopisteet vuosille 2023–2026 ja keskeiset muutokset toiminnassa

Yleiskaavan 2040 hyväksymisen jälkeen laaditaan yleiskaavan toteutusohjelma, jossa tutkitaan mm. tulevien asemakaavojen taloudellisia ja ilmastollisia vaikutuksia ja niiden aikataulutusta tulevien vuosien kaavoitussuunnitelmissa. Lisäksi keskitytään Koillis-Hyrylän osayleiskaavan, Lahelanpellon yleissuunnitelman laadintaan sekä Projektitoimiston kanssa yhteistyössä tehtäviin Fokus-alueen ja Kiila-Senkkerinmäen suunnitteluun. Asemakaavoituksessa panostetaan pientalotonttivarannon kasvattamiseen Etelä-Tuusulassa ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle sekä kunnan palveluverkon kehittämiseen, lähinnä Lahelan monitoimikampuksen ja realisoitavien kiinteistöjen edellyttämien kaavojen laadintaan. Kaavoitussuunnitelmassa korostuvat myös keskustojen kehittäminen ja työpaikkatonttivarannon kasvattaminen sekä nykyisten yrittäjien toimintaedellytyksien turvaaminen kaavamuutoksin. Tulevina vuosina palvelualueen toiminnassa ja sen kehittämisessä tulevat painottumaan aikaisempien tavoitteiden lisäksi yhä enemmän ilmastolliset ja ekologiset näkökulmat. Kasvun ja ympäristön palvelualueet tekevät tiivistä yhteistyötä merkittävien maankäyttöprojektien edistämiseksi.

Tavoitteena on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta sekä saavuttaa MAL-sopimukseen kirjattu 168 000 kerrosneliometriä (k-m2) uutta asumisen kerrosalaa sopimuskaudella.

Kuhunkin taajamaan tavoitellaan:

- eri talotyyppejä ja asumismuotoja tuottavia asuinrakentamisen tontteja pientaloihin painottuen
- työpaikka-alueille tonttivarantoa
- keskustoja kehittäviä asuin- ja palvelurakentamisen mahdollistavia kaavoja
- taajaman identiteettiä vahvistavia ja vetovoimaa kehittäviä maankäytön suunnitelmia tai hankkeita
- kaupallisen ja kunnallisen palveluverkon kehittämistarpeet mahdollistavia kaavoja

Kts. kaavoitussuunnitelma 2023–2026.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa

Laadimme yleiskaavan toteutussuunnittelun ja aikataulutamme selvitysalueiden yleissuunnitelmat

Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan

Saatamme valmiiksi Lahelanpellon yleissuunnitelman

Laadimme Lahelan monitoimikampuksen ja Lahelanorren asemakaavat

Laadimme asemakaavoja pientalo- ja erillispientalotonttien kaavavarannon lisäämiseksi

Hyväksymme Vanutehtaan asemakaavamuutoksen

Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen.

Laadimme Jokelan asemapolun asemakaavamuutoksen.

Kännistämme ent. Kunnantalo alueen asemakaavamuutoksen

Tutkimme työpaikka-alueiden kaavavarannon lisäämistä

Laadimme Rykmentinportin yritysalueen, Rykmentinportti I, asemakaavan

Aloitamme Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelman

Otamme käyttöön kestäväyytyön uudistetut ja luodut rakenteet

Pilotoimme ekologisen kompensaatiokohteen

Aloitamme pyöräliikenteen tarkennetun verkkosuunnitelman

Sisäistämme uuden Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän tuomat toimintamuutokset

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 12 henkilöä. Vuonna 2023 perustetaan kavasuunnittelijan vakituinen tehtävä sekä nuoremman kavasuunnittelijan määräaikainen tehtävä.

2.6.6 Rakennusvalvonta

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	1 123	572	922	621	625	630	635	640
TOIMINTAKULUT	- 611	- 753	- 753	- 783	- 796	- 810	- 825	- 841
TOIMINTAKATE	512	- 181	169	- 162	- 171	- 180	- 190	- 201

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	23,25 %	23,25 %	3,97 %	1,65 %	1,76 %	1,88 %	1,84 %
TOIMINTAKATE	-67,04 %	-67,04 %	-196,22 %	5,48 %	5,26 %	5,66 %	5,36 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Toiminta jakautuu lupa- ja katselmuspalveluihin. Rakennusvalvonnan toiminta on vahvasti digitalisoitunut sähköisen lupapistepalvelun käyttöönoton myötä. Tätä asiakkaan ohjaamista sähköisten palvelujen piiriin jatketaan ja toimintatapojen muutosten yhteydessä järjeistetään ja tehostetaan prosesseja. Samalla varaudutaan uuden rakentamislain sekä RYTJ (rakennetun ympäristön tietojärjestelmät) lain vuonna 2024 mukana tuomiin toiminnan haasteisiin.

Painopisteet toiminnassa

Suunnitelmakaudella maankäyttö- ja rakennuslaki tulee muuttumaan rakentamislaki ja tämän lisäksi voimaan tulee myös uusi laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ). Rakentamislain rakenne ja sisältö poikkeavat melkoisesti nykyisin voimassa olevasta laista ja tämä aiheuttaa rakennusvalvonnan toimintaprosessien uudelleen arvioinnin. Rakennusvalvontaan tarvitaan uutta osaamista mm. tietomallipohjaiseen rakennuslupakäsittelyyn. Myös rakennusjärjestys tulee uusia uuden lain pohjalta suunnitelmakaudella.

Rakentamisen odotetaan suunnitelmakauden alkuvuosina hiljentyvän, se voi jopa romahtaa ja tämä on huomioitu tunnusluvuissa vähäisinä lupamäärinä. Rykmentinpuiston teollisuusalueen asemakaavan mahdollistaa kuitenkin isojen teollisuushankkeiden rakentamista Tuusulaan, mikäli yrityksillä on investointihalukkuutta. Hyrylän palvelukeskuksen odotetaan rakentuvan suunnitelmakaudella.

Suunnitelmakaudella

- Jatkamme projektisuunnitelman mukaisesti paperisen arkiston digitointityötä. Digitointi vaatii runsaasti rakennusvalvonnan henkilöstön panosta, koska aineisto tulee seuloa ennen digitointia. Digitointiprojektia vetää tiedonhallinnan suunnittelija.
- Kartoitamme uuden rakentamislain edellyttämät tarpeet organisaatiossa ja varaudumme toteuttamaan lupa- ja valvontaprosesseihin tarvittavat muutokset ennen lain voimaan tuloa mm. osallistumalla ympäristöministeriön digikannustinrahan saaneeseen Helsingin vetämään ”Kunnan rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin edelleen kehittäminen ja prosessien automatisointi” -hankkeeseen sekä hankkimalla lupapisteeseen 3D karttaosion tietomallin istuttamiseksi kaupunkimalliin.

- Tiivistämme yhteistyötä prosessien yhdenmukaistamisella Järvenpään rakennusvalvonnan kanssa. Tuusulan rakennusvalvonta ostaa Järvenpäältä LVI-tarkastaja palveluita.
- Uudistamme rakennusjärjestyksen vastaamaan uuden lain vaatimuksia

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Digitoimme vähintään 30 hm (hyllymetriä) arkiston paperista aineistoa ostopalveluna. Tämän lisäksi digitoimme aineistoa omana työnä.

Hankimme Lupapisteeseen 3D kartan rakennuslupaprosessin kautta tulevan tietomallin istuttamiseksi olevaan kaupunkimalliin. (HUOM! kustannusvaikutus hankinta 6000 euroa ja käyttökulut 10000 euroa/vuosi) Kartoitamme uuden rakentamislain edellyttämät tarpeet ja varaudumme toteuttamaan lupa- ja valvontaprosesseihin tarvittavat muutokset ennen lain voimaan tuloa mm. osallistumalla ympäristöministeriön digikannustinrahan saaneeseen Helsingin vetämään ”Rava3Pro, Kunnan rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin edelleen kehittäminen ja prosessien automatisointi” -hankkeeseen.

Käsitellyt luvat ja kirjalliset ilmoitukset (lupapalvelut) 350 kpl

Tehdyt katselmukset (katselmuspalvelut) 1200 kpl

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 10 henkilöä.

2.6.7 Yhdyskuntatekniikka

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	705	772	1 022	798	799	803	808	812
TOIMINTAKULUT	- 9 733	- 11 051	- 11 351	- 12 419	- 12 896	- 13 005	- 13 122	- 13 281
TOIMINTAKATE	- 8 599	- 10 180	- 10 230	- 11 522	- 11 997	- 12 102	- 12 214	- 12 369

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	16,63 %	16,63 %	12,38 %	3,84 %	0,85 %	0,90 %	1,21 %
TOIMINTAKATE	18,97 %	18,97 %	13,18 %	4,12 %	0,87 %	0,93 %	1,27 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallistekniikan suunnittelu
Kunnallistekniikan rakentaminen
Kunnossapito
Viherpalvelut
Liikenne

Toiminnan kuvaus

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja kehittää joukkoliikennettä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja osallistuu Tuusulan joukkoliikenteen, liikenneverkon ja yleisen pysäköinnin kehittämiseen, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista.

Uudisrakentamisen painopiste jäänee lähivuoksiksi kunnan eteläosiin ja keskittyy työpaikka-alueiden luontiin. Kaavoituksen etenemisestä riippuen uusia asuin- ja työpaikka-alueita avataan myös Pohjois-Tuusulassa tarkastelukauden jälkipuolella. Työvoimapula saattaa pakottaa siihen, että työn painopistettä on pakko siirtää entistä enemmän tilaaja- ja valvontaorganisaation suuntaan ja palveluiden oston määrä kasvaa, mikä näkyy kustannustason nousuna.

Ympäristöseikat alkavat painottua yhä selvemmin suunnittelussa ja rakentamisessa mm. käytettävien materiaalien, rakentamismenetelmien ja kunnossapitokeinojen suhteen.

Hulevesien hallintaan ja laatuun liittyvät rakenteet tulevat normivarusteiksi uudiskohteissa ja mahdollisuuksien mukaan myös saneerattavissa kohteissa. Viher- ja katualueita suunnitellaan ja rakennetaan

kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden mukaan. Lisätään viherkattojen määrää, hulevesirakenteet tehdään näkyväksi.

Kyläkeskuksia luodaan viihtyisämmäksi taiteen, kasikasvien ja valaistuksen avulla. Poistettujen leikkipuistojen alueiden kehittäminen esim. metsittämällä. Uusien kaava-alueiden viheralueiden rakentaminen kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä. Osallistavaa suunnittelua asukkaiden kanssa kehitetään saneerattavissa kohteissa. Luomme välineitä asukkaiden aktivoimiseksi omatoimisiin lähiympäristön kehittämishankkeisiin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kunnallistekniikka ja kadut

- Toteutamme kunnan edunvalvontaohjelmaa 2021–2025
- Vähennämme kunnan energiankulutusta jatkamalla katuvalojen vaihtamista led-lamppuihin
- Testaamme työmaakoneille asettavien ympäristökriteerien käytettävyyttä infrarakennuskohteessa
- Katujen kunnossapidon järjestämisessä ja valvonnassa hyödynnetään digitaalisia apuvälineitä
- Aloitamme liikenneväyläyhteyden suunnittelun Kehä IV -kaava-alueella rinnakkaiskatuna
- Tuusulan itäväylän aluevarausuunnitelma valmistuu
- Ennakoimme sään ääri-ilmiöitä parantamalla hulevesien hallintaa, ojen järjestelmällisellä perkaamisella sekä hulevesikaivojen säännöllisellä tyhjentämisellä
- Hulevesien hallinnan vastuunjaosta kunnan ja Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen välillä on sovittu ja esitys hulevesien viemärointimaksusta ja kunnan hulevesimaksusta on tuotu päätöksentekoon

Liikenne

- Parannamme joukkoliikenneinfraa, uusimme bussikatoksia ja pysäkki-informaatiota
- Toteutamme pyöräilyn edistämisen suunnitelmassa ennen vuotta 2026 toteutettavaksi esitetyjä toimenpiteitä
- Laadimme joukkoliikenteen edunvalvontasuunnitelman ja toteutamme sitä
- Päivitämme kunnan pysäköintipolitiikan
- Jatkamme kunnallisen pysäköinninvalvonnan toteuttamista

Viheralueet

- Muutamme viheralueiden kunnossapitoluokituksen uuteen valtakunnalliseen RAMS luokitukseen sitä mukaan, kun alueet kilpailutetaan uudelleen
- Hyödynnämme puistoja suunniteltaessa alueella olevia maamassoja ja muita materiaaleja paikallisesti
- Lisäämme ja monipuolistamme kasvillisuutta katu- ja viheralueilla hoito- ja kunnossapitokustannukset huomioiden
- Teetämme uudet metsäsuunnitelmat talousmetsiin vuodesta 2023 eteenpäin ja puistometsiin vuodesta 2024 eteenpäin

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 71 henkilöä. Suunnitteluhortonomin määräaikainen tehtävä vakinaistetaan.

2.6.8 Tilapalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Mikko Simpanen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	23 458	24 013	24 013	24 474	24 764	25 050	23 340	23 613
TOIMINTAKULUT	- 14 825	- 13 674	- 13 674	- 14 690	- 15 067	- 14 908	- 15 011	- 15 258
TOIMINTAKATE	8 744	10 338	10 338	9 784	9 696	10 142	8 329	8 355

MUUTOS %	TA2022/ TP2021	MTA2022/ TP2021	TA2023/ TA2022	TS2024/ TA2023	TS2025/ TS2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026
TOIMINTAKULUT	-7,76 %	-7,76 %	7,42 %	2,57 %	-1,06 %	0,69 %	1,65 %
TOIMINTAKATE	18,23 %	18,23 %	-5,36 %	-0,90 %	4,60 %	-17,88 %	0,31 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kiinteistöjohtaminen
Rakennuttaminen
Kiinteistöjen ylläpito
Puhtauspalvelut

Toiminnan kuvaus

Varmistamme kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon. Vastaamme Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.

Painopisteet toiminnassa

Muutamme Tilapalveluiden organisaatiota ja toimintatapoja rakentamisen organisaatiosta kohti ylläpito-organisaatiota. Varmistamme kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset tilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon.

Pyrimme vahvistamaan tilaajaroolia ja talousseurantaa. Pyrimme vastaamaan Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin.

Kehitämme ennakoivasti toimitilapalveluja, vuokrausta ja niihin kohdistuvia tulevia tarpeita. Investoimme aika- ja taloudellisia resursseja henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämiseen ja päivittämiseen mm. toteutusmuodoista, tulevaisuuden oppimis- ja varhaiskasvatuksen ympäristöistä, päästöttömistä rakennus- ja puhtaanpitomateriaaleista sekä sisäilma-asioiden tutkimisesta ja korjaamistavoista.

Pidämme huolta toinen toistemme jaksamisesta ja työilmapiiristä

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Martta Wendelinin päiväkodin toiminnan varmistaminen Tilapalveluiden osalta

Monion lukio - ja kulttuuritalo valmistuu. Rakennuksen vastaanotto ja toiminnan käynnistäminen

Tuusulanjärven kampuksen rakentamisen häiriötön jatkuminen

Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen aloittaminen

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueelle on 73 henkilöä. Seuraavat tehtävät perustetaan:

- Kunnossapitorakennuttaja
- Tekninen isännöitsijä
- Huoltokirjakoordinaattori

3. LASKELMAT

”Menojen kasvupaine helpottuu hyvinvointialueiden myötä.”

3.1 TULOSLASKELMA

Kunta ilman liikelaitosta

TUUSULAN KUNTA	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	69 170	64 098	63 998	63 590	64 918	64 275	65 867	71 040
Myyntituotot	18 898	19 330	19 580	20 091	20 808	21 140	18 947	19 221
Maksutuotot	9 557	9 356	9 706	9 408	9 546	9 610	9 165	9 214
Tuet ja avustukset	2 364	751	751	840	849	857	866	874
Muut toimintatuotot	38 350	34 661	33 961	33 251	33 716	32 668	36 889	41 730
Valmistus omaan käyttöön	541	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 276 058	- 289 900	- 289 540	- 165 044	- 168 737	- 169 356	- 168 192	- 171 000
TOIMINTAKATE	- 206 348	- 225 703	- 225 442	- 101 354	- 103 719	- 104 981	- 102 226	- 99 860
VEROTULOT	201 794	207 220	207 220	106 798	102 440	105 821	108 349	110 945
Kunnan tulovero	176 108	185 511	185 511	85 230	79 541	82 316	83 962	85 642
Kiinteistövero	13 128	13 215	13 215	14 106	14 388	14 676	15 116	15 570
Osuus yhteisöveron tuotosta	12 558	8 494	8 494	7 462	8 511	8 829	9 270	9 734
Muut verot	0	0	0	0	0	0	0	0
VALTIONOSUUEDET	32 411	35 414	35 414	24 369	23 100	23 562	24 033	24 514
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 38	- 21	- 21	- 971	- 953	- 1 758	- 2 415	- 2 559
Korkotuotot	78	60	60	60	60	60	60	60
Muut rahoitustuotot	966	978	978	708	708	708	708	708
Korkokulut	- 1 077	- 1 009	- 1 009	- 1 689	- 1 670	- 2 476	- 3 132	- 3 276
Muut rahoituskulut	- 5	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
VUOSIKATE	27 819	16 910	17 170	28 841	20 868	22 644	27 742	33 041
Suunnitelman mukaiset poistot	- 16 688	- 16 370	- 16 370	- 17 953	- 19 924	- 21 537	- 25 387	- 25 520
Arvon alentumiset pysyvät vastaavat	0	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	10 703	540	800	10 889	945	1 107	2 354	7 522
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoeron vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 703	540	800	10 889	944	1 107	2 355	7 521

3.2 RAHOITUSLASKELMA

Tuusula Sis. + ulk.	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(€)	(€)	(€)	(€)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	12 869 884	6 704 065	6 266 159	18 616 345	10 362	13 379	12 448	13 102
Vuosikate	27 819 113	16 929 065	16 491 159	28 841 345	20 868	22 644	27 741	33 042
Tulorahoituksen korjauserät	-14 949 229	-10 225 000	-10 225 000	-10 225 000	-10 506	-9 266	-15 294	-19 939
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoivot</i>	-14 949 229	-10 200 000	-10 200 000	-10 200 000	-10 481	-9 241	-15 269	-19 914
<i>Varausten muutos</i>	0	-25 000	-25 000	-25 000	-25	-25	-25	-25
Investointien rahavirta	-18 606 131	-47 714 000	-52 959 000	-66 193 000	-59 616	-46 798	-42 276	-18 339
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-37 422 835	-61 714 000	-66 959 000	-80 193 000	-72 480	-58 980	-62 000	-42 655
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 866 026	2 000 000	2 000 000	700 000	0	1 150	620	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	15 950 678	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 864	11 033	19 104	24 316
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-5 736 247	-41 009 935	-46 692 841	-48 876 655	-49 254	-33 419	-29 828	-5 237
Rahoituksen rahavirta	10 690 628	40 064 025	40 064 025	48 402 906	53 000	39 000	34 000	8 000
Antolainauksen muutokset*	-113 297	0	0					
Lainakannan muutokset	12 744 048	42 700 000	42 700 000	53 000 000	53 000	39 000	34 000	8 000
<i>Pitkäaikaiset lainat</i>	30 000 000	21 500 000	21 500 000	27 000 000	27 000	19 500	17 000	4 000
<i>Lyhytaikaiset lainat</i>	-17 255 952	21 200 000	21 200 000	26 000 000	26 000	19 500	17 000	4 000
Oman pääoman muutokset								
Muut maksuvalmiuden muutokset**	-1 940 123	-2 635 975	-2 635 975	-4 597 094	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutokset	-1 940 123	-2 635 975	-2 635 975	-4 597 094				
RAHAVAROJEN MUUTOKSET	4 954 381	-945 910	-6 628 816	-473 749	3 746	5 581	4 172	2 763
Lainat euroa/asukas	3 717	5 101	4 575	5 720	7 019	7 908	8 660	9 469
Lainamäärä 31.12 euroa.	144 174 949	200 700 000	180 000 000	233 000 000	286 000	325 000	359 000	367 000

*sis. vesihuoltoliikelaitokselle annettavat sisäiset lainat

**sis. konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen kassavarojen sijoitukset kuntaan

3.3 KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS

*”Kehitämme
palveluita
kuntalaislähtöisesti.”*

Yhdistelty tuloslaskelma

Yhdistelty tuloslaskelma, euroina	Kunnan tuloslaskelmaosa	Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelmaosa
			Kunta	Liikelaitos	
Toimintatuotot	63 589 586	7 733 000	-337 356	-370 000	70 615 230
Myyntituotot					
Ulkoiset	10 429 939	7 360 000			17 789 939
Sisäiset 1), 2)	9 660 587	370 000	-252 732	-370 000	9 407 855
Maksutuotot					
Ulkoiset	9 407 600				9 407 600
Sisäiset					
Tuet ja avustukset					
Ulkoiset	840 444				840 444
Sisäiset					
Vuokratuotot					
Sisäiset 4)	17 259 408		-84 624		17 174 784
Ulkoiset	5 467 214	3 000			5 470 214
Muut toimintatuotot					
Sisäiset					
Ulkoiset	10 524 394				10 524 394
Valmistus omaan käyttöön	100 000	54 000			154 000
Toimintakulut	-165 044 009	-5 079 095	370 000	337 356	-169 415 748
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Ulkoiset	-66 129 887	-960 383			-67 090 270
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-13 482 419	-202 579			-13 684 998
Muut henkilösivukulut	-2 537 639	-36 509			-2 574 148
Palvelujen ostot					
Ulkoiset	-29 138 641	-1 997 268			-31 135 909
Sisäiset 2)	-9 617 853	-252 732	210 000	252 732	-9 407 853
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					0
Ulkoiset	-10 455 182	-1 446 000			-11 901 182
Sisäiset 1)	-160 000		160 000		0
Ostot tilikauden aikana					
Varaston muutos					
Avustukset	-8 099 625				-8 099 625
Sisäiset (Liikelaitokselle)					
Vuokrat					
Ulkoiset	-7 446 206	-51 500			-7 497 706
Sisäiset 4)	-17 174 786	-84 624		84 624	-17 174 786
Muut toimintakulut					
Ulkoiset	-801 771	-47 500			-849 271
Sisäiset					
Toimintakate	-101 354 424	2 707 905	32 644	-32 644	-98 646 519
Verotulot	106 798 020				106 798 020
Valtionosuudet	24 369 048				24 369 048
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	60 000				60 000
Sisäiset (Liikelaitokselle) 3)			487 500		487 500
Muut rahoitustuotot	220 000				220 000
Sisäiset (LL korvaus peruspääom.)	487 500				487 500
Korkokulut					
Ulkoiset	-1 688 800				-1 688 800
Sisäiset					
Korvaus peruspääomasta 3)		-487 500		487 500	0
Muut rahoituskulut	-50 000				-50 000
Vuosikate	28 841 344	2 220 405	-454 856	454 856	31 061 749
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman muk. poistot	-17 952 700	-2 156 608			-20 109 309
Arvonalentumiset					
Satunaiset erät					
Satunaiset tuotot					
Satunaiset kulut					
Tilikauden tulos	10 888 644	63 797	-454 856	454 856	10 952 441
Poistoeron vähennys		-1 530 000			-1 530 000
Poistoeron lisäys		1 600 000			1 600 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	10 888 644	133 797	-454 856	454 856	11 022 441

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.
- 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit
- 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto
- 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa: -321 059 euroa

Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuoltoliikelaitosta: 11 343 500 euroa

Eliminoitu tulos yhteensä: 11 022 441 euroa

Yhdistelty Rahoituslaskelma

Yhdistelty rahoituslaskelma, euroina	Kunnan rahoituslaskelmaosa	Liikelaitoksen rahoituslaskelma	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan kokonaisrahoituslaskelma
			Kunta	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	18 616 344	2 290 405			20 906 749
Vuosikate 1)	28 841 344	2 220 405	-454 856	454 856	31 061 749
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjauserät	-10 225 000	70 000			-10 155 000
Investointien rahavirta	-67 493 000	-7 900 000			-75 393 000
Investointimenot	-80 193 000	-7 900 000			-88 093 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	700 000				700 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12 000 000				12 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-48 876 656	-5 609 595			-54 486 251
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset		0			0
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset					0
Lainakannan muutokset	53 000 000	0			53 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	27 000 000				27 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	26 000 000				26 000 000
Oman pääoman muutokset					0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 597 094	6 097 094			1 500 000
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					0
Vaihto-omaisuuden muutos					0
Saamisten muutos					0
Korottomien velkojen muutos 2)	-4 597 094	6 097 094	-4 597 094	4 597 094	1 500 000
Rahoituksen rahavirta/vaikutus	48 402 906	6 097 094			54 500 000
Rahavarojen muutos	-473 749	487 499			13 749

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan korottomien velkojen muutos

3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
2 000 000

Liittymäärä (kulutuspaikat)
8 970

Johtoverkosto yhteensä
954 km

3.4.1 Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2023 ja Talousarviosuunnitelma Vuosille 2023–2027

Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (myöhemmin KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (myöhemmin KUVES) verkostoon. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Erillisviemäroidyllä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Laskutettavan vesimäärän arvioidaan pysyvän lähes samana kuin viime vuosina johtuen mm. tämän hetkisestä taloustilanteesta ja sen aiheuttamista uhkakuvista liittyen mm. energian ja veden säästökampanjointiin. Vaikka nyt rakennetaan paljon uudet vedenkäyttäjät tulevat muutaman vuoden viiveellä.

Laskutettava jätevesimäärä on pysynyt lähes samana jo vuosia johtuen mm. samoista syistä kuin talousveden puolella. Syntyvään jätevesimäärään vaihteluun vaikuttaa kuitenkin eniten vuosittainen sademäärä (lisääntyvä vuoto-vesimäärä viemäreihin).

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes samansuuruisina vielä muutaman vuoden. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien alueiden (mm. Rykmentinpuiston ja Lahelanpelto II) asuttamisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuja korotetaan noin 3 % 1.4.2023 lähtien. Korotuksien vaikutus on noin 130 000 €/v. Veden ja jäteveden perusmaksuja korotetaan noin 10 %. Korotuksien vaikutus on noin 30 000 €/v. Syynä esitettyihin korotuksiin on jäteveden puhdistuksen hinnan korotus, sekä vesimittarityyppien muuttuminen ja rakennus- ja kunnossapitokustannusten nousu. Mikäli huleveden järjestämisen vastuurajat muuttuvat niin tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan huleveden ja jäteveden maksuihin. Liittymismaksujen hintojen korotustarve selvitetään vuoden 2023 alussa.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Vesihuolto on Suomessa yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Toimintaympäristössä ei ole aikaisemmin juurikaan tapahtunut muutoksia. Maailman poliittinen tilanne tuo epävakauden ilmapiiiriä mm.

sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan kanssa mm. päivittämällä ja lisäämällä aggregaatteja ja ennakoimalla materiaalilauksia.

Vakautta ja toimintavarmuutta pidetään yllä mm. jatkuvalla kouluttautumisella, yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa. Isoimman muutoksen tuo toimintojen digitalisoituminen mm. mobiiliset työmääräimet, etäluettavat vesimittarit.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2023 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltolaitoksen yleisurakka-asiakirjapohjien laatiminen ja käyttöönotto yhdessä kunnallistekniikan kanssa.
  - Mittari: asiakirjat laadittu ja käyttöön otettu
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle (tämä projekti on jatkoa vuoden 2022 tavoitteesta) sekä turvallisuuskoordinaattorin työn selkeyttäminen. Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoiteltu. Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty.

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkäästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 100 000–200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäisten työtehtävät ja osaaminen ovat vain yhden työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Talven 2023 aikana hankitaan yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 1 työntekijä vuoden 2022 loppuun mennessä.

Palkkaamme vuonna 2023 uuden vesihuoltoasentajan hoitamaan jätevesipumppaamoita yhdessä pumppaamoasentajan kanssa. Pumppaamoiden, joita on yli 70 kpl, hoitaminen vaatii kahden hengen työryhmää jo pelkäästään työturvallisuuden takia.

Investointisuunnitelma 2023–2027

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2023 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuisto ja Sula I, II ja III) rakennuttamista.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoinut vuosittain noin 1,5 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 2 milj. euroon).

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa juuri päivitetyn vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

Talous ja tuottavuus

VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Investointi menojen erittely alueittain	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
U, ETELÄ-TUUSULA	-945	-2 922	-2 922	-4 700	-4 450	-6 150	-5 800	-4 250
U, JOKELA	-2	-515	-515	-500	-550	-750	-300	-150
U KELLOKOSKI	-723	-335	-335	-200	-400	-100	-50	-50
U,K, MUUT KOHTEET	-1 084	-1 650	-1 650	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
U, Tietokoneohjelmistot	-70	-80	-80					
MENOT	-2 824	-5 502	-5 502	-7 900	-7 900	-9 500	-8 650	-6 950

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Selite								
Lasketettu vesi m3	1 846 006	2 009 087	2 009 087	2 000 000	2 010 000	2 020 050	2 030 150	2 040 301
€/m3	1,49							
Käyttömaksu	1,36	1,36	1,36	1,4	1,4	1,47	1,47	1,47
Vesijohtoverkoston pituus km	380	390	390	394	398	402	406	410
Mittaamaton vesi %	14%	14%	14%	13%	13%	13%	13%	13%
Lasketettu jätevesi m3	1 880 651	1 964 450	1 964 450	1 950 000	1 959 750	1 969 549	1 979 396	1 989 293
€/m3	1,79							
Käyttömaksu	1,80	1,80	1,80	1,85	1,85	1,89	1,89	1,89
Jätevesiverkoston pituus km	378	399	399	403	407	411	415	419
Sadevesiverkoston pituus	165	165	165	167	167	169	169	170
vuotovesi %	41%	38%	38%	35%	35%	35%	35%	35%
Saneeraus								
Vesijohto m	4185	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	1 085	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/11	3 /50	3 /50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7574	7498	7498	7 733	7 843	8 216	8 321	8 446
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4242	-4 711	-4 711	-5 079	-5 136	-5 216	-5 267	-5 318
Valmistus omaan käyttöön	87	54	54	54	54	70	70	70
TOIMINTAKATE, S*	3 084	2 841	2 841	2 708	2 761	3 070	3 124	3 198
Henkilöstömäärä	17	17	17	18	19	19	19	19
Määrärahan muutos %	1,43%	9,10%	9,10%	7,81%	1,12%	1,56%	0,98%	0,97%
Määrärahan muutos euroina	-60	-393	-393	-368	-57	-80	-51	-51
S* Sitova tavoite								

Tuloslaskelma

VESIHUOLTOLIikelaitos Tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	7 557	7 495	7 495	7 730	7 840	8 213	8 318	8 443
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	6 805	6 880	6 880	7 040	7 460	7 826	7 911	8 031
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	322	370	370	370	380	387	407	412
Liiketoiminnan muut myyntituotot (ulkoiset)	404	225	225	320	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut myyntituotot (sisäiset)	27	20	20	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	16	3	3	3	3	3	3	3
Valmistus omaan käyttöön	87	54	54	54	54	70	70	70
Materiaalit ja palvelut	- 2 989	- 3 393	- 3 393	- 3 696	- 3 733	- 3 771	- 3 809	- 3 847
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (ulkoiset)	- 1 273	- 1 364	- 1 364	- 1 446	- 1 460	- 1 475	- 1 490	- 1 505
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (sisäiset)	- 26	- 20	- 20	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot (ulkoiset)	- 1 478	- 1 743	- 1 743	- 1 997	- 2 018	- 2 038	- 2 059	- 2 079
Palvelujen ostot (sisäiset)	- 211	- 266	- 266	- 253	- 255	- 258	- 260	- 263
Henkilöstökulut	- 1 100	- 1 142	- 1 142	- 1 199	- 1 216	- 1 258	- 1 270	- 1 283
Palkat ja palkkiot	- 886	- 917	- 917	- 960	- 1 005	- 1 040	- 1 050	- 1 061
Henkilösivukulut	- 213	- 225	- 225	- 239	- 211	- 218	- 220	- 222
Eläkekulut	- 182	- 192	- 192	- 203	- 172	- 178	- 180	- 182
Muut henkilösivukulut	- 36	- 33	- 33	- 37	- 38	- 40	- 40	- 41
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 823	- 1 970	- 1 970	- 2 157	- 2 233	- 2 473	- 2 522	- 2 705
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 823	- 1 970	- 1 970	- 2 157	- 2 233	- 2 473	- 2 522	- 2 705
Liiketoiminnan muut kulut	- 154	- 176	- 176	- 184	- 187	- 188	- 189	- 189
Liiketoiminnan muut kulut (ulkoiset)	- 63	- 92	- 92	- 99	- 102	- 102	- 102	- 101
Liiketoiminnan muut kulut (sisäiset)	- 91	- 85	- 85	- 85	- 85	- 86	- 87	- 88
LIKEYLIJÄÄMÄ	1 596	871	871	551	528	596	600	492
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 484	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	3	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488
LL korvaus omasta peruspääomasta (kunnalle)	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 112	383	383	64	40	109	113	4
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	- 1 000	0	0	70	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	- 500	- 500	- 1 530	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-)	0	- 500	- 500	- 1 600	0	0	0	0
Poistoeron vähennys (+)	0	0	0	70	0	0	0	0
Varausten muutos	- 1 000	500	500	1 600	0	0	0	0
Vapaaehtoisten Varausten lisäys (-)	- 1 000	0	0	0	0	0	0	0
Varausten vähennys (+)	0	500	500	1 600	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	112	383	383	134	40	109	113	4

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT								
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,5	3,7	3,7	2,3	2,0	2,0	2,1	1,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,5	3,7	3,7	2,3	2,0	2,0	2,1	1,8
Voitto, %	14,7	5	5	0,8	0,5	1,3	1,4	0,1

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	Ennuste OVK2/2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	2 935	1 866	1 866	1 803	1 787	2 095	2 148	2 222
Liikelyljäämä	1 596	383	383	134	40	109	113	4
Poistot ja arvonalentumiset	1 823	1 970	1 970	2 157	2 233	2 473	2 522	2 705
Rahoitustuotot ja kulut	-484	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488
Liikel. koravus peruspääomasta (sisäinen)	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488
Muut tulorahoituksen korjaukset	3							
Investointien rahavirta	-2 824	-5 502	-5 502	-7 900	-7 900	-9 500	-8 650	-6 950
Investointimenot	-2 824	-5 502	-5 502	-7 900	-7 900	-9 500	-8 650	-6 950
Rahoitusosuudet investointimenoihin								
Toiminnan ja investointien rahavirta	110	-3 636	-3 636	-6 097	-6 113	-7 405	-6 502	-4 728
Rahoituksen rahavirta	-110	3 636	3 636	6 097	6 113	7 405	6 502	4 728
Lainakannan muutokset								
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta					2 643	5 905	5 002	3 228
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutokset	-22							
Saamisten muutos kunnilta	-1 745							
Saamisten muutos muilta	-771							
Korottomien velkojen muutos kunnalta	113	2 636	2 636	4 597	1 970			
Korottomien velkojen muutos muilta	2 314	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	-110	3 635	3 635	6 097	6 113	7 405	6 502	4 728
Rahavarojen muutos								
Lainakanta 31.12.					2 643	8 549	13 551	16 778

4. LIITTEET

*”Osaavat yksiköt
ja henkilökunta.”*

4.1 KOHDERAHOITTEISIA TEHTÄVIÄ HOITAVAT YKSIKÖT

4.1.1 Ruokapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	6 063	6 261	6 261	6 177	6 239	6 301	6 364	6 428
Myyntituotot	6 039	6 248	6 248	6 164	6 225	6 288	6 350	6 414
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	25	13	13	13	13	14	14	14
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 5 009	- 5 370	- 5 370	- 5 379	- 5 482	- 5 487	- 5 542	- 5 647
Henkilöstökulut	- 2 243	- 2 483	- 2 483	- 2 527	- 2 577	- 2 577	- 2 603	- 2 655
Palvelujen ostot	- 422	- 391	- 391	- 423	- 431	- 432	- 436	- 444
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 832	- 1 934	- 1 934	- 1 881	- 1 918	- 1 918	- 1 937	- 1 976
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 510	- 563	- 563	- 549	- 555	- 560	- 566	- 572
TOIMINTAKATE	1 055	891	891	798	757	814	822	780

4.1.2 Tilapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	23 458	24 013	24 013	24 474	24 764	25 050	23 340	23 613
Myyntituotot	3 168	2 931	2 931	3 009	3 127	3 239	3 353	3 448
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	20 289	21 082	21 082	21 464	21 637	21 811	19 987	20 165
Valmistus omaan käyttöön	111	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 14 825	- 13 674	- 13 674	- 14 690	- 15 067	- 14 908	- 15 011	- 15 258
Henkilöstökulut	- 3 151	- 3 054	- 3 054	- 3 325	- 3 456	- 3 491	- 3 527	- 3 564
Palvelujen ostot	- 6 280	- 5 400	- 5 400	- 5 372	- 5 532	- 5 400	- 5 427	- 5 455
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 157	- 4 019	- 4 019	- 4 847	- 4 928	- 4 844	- 4 861	- 5 023
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 1 236	- 1 203	- 1 203	- 1 146	- 1 151	- 1 173	- 1 195	- 1 217
TOIMINTAKATE	8 744	10 338	10 338	9 784	9 696	10 142	8 329	8 355

4.1.3 Rykmentinpuisto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	8 205	0	0	0	0	0	0	0
Myyntituotot	3	0	0	0	0	0	0	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	8 202	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 231	- 339	- 339	- 231	- 219	- 222	- 227	- 231
Henkilöstökulut	- 110	- 128	- 128	- 83	- 85	- 86	- 87	- 90
Palvelujen ostot	- 113	- 200	- 200	- 138	- 129	- 131	- 134	- 136
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 8	- 11	- 11	- 10	- 5	- 5	- 5	- 5
TOIMINTAKATE	7 974	- 339	- 339	- 231	- 219	- 222	- 227	- 231

4.1.4 Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	952	957	957	951	0	0	0	0
Myyntituotot	299	310	310	310	0	0	0	0
Maksutuotot	646	640	640	640	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	4	6	6	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	3	1	1	1	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 800	- 773	- 773	- 798	0	0	0	0
Henkilöstökulut	- 663	- 617	- 617	- 599	0	0	0	0
Palvelujen ostot	- 70	- 96	- 96	- 97	0	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2	- 4	- 4	- 4	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 66	- 55	- 55	- 99	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	151	184	184	153	0	0	0	0

4.1.5 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 082	4 568	4 568	4 557	5 116	5 220	2 285	2 330
Myyntituotot	3 421	3 815	3 815	3 917	4 388	4 476	2 035	2 080
Maksutuotot	661	753	753	640	728	744	250	250
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	- 4 082	- 4 568	- 4 568	- 4 557	- 5 116	- 5 220	- 2 285	- 2 330
Henkilöstökulut	- 3 150	- 3 252	- 3 252	- 3 227	- 3 747	- 3 821	- 1 466	- 1 495
Palvelujen ostot	- 653	- 891	- 891	- 873	- 898	- 919	- 602	- 615
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 35	- 68	- 68	- 91	- 82	- 84	- 40	- 40
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	- 244	- 357	- 357	- 366	- 389	- 396	- 177	- 180
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0	0

4.1.6 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	286	278	278	280				
Myyntituotot	286	278	278	280				
Maksutuotot	0	0	0	0				
Tuet ja avustukset	0	0	0	0				
Muut toimintatuotot	0	0	0	0				
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0				
TOIMINTAKULUT	-407	-394	-394	-395				
Henkilöstökulut	-341	-320	-320	-335				
Palvelujen ostot	-8	-11	-11	-12				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	-2	-2	-2				
Avustukset	0	0	0	0				
Muut toimintakulut	-55	-61	-61	-46				
TOIMINTAKATE	-121	-116	-116	-115				

4.2 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

4.2.1 Henkilöstösuunnittelu ja sen tavoitteet

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kunnan palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve huomioiden muuttuvat osaamistarpeet ja mahdolliset eläköitymiset. Henkilöstösuunnittelua ohjaa kuntastrategia, Osaaminen ja kyvykkyydet strateginen keino-ohjelma sekä palveluverkkomuotoilut, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.

Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kunnan tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan. Henkilöstösuunnittelun ydintä ovat henkilöstön määrän, laadun ja kohdentumisen määrittely tulevaisuuden tarpeita varten. Henkilöstön määrällä tarkoitetaan henkilöstön lukumäärää ja laadulla henkilöstön osaamista, koulutusta, henkilöstö- tai ammattiryhmää, työsuhteen muotoa ja muita vastaavia asioita. Kohdentumisen suunnittelu on ennakointia sen osalta, kuinka paljon eri tehtävissä, toiminnoissa tai yksiköissä tarvitaan henkilöstöä ja miten tarve mahdollisesti muuttuu. Tavoitteena on, että ”oikea määrä oikeanlaisella osaamisella varustettuja työntekijöitä olisi oikeaan aikaan oikeassa paikassa tekemässä oikeita tehtäviä oikeassa palveluprosessissa oikeiden tavoitteiden toteuttamiseksi”.

Henkilöstösuunnittelu on ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin henkilöstöä koskeviin muutoksiin. Määrän, laadun ja kohdentumisen lisäksi henkilöstösuunnittelun tulee kattaa myös se, miten henkilöstövoimavaroista huolehditaan.

Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa on määritelty kuntatason tavoitteet tuleville vuosille, joita johdetaan Tuusulan strategiasta. Ohjelman toteutus ja linjaukset palvelevat Tuusulan strategian keskeisten tavoitteiden toteuttamista kestäväällä tavalla. Kuntatason tavoitteet ovat:

- Henkilöstön määrän mitoitus huomioiden palveluverkon uudistaminen ja lainsäädännöstä tulevat henkilöstömitoitukset
- Suunnittelun lähtökohtana henkilöstömenojen 1 % kasvu / vuodesta 2021 alkaen.
- Henkilöstörakenteen, osaamisen ja tehtäväkuvien muutokset
- Osaaminen ja kyvykkyydet strategisen keino-ohjelman mukainen toiminta

Henkilöstösuunnitelma 2023 yhteenveto

Yleishallinto ja johdon tuki

Kunnanviraston johto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	11	17	6
Määräaikaiset	1	2	1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	49	50	1
Määräaikaiset	0,4	0,4	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022-2027
Vakituiset	60	67	67	67	67	67	11,67 %
Määräaikaiset	1,4	2,4	0,4	0,4	0,4	0,4	-71,43 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0,00 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Kunnanviraston johto	0
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	7
Eläköitymiset yhteensä	7

Yhteiset palvelut

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	23	23	0
Määräaikaiset	2,5	4	1,5
Vaihtoehtoinen työvoima	8	8	0

Hallinto- ja asiakaspalvelut	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	25	21	-4
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Talouden ohjaus	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	13	13	0
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kehittäminen ja tietohallinto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	11	11	0
Määräaikaiset	2	3	1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022–2027
Vakituiset	72	68	68	68	68	68	-5,56 %
Määräaikaiset	6,5	9	7	7	7	7	7,69 %
Vaihtoehtoinen työvoima	8	8	8	8	8	8	0,00 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	0
Hallinto- ja asiakaspalvelut	4
Talouden ohjaus	3
Kehittäminen ja tietohallinto	1
Eläköitymiset yhteensä	8

Sivistys

Varhaiskasvatus	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	307	309	2
Määräaikaiset	58	64	6
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Oppiminen	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	545	560	15
Määräaikaiset	230	223	-7
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kulttuuri	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	42	43	1
Määräaikaiset	3	3	0
Vaihtoehtoinen työvoima	5	5	0

*määräaikaiset: + tarvittaessa työhön kutsuttavia oppaita + 12

Vapaa-aika	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	34	40	6
Määräaikaiset	6	0	-6
Vaihtoehtoinen työvoima	4	4	0

Hallinto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	4	4	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Ruokapalvelut	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	58	64	6
Määräaikaiset	9	1	-8
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022–2027
Vakituiset	990	1020	1026	1032	1032	1032	4,2 %
Määräaikaiset	306	291	290	290	290	290	-5,2 %
Vaihtoehtoinen työvoima	9	9	9	9	9	9	0,0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Ruokapalvelut	11
Kulttuuri	5
Vapaa-aika	2
Varhaiskasvatus	40
Oppiminen	47
Eläköitymiset yhteensä	105

Kasvu ja ympäristö

Kehittäminen ja hallinto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	4,5	4,5	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Projektitoimisto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	4	4	0
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	5	5	0
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Maankäyttö ja paikkatieto	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	26	26	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kaavoitus	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	12	13	1
Määräaikaiset	0	1	1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Rakennusvalvonta	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	8	8	0
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	0

Yhdyskuntatekniikka	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	46,7	47,7	1
Määräaikaiset	4	3	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Tilapalvelut	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituinen	72	74	2
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022–2027
Vakituiset	178,2	182,2	182,2	182,2	182,2	182,2	2,2 %
Määräaikaiset	8	8	8	8	8	8	0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	1	1	1	1	0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Kuntakehityslautakunta	20
Tekninen lautakunta	36
Eläköitymiset yhteensä	56

Vesihuoltoliikelaitos

Vesihuoltoliikelaitos	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	17	18	1
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022–2027
Vakituiset	17	18	19	19	19	19	-12 %
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Vesihuoltoliikelaitos	2
Eläköitymiset yhteensä	2

Yhteenveto

Koko kunta yhteensä	Henkilöstö v. 2022	Henkilöstö v. 2023	Muutokset (+/-)
Vakituiset	1317,2	1356,2	39
Määräaikaiset	321,9	310,4	-11,5
Vaihtoehtoinen työvoima	17	18	1
Yhteensä	1657,1	1684,6	27,5

Eläköitymiset yhteenveto

Eläköitymiset toimialueittain	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2023–2027
Yleishallinto ja johdon tuki	7
Yhteiset palvelut	8
Sivistys	105
Kasvu ja ympäristö	56
Vesihuoltoliikelaitos	2
Kunta yhteensä	178

Arvioitu henkilöstömäärä 2022–2027

Toimialueittain	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Muutos % 2022–2027
Yleishallinto ja johdon tuki							
Vakituinen	57	67	67	67	67	67	17,5 %
Määräaikaiset	1,4	2,4	0,4	0,4	0,4	0,4	-71,4 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Yhteiset palvelut							
Vakituinen	73	68	68	68	68	68	-6,8 %
Määräaikaiset	5,6	9	7	7	7	7	25,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	4	8	8	8	8	8	0,0 %
Sivistys							
Vakituinen	990	1020	1026	1032	1032	1032	4,2 %
Määräaikaiset	306	291	290	290	290	290	-5,2 %
Vaihtoehtoinen työvoima	9	9	9	9	9	9	0,0 %
Kasvu ja ympäristö							
Vakituinen	181,2	182,2	182,2	182,2	182,2	182,2	0,6 %
Määräaikaiset	6	8	8	8	8	8	33,3 %
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	1	1	1	1	0,0 %
Vesihuoltoliikelaitos							
Vakituinen	17	18	19	19	19	19	11,8 %
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0,0 %

Kunta Yhteensä							
Vakituinen	1318,2	1355,2	1362,2	1368,2	1368,2	1368,2	3,8 %
Määräaikaiset	319	310,4	305,4	305,4	305,4	305,4	-4,3 %
Vaihtoehtoinen työvoima	14	18	18	18	18	18	28,6 %
Yhteensä	1651,2	1683,6	1685,6	1691,6	1691,6	1691,6	2,4

4.2.2 Uudet toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuslisä ei ole huomioitu.						14.10.2022
Kuntatoimiala ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus						
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023	
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	Valvontaeläinlääkäri	2.1.2023	1	0	75 600	
Perustelut:						
Eläinsuojelu- ja eläintautitehtävien kasvaneen määrän hoitamiseksi ei enää riitä yksi valvontaeläinlääkäri. Valvontatarpeeseen ei pystytä vastaamaan riittävästi. Aluehallintovirasto on todennut ohjaus- ja arviointikäynnillään vuonna 2021, että eläinsuojelulain ilmoituksen-varaisia kohteita (mm. ammattimaiset tai muuten laajan toiminnan kohteet) ei ole otettu säännöllisen valvonnan piiriin. Em. kohteita ei ole myöskään riskiluokitettu. Valtio ostaa kunnilta eläinsuojelu- ja eläintautitehtävien hoitamisen ja korvaa tehtävistä aiheutuvat kustannukset, mm. palkkakulut maa- ja metsätalousministeriön ohjeistuksen mukaisesti.						
Yhteiset palvelut						
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023	
Hallinto- ja asiakaspalveluiden palvelualue/Kansliapalvelut	Hallintopalvelusihteeri	1.1.2023	0	1	43 500	
Perustelut:						
Hallintopalvelusihteerin tehtävä, liittyy esityslista- ja pöytäkirjatuotannon sekä mahdollisesti kirjaamon keskittämiseen Sivistyksen toimialueelta. Toiminnan jatkuvuuden ja sijaisjärjestelyiden turvaaminen.						
Sivistys						
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023	
Oppimisen palvelualue	Laaja-alainen erityisopettaja	1.8.2023	2	0	41 900	
Perustelut:						
Virat perustettu määräaikaisena useampana vuonna peräkkäin. Riihikallion ja Kellokosken kouluissa, joihin virat tullaan ohjaamaan, ollaan alakoulujen osalta kauimpana kunnan tavoitteesta 100 oppilasta/erityisopettaja.						
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023	
Oppimisen palvelualue	Oppilaanohjaaja	1.8.2023	1	0	28 500	
Perustelut:						
Lukion opiskelijamäärän nousu ja oppivelvollisuuden laajentuminen.						
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023	
Oppimisen palvelualue / Hyökkälän koulu	Päätoiminen tuntiopettaja	1.8.2023	1	0	47 200	
Perustelut:						
Tulevassa palveluverkossa tarvitaan liikunnan ja terveystiedon tuntiopettajaa.						

Oppimisen palvelualue	Kouluvalmentaja	1.8.2023	0	3	55 800
Perustelut:					
<p>Sitko -hankkeessa on todettu kouluvalmentajan työn merkitys oppilaiden tukemisessa ja yhteisöllisyyden kehittämisessä. Hankerahoituksen loppuessa kunnan on päätettävä jatketaanko toimintaa vai ei. Valmisteilla on myös lakiuudistuksen, jonka myötä kouluvalmentaja tulee osaksi kouluyhteisöä ja kunnan toimintaa. Korona-aika sekä yhteiskunnan muutokset ovat heikentäneet oppilaiden hyvinvointia ja suunta näkyy myös kouluterveyskyselyn tuloksissa. Koulua käymättömien oppilaiden määrä on ollut kasvussa viime vuosina ja kouluvalmentajan yhtenä tärkeänä tehtävänä on kiinnittää näitä oppilaita opiskeluun sekä kouluyhteisöön.</p>					
Oppimisen palvelualue	Koulusihteeri	2.1.2023	0	1	38 400
Perustelut:					
<p>Esihenkilöiden johtamistyölle tarvitaan tukea. Henkilöstön palkanmaksuun ja palvelussuhteisiin liittyvää työtä on siirtynyt viime vuosina koulujen rehtoreille, jonka vuoksi koulusihteeriressurssin lisääminen on perusteltua. Myös muu hallinnollinen työ tuntuu lisääntyneen kouluilla erilaisten hankkeiden kautta. Yläkoulujen oppilasmäärä on kasvanut ja Monion avaaminen lisää lukiolaisten määrää tulevana syksynä. Palveluverkon uudistaminen lisää rehtoreiden työmäärää rakennushankkeiden kouluissa ja heille annettu huojennus ei näytä riittävän.</p>					
Varhaiskasvatuksen palvelualue / Kasvun ja oppimisen tuki	Konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1.8.2023	1	0	47 200
Perustelut:					
<p>1.8.2022 voimaan tullut Varhaiskasvatuslaki edellyttää varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden tarjoamista sitä tarvitseville lapsille. Lain toteuttamiseksi tarvitaan lisätä konsultoivien varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrää.</p>					
Varhaiskasvatuksen palvelualue	Varhaiskasvatuksen talousasiantuntija	1.1.2023	0	1	54 600
Perustelut:					
<p>Varhaiskasvatuksen budjetoinnin kokonaisuus talouspäällikön ja varhaiskasvatuspäällikön tukena: kustannuslaskenta, suoritteet, tilastot, TA, TP. Laskutusprosessista vastaaminen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain ja lautakunnan päätösten mukaisesti sekä uuden palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto ja maksatuksen prosessin kehittäminen ja varmistaminen.</p>					
Kulttuurin palvelualue/Pääkirjasto	Kirjastonhoitaja	1.1.2023	0	1	40 400
Perustelut:					
<p>Kirjastossa tehtävän lukutaitotyön sekä koulu- ja päiväkotiyhteistyön määrä ja kysyntä on kasvanut merkittävästi kulttuurikasvatussuunnitelmien ja suunnitelmallisen lukutaidon edistämistyön myötä. Kulttuurikasvatussuunnitelmien (TaikaKultsu, perusopetuksen Kultsu ja toiseen asteen Kultsu) koordinointi, kehittäminen ja toteuttaminen vaatii lisäresursseja, jotta palvelu voidaan tarjota luvutulla tavalla jokaiselle lapselle ja nuorelle ja että kirjastossa pystytään tekemään lasten- ja nuortenkirjastotyötä myös Kultsujen ulkopuolella (esim. lukemista ja lukutaitoa edistävät tapahtumat perheille sekä kirjavinkkaus). Uuteen tehtävää sisältyy myös kiertävä koko kunnan KULTSU-työn koordinointi, joka tulisi jatkossa olemaan vuorovuosina kirjaston, museon ja kulttuurin vastuulla. Tuusulan kunnan henkilöstömäärä on jäänyt jälkeen verrokkikunnista esim. verrattuna vastaavan kuntarakenteen ja kirjastoverkon Nurmijärveen (Tuusula 26 htv ja Nurmijärvi 36 htv vuonna 2021), vaikka palveluja on kehitetty ja tarjottu vastaavalla tavalla. Valtuuston hyväksymässä Tuusulan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämissuunnitelmassa 2018 - 2021 oli 1 htv lisäys lasten- ja nuortenkirjastotyöhön. Tämä lisäys on toteutumatta.</p>					
Vapaa-ajan palvelualue/Lahelanterttu	Nuoriso-ohjaaja	2.1.2023	0	1	36 500
Perustelut:					
<p>Alueen kouluyhteistyö tiivistyy, muutostilanteet ja niiden ennakointi tukee alueilla tehtävää nuorisotyötä ja palveluja pystytään entistä enemmän yhdenvertaisesti toteuttamaan. Alueellinen nuorisotyö tuottaa vapaa-ajan palveluita nuorille. Luottamuksellinen ja pysyvä suhde työntekijään mahdollistaa myönteisen kokemuksen nuorelle palveluistamme. Merkitykselliset kohtaamiset tutun ja turvallisen aikuisen kanssa rakentaa nuoren luottamusta ohjaajaan ja tämän kautta tukee nuorta. Nuorten vapaa-ajan vietto sekä ohjaajien työskentely nuorten kanssa on tavoitteellisempaa ja pitkäkestoisempaa vakinaisen henkilöstön voimin. Vakituksella nuorisotyöntekijällä on paremmat edellytykset tuntea ikäluokat.</p>					

Kasvu ja ympäristö					
Kaavoitus/Yleiskaavoitus	Kaavasuunnittelija	1.1.2023	0	1	54 900
Perustelut:					
Kunnan kasvuun ja elinvoimaan perustuva strategia edellyttää päteviä kaavasuunnittelijoita edistämään kaavoitusta ja sitä kautta maankäytön kehittämisedellytyksiä. Osa työstä voidaan teettää konsulttityönä, joka sekin edellyttää resursseja kunnan puolelta.					
Tilapalvelut/Rakentaminen	Tekninen isännöitsijä	2.1.2023	0	1	48 900
Perustelut:					
Kunnan kiinteistökanta muuntuu pienistä palveluyksiköistä kohti suuria kiinteistökokonaisuuksia. Tällaisten yksiköiden omaisuudenhallinta on heikolla tolalla. Teknisen isännöitsijän vastuulla on huolehtia kampusten ja muun kiinteistöomaisuuden ylläpidosta ja arvon säilyttämisestä yhteistyössä kiinteistöhoitopäällikön kanssa.					
Vesihuoltoliikelaitos					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhte	Pvm.	Virka	Työsuhte	€/2023
Vesihuoltoliikelaitos/Viemäriveden johtaminen	Vesihuoltoasentaja	1.3.2023	0	1	35 500
Perustelut:					
Tuusulan vedellä on kunnossapidossa yli 70 pumppaamoja. Pumppaamoiden kunnossapidosta vastaa tällä hetkellä pumppaamoasentaja ja verkostopäällikkö. Turvallisuussyistä jätevesipumppaamoilla ei voi työskennellä yksin. Pumppaamoasentajan täytyy pyytää apumies lähes jokaiseen pumppaamolla suoritettavaan kunnossapitotyöhön. Tämä toimintatapa on johtanut siihen, että kunnossapitotöiden tekeminen viivästyy laitoksen muiden kiireiden takia. Tämä taas lisää pumppaamoiden häiriöitä, joita joudutaan korjaamaan päivystysaikana huomattavasti suuremmilla kustannuksilla.					
Uudet toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet tehtävät yhteensä			6	11	690 800

4.2.3 Uudet määräaikaiset virat ja työsuhteet

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuksisia ei ole huomioitu.					14.10.2022
Kuntatoimiala ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus/Eläinlääkintahuolto	Osa-aikainen päivystävä eläinlääkäri	2.1.2023–1.1.2024	1	0	19 400
Perustelut:					
Yksi vakituisista eläinlääkäreistä ei voi osallistua terveydellisistä syistä päivystämiseen. Hänen päivystysvuoroihinsa tarvitaan osa-aikainen päivystävä eläinlääkäri. Kunnan tulee järjestää kiireellinen eläinlääkäriapu 24/7/365. Päivystystiheyttä ei voida kasvattaa muiden vakituisien eläinlääkäreiden (3kpl) osalta. Päivystystiheys on nyt joka neljäs arkiyö ja joka neljäs viikonloppu. Lääkärisopimuksen suositus on joka viides arkiyö ja joka viiden viikonloppu.					
Strateginen suunnittelu/Osallisuustyö	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori	2.1.2023–31.12.2024	0	1	41 000
Perustelut:					
Ikäihmisten määrä Tuusulassa on iso ja kasvava. Korona-ajan vaikutukset ikäihmisten hyvinvointiin ovat olleet merkittäviä ja monen ikäihmisen toimintakyky on laskenut. Kunnan tehtävä on tukea ikäihmisten kotona-asumista ja tehdä ennaltaehkäisevä hyte-työtä. Tarkoituksena on järjestää matalan kynnyksen olohuoneitoimintaa kaikenikäisille ja koordinoita vapaaehtoistoimintaa. Tehtävälle on saatu testamenttirahoitus.					
Yhteiset palvelut					
Kehittämisen ja tietohallinnon palvelualue/ICT-palvelut	ICT-asiantuntija	2.1.–29.12.2023	0	1	44 200
Perustelut:					
Tietotyön lisääntyessä ICT-palveluiden tuottamisesta on viimeisten vuosien aikana muodostunut organisaatioille entistä kriittisempi toiminto. Häiriöt palveluiden tuottamisessa voivat aiheuttaa merkittäviä haittoja niin organisaatiolle, sen työntekijöille kuin sen sidosryhmillekin. Esimerkiksi tietoverkkoon kohdistuvat laitehäiriöt tai hyökkäykset voivat lamauttaa koko organisaation toiminnan ja vaarantaa kriittisten tietoaineistojen turvallisuuden.					
Tuusulan kunnan ICT-palveluyksikössä tuotetaan laite-, verkko- ja konesalipalveluita sekä näihin liittyvää tukea ja palvelunhallintaa. Vuonna 2019 toteutetun ICT-palveluiden tarkastuksen (BDO) mukaan ICT-palveluyksikön resurssit ovat tiukat ja riittävät juuri ja juuri juoksevien asioiden hoitamiseen. Ratkaisuna tähän ehdotettiin tehtävien voimakasta priorisointia tai resursoinnin kehittämistä, mutta resurssit ovat edelleen samalla tasolla.					
ICT-palveluyksikköön on ollut vuonna 2021 avoimna vakituinen ICT-asiantuntijan tehtävä, joka jäi täyttämättä, kun tehtävään sopivaa henkilöä ei löytynyt. Tarve osittain korvattiin työllistämällä kaksi työtöntä työnhakijaa, joiden osalta työsuhteet päättyivät vuoden 2022 aikana.					
ICT-palvelutuotannon varmistamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan ICT-asiantuntijan määräaikaisen työsuhteen perustamista ajalle 02.01.2023-29.12.2023. Tehtävä keskittyy operatiiviseen palvelutuotantoon, mutta tukee myös palveluiden uudelleen järjestämisen suunnittelussa ja prosessien kehittämisessä.					
Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut/Maahanmuuttoasiat	Erityisohjaaja	1.3.–31.12.2023	0	1	32 300
Perustelut:					
Asiakasmäärän vaihtelu ja kasvu. Ukrainalaisten neuvonnan lisääntyminen, 50 % työtehtävä hyväksytty jo aikaisemmin, nyt tehtävän nosto 50 %:sta 100 %:iin 1.3.2023 alkaen. Osa, etenkin pakolaistaustaisista perheistä, ei pärjää ns. normi-ohjauksella ja neuvonnalla. Heidän luonaan tulisi siis käydä esim. kotikäynneillä välillä varmistamassa asioita ja tarvittaessa saattaa heitä eri viranomaisasiointeihin alkuun. Tämä on aikaa vievää ja siksi tarvitsemme tällaisen henkilön asiakasmäärän kasvaessa. Valtion rahoitus on todennäköinen.					

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut/Maahanmuuttoasiat	Kotouttamisohjaaja	1.3.2023–31.12.2024	0	1	32 300
Perustelut:					
Asiakasmäärän vaihtelu ja kasvu, aloitus jo maaliskuun alusta, että ehditään perehdyttää, kun ukrainalaiset alkavat saada kotikuntaoikeuksia. Kyseessä uusi kotoutumisohjaajan tehtävä, kokoaikainen, määräaikainen 1.3.2023–31.12.2024: perustelu tehtävän avaamiselle on ukrainalaisten asiakkaiden tuleminen kotikuntalaisiksi 4.3.2023 alkaen kun suurin osa on täällä vuoden tilapäisen suojelun asiakkaita ja suurimmalla osalla täyttyy kotikuntakriteerit eli heistä tulee joka tapauksessa kuntalaisia. Tehtävänkuvana siis ukrainalaisten neuvonta ja toki tarvittaessa muidenkin maahanmuuttajien neuvonta. Valtion rahoitus on todennäköinen.					
Sivistys					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Oppimisen palvelualue	Moniomestari	1.6.2023–31.7.2024	0	1	17 400
Perustelut:					
Monion palvelujen turvaaminen ja rakennuksen toiminnan tavoitteiden toteutumisen varmistuminen.					
Oppimisen palvelualue	Palvelukoordinaattori	1.6.2023–31.7.2024	0	1	18 300
Perustelut:					
Monion palvelujen turvaaminen ja rakennuksen toiminnan tavoitteiden toteutumisen varmistuminen.					
Kasvu ja ympäristö					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Projektitoimisto	Projektikoordinaattori	2.1. –31.12.2023	0	1	49 400
Perustelut:					
Projektikoordinaattori tukee aluekehityshankkeita ja erillisiä projekteja ja täten mm. lisää kapasiteettia projektien toteuttamiselle vapauttamalla asiantuntijoiden resursseja hallinnollisista tehtävistä ja ottamalla itse roolia kevyempien projektikokonaisuuksien hallinnassa. Siirryttäessä suuremmalta määrin projektimalliseen työskentelytapaan, vahvistuu tarve koko toimialueen sisällä. Tehtävä on jatkoa nykyiseen määräaikaiseen projektikoordinaattorin tehtävään.					
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen/Asumispalveluiden hallinto	Asumisneuvoja	1.1.2023–31.12.2024	0	1	39 600
Perustelut:					
Tehtävä ennaltaehkäisee ikääntyvien asumisen pulmatilanteiden syntymistä, auttaa löytämään asumisen palveluita ja parantaa asumisviihtyisyyttä sekä luo turvallisuuden tunnetta asumisyhteisössä. Tehtävälle on Ara:n rahoitus 80 %.					
Kaavoitus/Yleiskaavoitus	Nuorempi kaavasuunnittelija	1.1. –31.12.2023	0	1	42 400
Perustelut:					
Tuusulan strateginen valinta kasvaa ja kehittyä vaatii resurssointia kaavoitukseen ja maankäytön suunnitteluun.					
Uudet määräaikaiset virat ja työsuhteet yhteensä			1	9	336 300

4.2.4 Määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistaminen

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuslisä ei ole huomioitu.					14.10.2022
Yhteiset palvelut					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Henkilöstöpalvelut ja kohdennetun asiakastyön palvelualue/Henkilöstöpalvelut	Henkilöstösihteeri	1.1.2023	0	1	43 500
Perustelut:					
Edellisessä organisaatiomuutoksessa v.2019 henkilöstöpalveluihin keskitettiin osa HR-toiminnoista. HR-resurssi ei ole ollut riittävä, jotta HR-palveluiden keskittäminen olisi ollut mahdollista siinä laajuudessa kuin se olisi tarkoituksenmukaista. Henkilöstösihteeriresurssi on jakautunut epätasaisesti toimialueiden välillä ja toimialueilta on tullut palautetta siitä, että resurssi on riittämätön. Työn tuottavuuden kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että esihenkilöt tekevät henkilöstösihteerille aiemmin kuuluvia tehtäviä. Arvioidaan mikä HR-työ on tarkoituksenmukaista tehdä sihteerityönä ja vapauttaa esihenkilöiden aikaa ihmisten johtamiseen.					
Kasvu ja ympäristö					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Yhdyskuntatekniikka/Viheralueiden hallinto	Suunnitteluhortonomi	1.1.2023	0	1	50 600
Perustelut:					
Viheralueiden suunnitteluun liittyvien tehtävien määrä edellyttää omaa suunnittelijaa. Määräaikaisuuden jatkaminen ei enää onnistu, konsulttipalveluiden hankinta ei toimi pienissä ja nopeaa reagointia vaativissa tehtävissä.					
Tilapalvelut/Rakentaminen	Kunnossapitorakennuttaja	1.1.2023	0	1	58 100
Perustelut:					
Tilapalvelut toteuttaa kunnan historian merkittävintä investointiohjelmää, palveluverkkouudistusta. Uudistus sitoo merkittävästi resursseja. Määräaikaisen kunnossapitorakennuttajan vakinaistaminen edesauttaa uudis- ja korjausrakentamisen hankkeiden onnistumisen laadullisesti ja aikataulussa, sekä sovituisissa kustannuksissa.					
Sivistys					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2023
Oppimisen palvelualue	Koulukäynninohjaaja	1.8.2023	0	6	88 400
Perustelut:					
Tehtävien tarve pysyvä useassa koulussa. Kouluissa on edelleen paljon määräaikaisessa työsuhteessa olevia ohjaajia. Määräaikaisuuksia suhteessa vakinaisiin työsuhteisiin eniten Mikkolan koulussa.					

Vapaa-aikapalveluiden palvelualue	Nuoriso-ohjaaja	5.6.2023	0	3	33 400
Perustelut:					
<p>Alueellisen nuorisotyön henkilöstöresurssit muutetaan määräaikaisesta työsuhteesta toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Muutoksella tuotetaan ympärivuotista toimintaa Tuusulan nuorille. Vakinainen henkilökunta pystyy myös herkemmin ja nopeammin tarttumaan nuorten keskuudesta nouseviin ilmiöihin ja työskentelemään pitkäjänteisesti ja ennaltaehkäisevästi. Pysyvä henkilökunta tuo turvaa nuorille ja nuorisotilatyo on laadukkaampaa, nuoret välttyvät joka syksyiseltä tutustumiselta uusiin ohjaajiin. Nuorten oma osallisuus toimintaan ja sen kehittämiseen edistyy, kun nuorilla on tutut ohjaajat ympärillä.</p>					
Vapaa-aikapalveluiden palvelualue	Nuoriso-ohjaaja	5.6.2023	0	2	35 600
Perustelut:					
<p>Alueellisen nuorisotyön henkilöstöresurssit muutetaan määräaikaisesta työsuhteesta toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Muutoksella tuotetaan ympärivuotista toimintaa Tuusulan nuorille. Vakinainen henkilökunta pystyy myös herkemmin ja nopeammin tarttumaan nuorten keskuudesta nouseviin ilmiöihin ja työskentelemään pitkäjänteisesti ja ennaltaehkäisevästi. Pysyvä henkilökunta tuo turvaa nuorille ja nuoret välttyvät joka syksyiseltä tutustumiselta uusiin ohjaajiin. Nuorten oma osallisuus toimintaan ja sen kehittämiseen edistyy, kun nuorilla on tutut ohjaajat ympärillä.</p>					
Määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistaminen yhteensä			0	14	309 600

4.3 INVESTOINNIT

4.3.1 Investointien hankekortit

Hankkeen nimi:	Rykmentinpuiston monitoimikampus
Hankkeen kustannus v. 2023:	18,0 milj. €
Hankkeen kokonaiskustannus:	42,0 milj. €
Käyttötalousvaikutus/v:	Pääomavuokra 1,7 milj. euroa/v Ylläpitoavuokra 0,6 milj. euroa/v Yht. 2,3 milj. euroa
Hanketta koskevat tiedot	Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkko- suunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksyä palveluverkkosuunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026. Elinkaarihankkeena toteutettava Rykmentinpuiston monitoimikampus on yksi Sivistyksen toimi- alueen keskeisistä kunnallisista palvelutuotantohankkeista suunnittelukaudelle. Sopimus tulee sisältämään ylläpidon lähtökohtaisesti 20 vuodelle.

Uusi koulukampus käsittää 3-sarjaisen alakoulun ja 8-sarjaisen yläkoulun; yhteensä n. 900 oppilasta, sekä vaativan erityisopetuksen tilat n. 160 oppilaalle. Hankkeen laajuus on n. 12 000 brm², riippuen valittavasta suunnitteluratkaisusta.

Kampuksen yhteyteen rakennetaan vain alakoulun ja vaativan erityisopetuksen liikuntatilat. Yläkoulun liikuntatilat vuokrataan lähellä sijaitsevasta urheilukeskuksesta.

Monitoimikampus tulee valmistuttuaan korvaamaan sisäilmaongelmaiset sekä tiloiltaan vanhentuneet Hyökkälän ja Hyrylän koulukeskukset sekä tiloiltaan vanhentuneen Mikkolan koulun perusopetuksen sekä vaativan erityisopetuksen tilat.

Hankintapäätös on tarkoitus tehdä vuoden 2022 puolella ja toiminta aloittaa elokuussa 2025.

Hankkeen nimi:**Riihikallion monitoimikoulukampus**

Hankkeen kustannus v. 2023:

10,0 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus:

40,0 milj. € (alustava arvio)

Käyttötalousvaikutus/v:

Pääomavuokra 2,26 milj. euroa/v

Ylläpitovuokra 0,75 milj. euroa/v

Yht. 3,0 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot**Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen**

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksyä palveluverkkosuunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026.

Uusi koulukampus mitoitetaan 863 oppilaalle (vuosiluokat 1–9, musiikin opetus sekä esiopetus).

Monitoimikampuksen muodostavat laajennettavan nykyisen tontin länsiosaan rakennettava uudisrakennus yhdessä nykyisen koulurakennuksen säilytettävien osien kanssa.

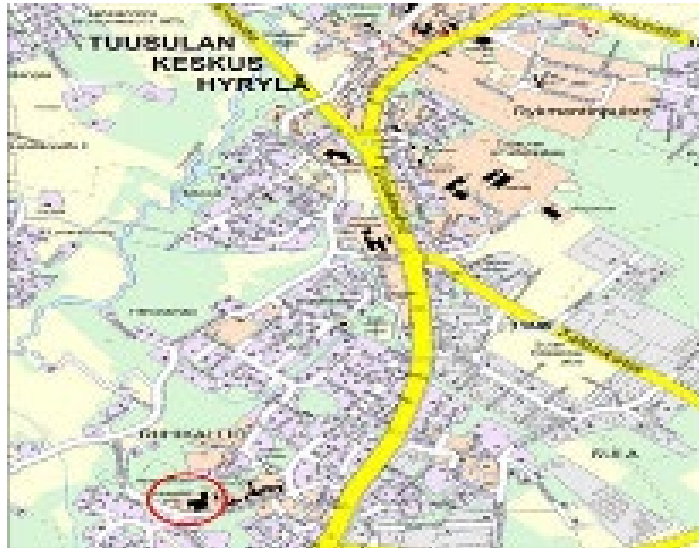
Nykyinen vuonna 2007 valmistunut yläkoulusiipi (pajatalo) irrotetaan hankkeesta omaksi erilliseksi hankkeeksi ja myös sen tuleva käyttötarkoitus selvitetään erikseen.

Säilytettävä ja perusparannettava, vuonna 1976 valmistunut ja 2017–2018 sisätiloiltaan perusparannettu liikuntasalirakennus, suunnitellaan koulun sekä myös ulkopuolisten tahojen käyttöön soveltuvaksi liikuntapaikaksi.

Kampuksen piha-alue suunnitellaan viihtyisäksi ja monipuoliseksi välitunti- ja lähiliikunta-alueeksi, jossa liikennejärjestelyt (huolto- ja saattoliikenne sekä pysäköintijärjestelyt) ovat toimivat ja turvalliset.

Koulun pysäköintialueelle on kesällä 2019 rakennettu tilapäinen väistötilarakennus 450 oppilaalle. Väistötilarakennus on tarkoitus poistaa tontilta vuoden 2025 aikana, kun uudisrakennus valmistuu.

Hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 6.4.2020 § 25. Alueen asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksytty kunnanhallituksessa 24.8.2020 § 300. Toteutussuunnittelu käynnistyi syyskuussa 2020 ja valmistui elokuussa 2022. Hankkeen toteutusmuotona on kokonaisurakka. Rakentaminen on määrä aloittaa keväällä 2023 ja tavoitteena on saada koko hanke valmiiksi vuonna 2026.

Hankkeen nimi:**Tuusulanjärven kampus/Tusby trask campus**

Hankkeen kustannus v. 2023:

9,0 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus:

29,52 milj. € (ei sisällä purku 0,6 milj. euroa)

Käyttötalousvaikutus/v:

Pääomavuokra 1,1 milj. euroa/v

Ylläpitovuokra 0,3 milj. euroa/v

Yht. 1,4 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot**Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen**

Palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2019–2026 perustuva hanke (Valt.12.11.2018, §124). Hankkeen hankesuunnitelma valmistui 7.5.2019 ja se hyväksyttiin valtuustossa (10.6.2019). Kunnanvaltuuston päätös 6.4.2020 § 26 Ruotsinkielisen opetuksen siirtämisestä kampukseen.

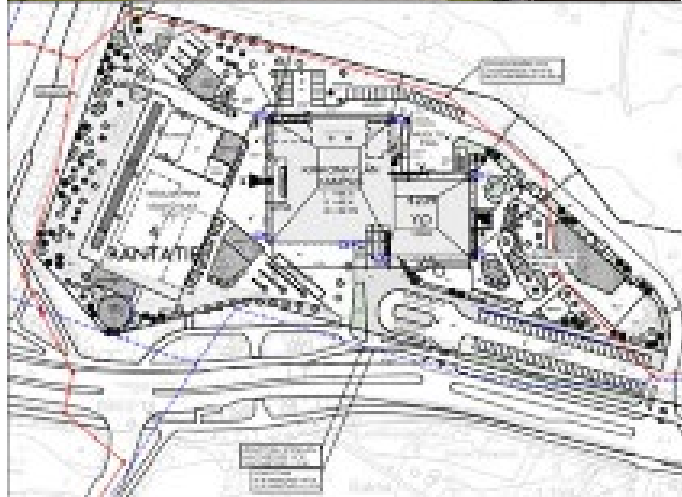
Uudisrakennus korvaa nykyisen, sisäilmaongelmallisen koulurakennuksen sekä Mattilan päiväkodin ja osan palveluverkosta poistuvista Etelä-Tuusulan päiväkodeista, yhdessä Maritta Wendelin päiväkodin kanssa. Mattilan päiväkotiki on purettu v. 2020 aikana, koulutontilla olevat rakennukset puretaan rakennusurakan yhteydessä.

Kampus on mitoitettu n. 450 oppilaalle (suomen- ja ruotsinkielinen esi- ja perusopetus 0-6. vuosiluokat) sekä varhaiskasvatukselle (n. 180 paikkaa). Hankkeen laajuus on 8 271 brm².

Koulukampuksen tilat on suunniteltu myös ilta- ja viikonloppukäytön huomioiden. Suunnittelu tehty osallistavana, työpajoja yms. hyödyntäen. Suunnittelussa on noudatettu Iloisen oppimisen Tuusula - oppimisympäristöjen suuntaviivat -käsikirjaa (Kasltk 24.9.2019) sekä Palveluverkkosuunnitelman (Valt 12.11.2018) mukaista linjausta, tavoitteena lasta kehittävä, oppimista edistävä, turvallinen ja terveellinen päiväkotiki ja koulu sekä monikäyttöiset ja muuntojoustavat tilat.

Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen on aloitettu joulukuussa 2021, toteutusmuotona jaettu urakka. Rakennus otetaan käyttöön 8/2024.

Campuset är dimensionerat för ca. 450 elever (finsk- och svenskspråkig för- och grundskolundervisning för årsklasserna 0-6). Samt (ca. 180 platser) för små barns pedagogiken. Projektets omfattning är 8 271 brm².

Hankkeen nimi:**Monio-lukio ja kulttuuritalo**

Hankkeen kustannus v. 2023:

5,6 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus:

33,2 milj. €

Käyttötalousvaikutus/v:

Pääomavuokra 1,4 milj. euroa/v

Ylläpitovuokra 462 000 euroa/v. 192 500 eur/5 kk/v.2023

Hanketta koskevat tiedot**Kuvia hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen**

Monio toimii monipuolisena koulutuksen, kulttuurin, osaamisen ja esittämisen keskuksena ja kohtaamispaikkana. Siellä yhdistyvät useiden käyttäjäryhmien uusi oppimisympäristö ja kaikkia kuntalaisia palveleva kulttuuritalo. Keskittämällä palvelut yhteen paikkaan on tarkoitus nostaa palveluiden laatua ja saavutettavuutta, lisästä Tuusulan vetovoimaa kulttuurikuntana sekä lisätä tilankäytön tehokkuutta.

Tuusulan kunnan palveluverkossa Monio on käynnistänyt oppimisympäristöjen uudistamisen. Palveluverkkostrategian mukaisesti vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä luovutaan silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Monion käyttäjien nykyiset tilat ovat pääosin huonokuntoiset tai ne ovat poistumassa muiden syiden takia. Uusien opetussuunnitelmien, digitalisaation ja koko oppimiskäsityksen muuttumisen vuoksi on erittäin ajankohtaista uudistaa oppimisympäristöjen toiminnalliset ja tilakonseptit. Tämä mahdollistuu parhaiten ja tehokkaimmin uutta rakentamalla.

Moniosta järjestettiin kesällä 2017 yleinen arkkitehtuurikilpailu. Palkintolautakunta ja myös kuntalaiset valitsivat yksimielisesti ”Monikko”-nimimerkin laatiman ehdotuksen. Kilpailun tulos sai huomattavaa myönteistä julkisuutta jopa kansainvälisesti.

Ehdotuksen laajuus ja kustannusarvio hyväksyttiin 8500 brm²:n laajuisena ja tavoitehinnaltaan noin 30 M€:n kattohinnalla kunnanvaltuustossa kesäkuussa 2018. Toteutusmuodoksi päätettiin tuolloin elinkaarikilpailutus. Elinkaarikilpailutukseen saatiin kaksi sisään jätettyä ehdotusta. Kunta teki Elinkaarikilpailutuksesta hankintapäätöksen kesäkuussa 2019. Hankinta keskeytettiin, koska siitä oli tehty valitus markkinaoikeuteen ja valituksen käsittely olisi lykännyt hankkeen etenemistä ja lopputulos oli epävarma. Suunnittelu annettiin tilapalveluille toimeksiantona ja suunnittelua jatkettiin alkuperäisen, voittaneen suunnitelman pohjalta puurunkoisena.

Monion rakentaminen on alkanut kesäkuussa 2021 ja toiminta uusissa tiloissa alkaa elokuussa 2023. Rakentamisen toteutusmuotona on kokonaisurakka.

Hankkeen nimi:	Puustellimetsän puisto
-----------------------	-------------------------------

Hankkeen kustannus v. 2023:	500 000 €
-----------------------------	-----------

Hankkeen kokonaiskustannus:	3 400 000 €
-----------------------------	-------------

Käyttötalousvaikutus/v:	Viheralueiden kunnossapito 50 000 €/vuosi (koko puistoalue)
-------------------------	---

Hanketta koskevat tiedot

Saatetaan loppuun puiston reuna-alueille kesken jääneet kohteet sekä rakennetaan alueelle suunniteltu koirapuisto entisen varastokentän kohdalle.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen
--

Hankkeen nimi:	Pellavamäki
-----------------------	--------------------

Hankkeen kustannus v. 2023:	1 300 000 € + vesihuolto
-----------------------------	--------------------------

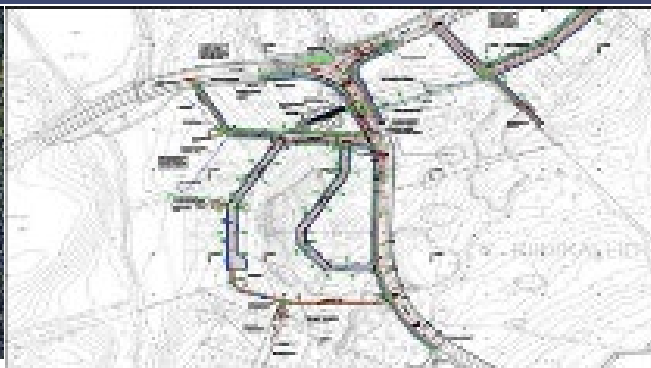
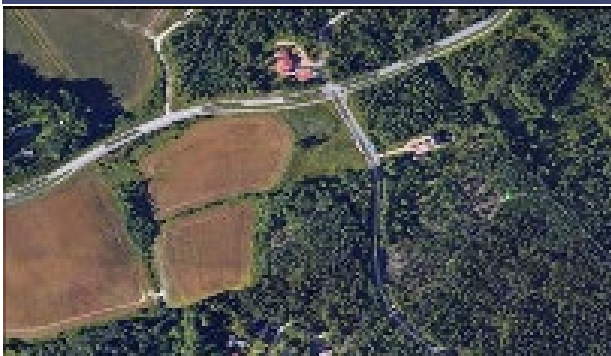
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:	2 380 000 €
---	-------------

Käyttötalousvaikutus/v:	Katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis, katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.
-------------------------	---

Hanketta koskevat tiedot

Perustetaan uusi asuinalue Pellavamäentien, Pähkinämäentien ja Ruotsinkyläntien liittymän tuntumaan. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Hyrylässä. Rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla. Kohteen arvioitu valmistu valmistumisajankohta on keväällä 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen
--

Hankkeen nimi:**Rykmentinpuistonkeskus- Matkakeskus**

Hankkeen kustannus v. 2023:

2 200 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

3 800 000 € (kunnan osuus)

Käyttötalousvaikutus/v:

Katujen kunnossapito 10 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis, katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.

Hanketta koskevat tiedot

Alue käsittää Rykmentin puistotien II-vaiheen, Klaavolantien kaavan mukaiset muutokset, Rykmentintien vaatimat muutokset sekä väliaikaiset pysäköintijärjestelyt. Kohteen arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2024

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Kaukjärvenranta**

Hankkeen kustannus v. 2023:

550 000 €

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

850 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Viheralueiden kunnossapito 6 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot

Uusitaan Kaukjärvenrannan puistokäytävät ja nurmialueet, kunnostetaan alueen poikki virtaava oja sekä nostetaan alueen tasoa vastaamaan paremmin kohteen arvoa hoidettuna taajamapuistona.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Sulan työpaikka-alue**

Hankkeen kustannus v. 2023:

6 400 000 € + vesihuolto

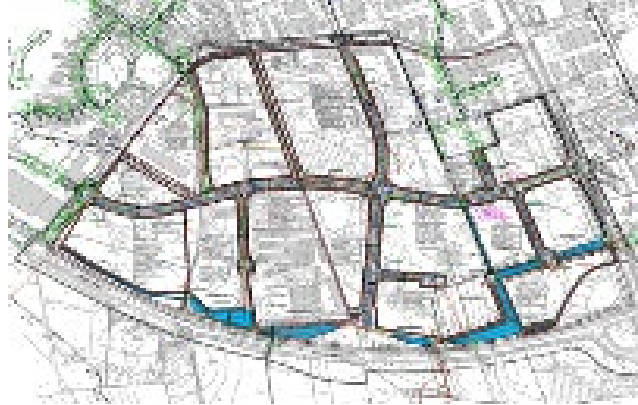
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

17 500 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

katujen kunnossapito 12 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 3 000 € / v. kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Tuusulan Itäväylän varteen Sulan alueelle rakennetaan kunnallistekniikka uutta työpaikka-alueita varten. Tällä pyritään parantamaan kunnan työpaikkatonttien tarjontaa. Alueen rakentaminen on aloitettu vuonna 2022 esirakentamalla kaava-alueita Sula I ja II. Alueen arvioidaan valmistuvan kokonaisuudessaan vuoden 2025 aikana.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Hyrylän palvelukeskus**

Hankkeen kustannus v. 2023:

640 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

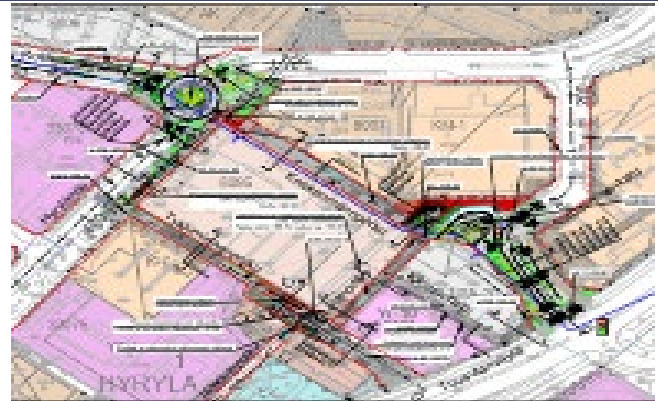
2 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

ei olennaista vaikutusta kunnossapitoon

Hanketta koskevat tiedot

Tehdään uuden palvelukeskuksen vaatimat liikennejärjestelyt ja johtosiirrot Autoasemantiellä, Hyryläntiellä, Koskenmäentiellä, Koskenmäenpolulla, Tykkimiehentiellä ja Lotanpolulla. Tehtävät toimenpiteet linkittyvät palvelukeskuksen rakentamisaikatauluun. Arvoitu valmistumisajankohdaksi on 2024 loppu tai 2025.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Rykmentinpuiston työpaikka-alue, vaihe I**

Hankkeen kustannus v. 2023:

850 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

4 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

katujen kunnossapito 17 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 4 000 € / v. kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Tuusulan itäväylän varteen Rykmentinpuiston alueelle rakennetaan uusi työpaikka-alue. Toimenpiteellä pyritään parantamaan kunnan työpaikkatonttien tarjontaa. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan Tuusulan itäväylän länsipuolinen alue, ja kun liittämiskysymykset on saatu ratkaistua, aluetta laajennetaan itään eritasoliittymällä. Ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2023.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Puistokylä**

Hankkeen kustannus v. 2023:

1000 000 € + vesihuolto

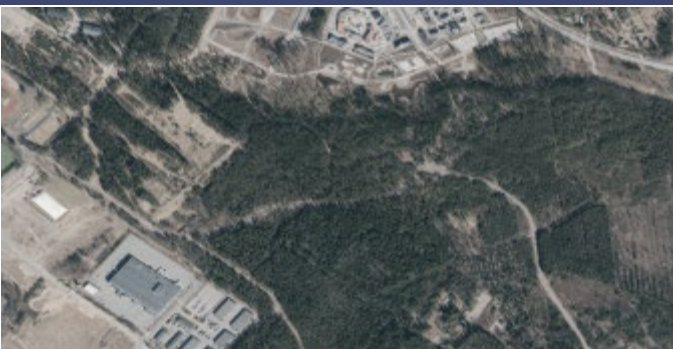
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

5 300 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

katujen ja torialueen kunnossapito 40 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 6 000 € / v. kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Jatketaan Rykmentinpuiston osayleiskaavan mukaista alueen kehittämistä rakentamalla uusi Puistokylän asuinalue Puustellinmetsän ja Hyrylän teollisuusalueen väliin. Tavoitteena on lisätä asuintontitarjontaa Hyrylässä. Samalla parannetaan Rykmentinpuiston alueen liikenneyhteyksiä Hyrylän eteläiseen katuverkostoon. Kohteen arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2025.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi**Häriskivi**

Hankkeen kustannus v. 2023:

1 750 000 € + vesihuolto

Hankkeen kokonaiskustannus:

4 260 00 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Katujen kunnossapito 60 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 6 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Perustetaan uusi asuinalue Hämeentien tuntumaan Vaunukankaan asuinalueen pohjoispuolelle. Tavoitteena on lisätä asuintonttitarjontaa Hyrylässä. Alueen rakentaminen aloitettu vuonna 2022. Ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2023 ja kokonaisuudessaan alue valmistuu keväällä 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Peltokaari III vaihe**

Hankkeen kustannus v. 2023:

1 310 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

3 150 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Hanketta koskevat tiedot: Jatketaan Peltokaaren asuinalueen rakentamista alueen keskiosassa ja rakennetaan alueen kaavan mukaiset puistot loppuun. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Jokelassa. Alueen rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2022 loppupuolella ja saada pääosin rakennetuksi vuoden 2023 aikana.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Investoinnit 2023–2027

U=uusi K=kor- jaus	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)	Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/v
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	1. Maanhankinta									
	Maa-alueiden hankinta		-5 000	-5 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-17 000	
	Maanmyynti		12 000	12 000	12 864	11 033	19 104	24 316	79 317	
	Maanhankinta yhteensä		7 000	7 000	9 864	8 033	16 104	21 316	62 317	
	Josta myyntivoittojen osuus									
	2. Osakkeet									
	Koy Hyrylän pysäköintitalo		-200						0	
	Oman pääoman sijoitus, Tuusulan Tenniskeskus Oy			-1 500					-1 500	
	Osakkeiden hankinta yhteensä		-200	-1 500	0	0	0	0	-1 500	
	Osakkeiden myynti									
	Josta osakkeiden myyntivoitto									
	3. Rakennukset									
	3.1 Kunnanhallitus									
K	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä		-300	-200	-200	-200	-200		-800	-27
K	Vanhan hallintorakennuksen purku	-650	-650	-800					-800	
			-950	-1 000	-200	-200	-200	0	-1 600	-27
	3.2 Sivistys									
K	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit		-100	-100					-100	-5
U	Rykmentinpuiston yleistilojen perusparannus			-150					-150	
U	Ruotsinkylän koulun muutostyöt, piha-alueet, vanhan elem.koulun purku ja liitoskohdan perusparannus	-500							0	0
U	Martta Wendelin päiväkoti	-13 500	-3 300						0	0
U	MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-33 200	-13 000	-5 600					-5 600	-280
U	Rykmentinpuiston monitoimikampus	-42 000	-500	-18 000	-18 100	-5 400			-41 500	-2 075
K	Riihikallion monitoimikampus	-40 000	-4 000	-10 000	-15 000	-8 000	-3 000		-36 000	-1 800
K	Jokela koulukeskus	-16 100	-150	-25	-25	-25	-25	-200	-300	-15
U	Kirkonkylän kampus (koulu ja päiväkoti)	-29 520	-9 000	-9 000	-4 500				-13 500	-675
U	Lahelan monitoimikampus	-35 000	-1 000	-100	-500	-10 000	-15 000	-8 400	-34 000	-1 700
			-31 050	-42 975	-38 125	-23 425	-18 025	-8 600	-131 150	-6 550
	3.3 Vapaa-aika									
K	Uimahalli									
	- kassatilan ja kahvion muutostyöt		-100	-200					-200	-40
	- kuntoaltaan suodatinmassojen vaihto		-25						0	0
U	Kevyen liikenteen yhteys ja kuntoportaat	-100							0	0
U	Lähiliikuntapaikkoja 1/vuosi.								0	0
K	Uimalammen pukuhuoneet ja varastotilat	-150							0	0
			-125	-200	0	0	0	0	-200	-40

U=uusi K=kor- jaus		Kokonais- kustan- nusrarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/v
	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)									
	3. Rakennukset	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	3.4 Kulttuuri									
K	Kirjasto, Kellokosken toimipiste	-600							0	0
U	Pääkirjasto									0
K	Halosenniemi	-300	-250	-100					-100	-5
K	Ilmatorjuntamuseo	-75	-25	-25					-25	-1
K	Erkkola	-40	-40	-25					-25	-1
K	10 Rakennus	-2 500	-1 500	0	-2 500				-2 500	-125
K	Taidekasarmi	-2 200				-1 200	-900	-100	-2 200	-110
K	Paja-rakennus	-300	-300			-300			-300	-15
K	Tiilitehdas	-300		-300					-300	-15
			-2 115	-450	-2 500	-1 500	-900	-100	-5 450	-273
	3.5 Kasvu ja ympäristö									
K,U	Erillinen työohjelma		-2 500	-2 500	-2 000	-2 000	-2 000	-1 500	-10 000	-500
			-2 500	-2 500	-2 000	-2 000	-2 000	-1 500	-10 000	-500
	Rakennukset yhteensä		-36 740	-47 125	-42 825	-27 125	-21 125	-10 200	-148 400	-7 389

U= uusi K=kor- jaus		Kokonais- kustan- nusrarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)									
	4. Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	4.1 Kunnanhallitus									
	4.2 Sivistys									
K	Koulujen ja varhaiskasvatuksen verkot ja verkko-oppimisympäristön suunnittelu ja toteutus		-100						0	0
U	Kota, ulkopäiväkotitoimintaan			-25					-25	
K,U	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi		-30	-30	-30				-60	-6
	4.2 Sivistys yhteensä		-130	-55	-30	0	0	0	-85	-6
	4.3 Vapaa-aika									
K	Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet		-70	-60	-60	-60	-60	-60	-300	-20
K	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt		-50	-60	-60	-60	-60	-60	-300	-20
K	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen		-200	-350					-350	-23
K	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt		-50	-60	-60	-60	-60	-60	-300	-20
K	Hyrylän liikuntapaikat, aluetyöt		-50	-60	-60	-60	-60	-60	-300	-20
U	Jokelan kuntoportaat		-40						0	0
U	BMX-rata Urheilukeskukseen	-400	-310						0	0
K,U	Urheilukeskus		-150	-100	-100	-100	-100	-100	-500	-25
	4.3 Vapaa-aika yhteensä		-920	-690	-340	-340	-340	-340	-2 050	-128

U= uusi K=kor- jaus	Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)								
	4.4 Kasvu ja ympäristö								
	Rakennusten pihainvestoinnit - erillisen työohjelman mukaisesti	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-500	-33
	Väliaikainen pysäköintialue, Hyrylän keskusta		-270					-270	
	Tiet ja liikenneväylät							0	
	Etelä-Tuusula	-9 545	-15 135	-16 480	-15 460	-21 520	-18 410	-87 005	-5 800
	Jokela	-1 560	-1 610	-2 490	-2 300	-970	-1 670	-9 040	-603
	Kellokoski	-1 830	-600	-1 340	-820	-100	-580	-3 440	-229
	Muut kohteet	-1 100	-870	-700	-630	-680	-680	-3 560	-237
	Puistot ja leikkipaikat	-1 950	-3 435	-2 695	-3 455	-3 855	-2 775	-16 215	-1 081
	Vesistöt	-70	-70	-70	-70	-70	-70	-350	
	Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke	-590	-712	-270	-150	-300	0	-1 432	-95
	Muut	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-100	-7
	4.4 Kasvu ja ympäristö	-16 765	-22 822	-24 165	-23 005	-27 615	-24 305	-121 912	-8 086
	Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-17 815	-23 567	-24 535	-23 345	-27 955	-24 645	-124 047	-8 220
	Rahoitusosuudet	2 000	700		1 150	620		2 470	
	Netto	-15 815	-22 867	-24 535	-22 195	-27 335	-24 645	-121 577	

U= uusi K=kor- jaus	Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)								
	Muut Pitkävaikutteiset menot								
K	KT45 Nummenväylä-Kolistimenmäki	-3 200			-100	-100		-200	-13
U	Hökilän liittymä mt 148:lle	-1 500	-100	-600	-800			-1 500	-100
K	Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle	-500	-250					-250	-17
U	Rykmentinpuisto III:n liittymä Itäväylälle	-2 350		-150	-1 200	-1 000		-2 350	-157
U	Sulantien liittymän parannus Itäväylälle	-700			-100	-200	-400	-700	-47
U	Fallbackantien liittymän parannus Itäväylälle	-780			-180	-600		-780	-52
U	Itäväylän jatkeen liittymä Kulloontielle	-2 000						0	0
U	Kehä IV:n liittymät Tuusulanväylälle	-6 300			-300	-3 000	-3 000	-6 300	-420
U	Kehä IV:n liittymät Myllykyläntiehen	-2 200			-200	-300	-700	-1 200	-80
U	Kehä IV -maantie	-200					-200	-200	-13
K	Anttilan tilakeskuksen liittymä Paijalantiehen	-300			-50	-250		-300	-20
U	Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n	-440	-40	-400				-440	-29
U	Pääradan alikulku Peltokaassa	-4 770	-170	-100	-600	-3 360		-4 160	-277
U	Jokelantien alikulku Peltokaassa	-1 690	-60	-70	-1 100	-460		-1 690	-113
U	Hevoskylän liittymät Jokelantiehen	-360			-60	-150	-150	-360	-24
U	Tuomalan tp-alueen liittymä Lahdentielle	-500				-100		-100	-7
U	Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvioitu osuus	-900	-100	-400	-400			-900	-60
U	Koskenniskantien pysäköintialue	-300	-300					-300	-20
K	Kt45 eteläinen kiertoliittymä, saneeraus	-130	-130					-130	-9
	Pitkävaikutteiset yhteensä	-480	-1 080	-1 720	-5 090	-9 520	-4 450	-21 860	-1 457

U=uusi K=kor- jaus	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)	Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	5. Koneet ja kalusto									
	5.1 Kunnanhallitus									
U	Varavoimalaite - Varautuminen			-30					-30	-6
	5.1 Kunnanhallitus yhteensä		0	-30	0	0	0	0	-30	-6
	5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta									
U	Koulujen yhteiset liikuntavälineet		-40						0	0
U	Monion irtaimisto, muut kuin kalusteet			-177					-177	-35
U	Monion irtaimisto, ruokapalvelut			-85					-85	
U	Martta Wendelin -ruokapalveluiden irtaimisto		-80						0	0
U	Terveyskeskuksen astiapesulinjasto		-54						0	0
U	Rykmentinpuiston keskuskeittiön pata		-25						0	0
U	Hyrylän koulukeskuksen yhdistelmäuuni		-20						0	0
U	Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmäuuni			-22					-22	-7
U	Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni			-22					-22	-7
U	Rykmentinpuiston kylmävalmistuskeittiön laitteet								0	0
	5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta yhteensä		-219	-306	0	0	0	0	-306	-50
	5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta									
U	Jokelan jäähoidokoneen ja latukoneen uusiminen		-80						0	-16
U	Konserttiflyygeli Monioon			-150					-150	-30
	5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta yhteensä		-80	-150	0	0	0	0	-150	-36
	5.4 Kuntakehityslautakunta									
	5.5 Tekninen lautakunta									
K	Kiinteä liikenteen laskentapiste			-20					-20	-4
K	Kuorma-auto	-300	-300	-300					-300	-60
K	Huoltoauto		-10	-90					-90	-18
K	Kadunhoitolaitteet (aurat, harjat, ymv)			-40	-20	-40	-20	-60	-180	-36
K	Kartoituskoje			-50					-50	-10
K	Lumiaura		-15							
	5.5 Tekninen lautakunta yhteensä		-325	-500	-20	-40	-20	-60	-640	-128
	5.6 Keski-uudenmaan ympäristökeskus									
U	Eläinlääkinnän kalusteet		-30						0	0
	Koneet ja kalusto yhteensä		-654	-986	-20	-40	-20	-60	-1 126	-214

U=uusi K=korjaus	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)	Kokonais- kustannusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	6. Pitkävaikutteiset menot									
	6.1 Kunnanhallitus									
U	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	-30	-30					-30	-15
U	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	-30	-30					-30	-15
U	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-120	-60	-50					-50	-25
U	Talousjärjestelmän vaihtaminen	-100	-100	-100					-100	-50
U	Sähköinen asiointi	-70	-70	-70					-70	-35
U	Lakisääteiset muutokset (digipalvelulaki, tiedonhallintalaki)	-60	-30						0	0
U	Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	-100	-100	-100					-100	-50
U	Sähköinen järjestelmä osaamisen kehittämiseen ja kehityskeskustelujen tukemiseen	-50	-50						0	0
U	Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	-30	-30					-30	-15
U	Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10		-10					-10	-5
K	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-115	-100	-50					-50	-25
K	Salkkujärjestelmän uudistaminen			-30					-30	
U	Ohjelmisto robotiikan kehittäminen			-10					-10	
U	Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	-15		-15					-15	-8
K	Verkkosivujen uudistaminen			-50					-50	
U	Muut IT investoinnit				-300	-300	-300	-300	-1 200	
	6.1 Kunnanhallitus yhteensä		-600	-575	-300	-300	-300	-300	-1 775	-243
	6.2 Sivistys									
U	Ruokapalvelut - uusi tuotannonohjausjärjestelmä	-60	-60						0	0
U	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30	-30	-30					-30	-15
U	Finna-järjestelmä			-10					-10	-5
	6.2 Sivistys yhteensä		-90	-40	0	0	0	0	-40	-20
	6.3. Kasvu ja ympäristö									
U	Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-280	-120	-50	-80	-80	-80		-290	-145
U	Paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen			-270					-270	
U	3D-kaupunkimallien kehittäminen	-40							0	0
U	3D-kartan laajennus	-15	-15						0	0
	6.3. Kasvu ja ympäristö yhteensä		-135	-320	-80	-80	-80	0	-560	-145
	Pitkävaikutteiset menot yhteensä		-825	-935	-380	-380	-380	-300	-2 375	-408

U=uusi K=korjaus	INVESTOINNIT 2023–2027 (1 000 €)	Kokonais- kustannusarvio	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023– 2027 yht.	poistot/ v
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta									
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto		-61 714	-80 193	-72 480	-58 980	-62 000	-42 655	-316 308	
	Rahoitusosuudet		2 000	700	0	1 150	620	0	2 470	
	Tulot		12 000	12 000	12 864	11 033	19 104	24 316	79 317	
	Investoinnit, netto		-47 714	-67 193	-59 616	-46 797	-42 276	-18 339	-234 521	
	7. Vesihuoltoliikelaitos									
	Kiinteät rakenteet ja laitteet		-5 422	-7 900	-7 900	-9 500	-8 650	-6 950	-40 900	
	Asiakastietojärjestelmä		-80						0	
	Liittymismaksut (infotieto)		1 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	7 500	
	Vesihuollon ELY-keskuksen rahoitusosuus 2019									
	Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä									
	Investoinnit yhteensä, brutto		-67 216	-88 093	-80 380	-68 480	-70 650	-49 605	-357 208	
	Rahoitusosuudet		2 000	700	0	1 150	620	0	2 470	
	Tulot		12 000	12 000	12 864	11 033	19 104	24 316	79 317	
	Investoinnit, netto		-53 216	-69 093	-67 516	-56 297	-50 926	-25 289	-275 421	

Poistosuunnitelma

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS:
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKASUOSITUS
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

4.4 HANKINTASUUNNITELMA

Hankintasuunnitelmaan kirjataan kalenterivuoden kaikki tiedossa olevat hankinnat, joiden arvioitu arvo ylittää kansallisen tai EU- kynnysarvon. Suositeltavaa on kirjata myös tiedossa olevat hankinnat, joiden arvo on yli 10 000 euroa (pienhankinta). Näistä tehdään aina hankintapäätös.

*Arvioitu arvo alv 0%: Kertahankinnan kaikki kustannukset

*Hankinnan vastuuhenkilö: valmistelusta vastaavan henkilön nimi

*Hankinnan aikataulu: Joko aik, jolloin hankinnan pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku. Täsmennä alle.

HANKINTASUUNNITELMA 2023

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Sivistys	Monion irtokalustus	570 000	Katja Elo / Seppo Kärpänen -> Hanselilta ostetaan apua kilpailutukseen	Toimitus kesäkuu 2023, Monio avautuu elokuu 2023
Sivistys	Monion AV- ja ICT-kalustus	800 000	Arttu Tirkkonen	Toimitus kesäkuu 2023, Monio avautuu elokuu 2023
Sivistys	Kirkonkylän kampus, irtokalustus	450 000	Katja Elo	Toimitus kesäkuu 2024, mutta hankinnan kilpailutus maaliskoukokuu 2023
Sivistys	Kirkonkylän kampus, AV- ja ICT-kalustus	600 000	Arttu Tirkkonen	Toimitus kesäkuu 2024, mutta hankinnan kilpailutus maaliskoukokuu 2023
Sivistys	Peltokaaren päiväkodin irtokalustus	EU	Katja Elo	Aikataulu selviää 1/23: Arvio, Toimitus 6-10/2024, hankinnan kilpailutus loppuvuosi 2023 tai alkuvuosi 2024
Sivistys	Peltokaaren päiväkodin AV- ja ICT-kalustus	100 000	Arttu Tirkkonen	Aikataulu selviää 1/23: Arvio, Toimitus 6-10/2024, hankinnan kilpailutus loppuvuosi 2023 tai alkuvuosi 2024
Sivistys	Jokelan alue Notkopiistoon kalustetaan 1 ryhmä lisää ja avoimen varhaiskasvatuksen ryhmä siirretään kahvilatiloihin, sinne tarvitaan kalustusta		Katja Elo	2023
Sivistys	Uimahallin kahvion ja lipunmyynnin muutostyöt	200 000	Pasi-Jussi Hyytinen	2023 kesä
Sivistys	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen	350 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet	60 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt	60 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt	60 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Hyrylän liikuntapaikat, aluetyöt	60 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Urheilukeskuksen kehittäminen	100 000	Jaska Vilen	2023 kesä
Sivistys	Rykmentintien päiväkodin kalustus	60 000	Katja Elo	2023 kevät
Sivistys	Neitoperhonkujan päiväkodin kalustus	pienhankinta	Katja Elo	2023 kevät
Sivistys/kulttuuri/kirjastopalvelut	Kirjastoaineistokuljetukset Kirkes-Ratamo-reitillä	EU (Tuusulan osuus 80 000 €)	Annastiina Louhisalmi (Riihimäki hoitaa kilpailutuksen)	Sopimus alkaa 1.6.2023
Sivistys	Konserttiflyygei Monioon	150 000		
Sivistys/ruokapalvelut	Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmä uuni	25 000	Minna Tikka / Kirsi Hanski	Vuoden 2023 aikana
Sivistys/ruokapalvelut	Rykmentinpuiston ruokasalin ja kuvataidekoulun perusparannus	150 000	Kilpailutuksen hoitaa tilapalvelut, ikkunoiden ja ovien uusiminen, lattian ja seinien maalaus. Ruokapalveluista vastuuhenkilö Kirsi Hanski	Vuoden 2023 aikana, kuvataide koulu siirretty Monion tiloihin 08/2023

Sivistys/ruokapalvelut	Monion astiat ja siivousvälineet	80 000	Astiat hankitaan Sarastian sopimuksen kautta / Minna Tikka	kevät 2023
Sivistys/ruokapalvelut	Omavalvontajärjestelmä		Kilpailutukseen tarvitaan apua/ Minna Tikka	Kilpailutus vuoden 2024 aikana
Sivistys/ruokapalvelut	Monion tarjoilut (palveluntarjoaja)			Markkinakartoitus vuoden 2023 aikana
Sivistys	Rykmentinpuiston monitoimikampus	18 000 000	Mikko Simpanen ja Jyri Olkkonen ?	
Sivistys	Riihikallion monitoimikampus	10 000 000	Mikko Heikkilä?	
Sivistys	Jokela koulukeskus	25 000		
Sivistys	Kirkonkylän kampus (koulu ja päiväkot)	9 000 000		
Sivistys	Lahelan monitoimikampus	1 000 000		
Sivistys	Kota, ulkopäiväkotitoimintaan	25 000		
Sivistys	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi	30 000		
Sivistys	Finna-järjestelmä	10 000		
Tilapalvelut	Vanhan kunnantalon purku	800 000	Tilapalvelut / Asko Honkanen	Syysy 2022 asiakirjojen valmistelu
Tilapalvelut/puhtauspalvelut	Monion puhtauspalvelut	EU	Riikka Meriläinen/Heidi-Elina Mantere	Kilpailutus tammi-maalis 2023 - sopimus alku 1.6.2023
Tilapalvelut/Kunnossapito	Käsisammuttimet ja niiden tarkastuspalvelut	Kansallinen	Tilapalvelut / kunnossapito	2023 vuoden alku
Tilapalvelut	Hyyriän ostoskeskuksen purku	kansallinen	Tilapalvelut/ Asko Honkanen	Syysy 2022 asiakirjojen valmistelu
Yhteiset palvelut	Asianhallintajärjestelmän kilpailutus (sähköinen arkistointi)	EU	Mika Tukiainen	Valmistelu alkaa syksyllä 2022
Yhteiset palvelut	Digitalisaation ja kehittämisen asiantuntijapalvelut	200 000	Timo von Behr	1/2023
Yhteiset palvelut/HR	Henkilöstöetuuden maksamisratkaisu		Sinikka Aho	syysy 2023, sopimus 1.1.2024
Yhteiset palvelut/ICT	Sähköinen asiointialusta	100 000	Niko Kinnunen	Valmistelu alkaa keväällä 2023
Yhteiset palvelut /ICT	Salkkujärjestelmän uudistaminen	70 000	Hanna Virkki	Valmistelu alkaa keväällä 2023
Viestintä	Verkkosivujen uudistaminen	100 000	Paula Miettinen	Valmistelu alkaa keväällä 2023
Yhteiset palvelut/hallintopalvelut	Decidim-järjestelmän kehittäminen	10 000		
Yhteiset palvelut/hallintopalvelut	Ohjelmisto robotiikan kehittäminen	10 000		
Yhteiset palvelut/hallintopalvelut	Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	15 000		
Yhteiset palvelut	Varavoimalaite - Varautuminen	30 000	Erkki Vähämäki	

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Kasvu ja ympäristö	Paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen	270 000		
Kasvu ja ympäristö /Yhdyskuntatekniikka/ kunnossapito	Huoltoauto	90 000	Jari Huttunen	Valmistelu alkaa keväällä 2023
Yhdyskuntatekniikka/ kunnossapito	Kadunhoitolaitteita	40 000	Antti Kynnäräinen	Valmistelu alkaa kesällä 2023
	Kartoituskoje	50 000		
Yhdyskuntatekniikka/ kunnossapito	Talvityöurakka 2023–2027 Kellokoski	800 000	Jari Huttunen / Katja Rantanen	Valmistelu alkaa keväällä 2023

Yhdyskuntatekniikka / kunnossapito	Talvityöurakka Jokela	1 300 000	Jari Huttunen / Katja Rantanen	Valmistelu alkaa keväällä 2023
Yhdyskuntatekniikka	Päällystys	1 500 000	Jussi Pesonen	alku vuosi 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Valaistus kevät 2023	150 000	Jussi Pesonen	mahdollisesti kevät 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Valistus syksy 2023	150 000	Jussi Pesonen	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Kellotori	150 000	Jussi Pesonen	alku vuosi 2023
Kasvu ja ympäristö	Kiviaineshankinta	yli 5 m€	Jussi Pesonen	syksy 2023 (kesälomien jälkeen)

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Kasvu ja ympäristö	Auto- ja työkonepalvelut	yli 5 m€	Jussi Pesonen	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Rakennusurakka	?	Jussi Pesonen	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Asiantuntijapalvelut	?	Jussi Pesonen	Kevät 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Louhintatyöt	?	Jussi Pesonen	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka / Kunnallistekniikan rakentaminen	Rakennusmateriaalit	?	Jussi Pesonen	Kevät 2023
Yhdyskuntatekniikka / Vesilaitos	Projektipankkipalvelu (mahdollisesti)	20 000	Jussi Pesonen / Lassi Jutila	Kevät 2023
kasvu ja ympäristö	Rakennusten pihainvestoinnit (erillinen työohjelma)	100 000		
kasvu ja ympäristö	Väliaikainen pysäköintialue, Hyrylän keskusta	270 000		
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	Jokelan viherkunnossapito urakka	EU	Niko Etula/Savola Mika	sopimuskauden alku - kevät 2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	ryhmäkasvien hankinta	15 000	Niko Etula/Minja Koivunen	toimitettuna kevät 2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	metsäkaupat vuodelle 2024	?	Niko Etula	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	leasing autot /hansel puikkari	EU	Niko Etula/Jaska Vilen	syksy 2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	kasvien hankinta puikkari	?	Niko Etula	kevät 2023/kesä2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	kasvualustat ja katteet	?	Niko Etula	kevät 2023/kesä2023
Yhdyskuntatekniikka/Viher- palvelut/Tilapalvelut	Ali-Seppälänpuisto	200 000	Niko Etula/Minja Koivunen	2023

4.5 KÄYTTÖTALOUSOSAN TAULUKOIDEN LUKUOHJE

TP 2021: Edellisen vuoden tilinpäätös
 TA 2022: Edellisen vuoden talousarvio
 MTA 2022: Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
 TA 2023: Vuoden 2023 talousarvio
 TS 2024–2027: Taloussuunnitelmavuodet 2024–2027

- Luvut esitetään tuhansina euroina
- Toimintatulot ja toimintatuotot sisältävät sisäiset erät
- Tuotot esitetään plus-merkkisinä ja kulut miinus-merkkisinä
- Kaikki tiedot esittävät vuoden lopun tilannetta

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0	0
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	0	0	0	0	0	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0	0

”Onnistumme yhdessä.”

TUUSULA